

**Beliren Yetişkinlik Dönemindeki Birey-
lerde İlişki İstikrarının Yordayıcısı
Olarak Algılanan Ebeveyn Tutumları
ve Flört Şiddeti**

Esmahan KORKMAZ

Yüksek Lisans Tezi

Eskişehir, 2024

ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK BİLİM DALI

**BELİREN YETİŞKİNLİK DÖNEMİNDEKİ BİREYLERDE İLİŞKİ
İSTİKRARININ YORDAYICISI OLARAK ALGILANAN EBEVEYN
TUTUMLARI VE FLÖRT ŞİDDETİ**

Esmahan KORKMAZ

Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Zerrin BÖLÜKBAŞI MACİT

Eskişehir, 2024

ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

Esmahan KORKMAZ tarafından hazırlanan **Beliren Yetişkinlik Dönemindeki Bireylerde İlişki İstikrarının Yordayıcısı Olarak Algılanan Ebeveyn Tutumları ve Flört Şiddeti** başlıklı bu tez, 13/09/2024 tarihinde *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği* 'nin ilgili maddeleri uyarınca yapılan **Tez Savunma Sınavı** sonucunda **başarılı** bulunarak, jürimiz tarafından oy birliği ile Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Görevi

Unvanı Adı SOYADI

İmza

Jüri Başkanı : Dr. Öğr. Üyesi Asiye DURSUN BUDAK

Danışman : Dr. Öğr. Üyesi Zerrin BÖLÜKBAŞI MACİT

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Muhammet Fatih YILMAZ

.....

Prof. Dr. Mustafa Zafer BALBAĞ
Enstitü Müdürü

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Beliren Yetişkinlik Dönemindeki Bireylerde İlişki İstikrarının Yordayıcısı Olarak Algılanan Ebeveyn Tutumları ve Flört Şiddeti başlıklı tezin bizzat tarafımda hazırlanan, özgün bir çalışma olduğunu; bu çalışmanın tüm aşamalarında (hazırlık, veri toplama, analiz, bilgilerin sunumu ve raporlaştırma vb.) bilimsel etik ilke ve kurallara uygun olarak hareket ettiğimi; bu çalışma kapsamında elde edilmeyen tüm veri, bilgi vb. için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara çalışmanın kaynakçasında yer verdiğimi; bu çalışmanın Eskişehir Osmangazi Üniversitesi tarafından kullanılan “Bilimsel İntihal Tespit Programı”yla tarandığını ve hiçbir “intihal içermediğini” beyan ederim. Herhangi bir zamanda, herhangi bir biçimde bu çalışmamla ilgili yukarıdaki beyanıma aykırı bir durumun saptanması halinde, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçların sorumluluğunu kabul ettiğimi bildiririm.

13/ 09 / 2024
Esmahan KORKMAZ

Teşekkür

Bu süreçte yılmadan yoluma devam etmemi sağlayan, bana benden çok inanan ve desteğini asla esirgemeyen tez danışmanım ve değerli hocam Dr.Öğr.Üy. Zerrin BÖLÜK-BAŞI MACİT'e minnettarım. Sizin rehberliğiniz, sabrınız ve yardımınız olmadan bu süreci tamamlayamazdım. Tez jürimde yer alan, bana olan inançları ve sundukları katkılardan dolayı değerli hocalarım Dr.Öğr. Üy. Asiye DURSUN BUDAK ve Dr.Öğr.Üy. Muhammet Fatih YILMAZ'a da sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Hayatım boyunca kendi ayaklarım üzerinde durmam için çabalayan, hedeflerim ve isteklerim doğrultusunda yürümem için maddi ve manevi tüm imkanları bana sunan özellikle canım annem Ayşegül KORKMAZ, canım babam Alper KORKMAZ ve canım abim Süleyman KORKMAZ başta olmak üzere tüm aileme sonsuz teşekkür borçluyum.

Süreç içerisinde heyecanlandığım ve zorlandığım zamanlarda tüm mutlu ve mutsuz anları benimle paylaşan başta lisans sürecimden beri yanımda olan canım dostum Fatma ÖZEV olmak üzere tüm yakın dostlarıma teşekkür ederim.

Bu sürecin her aşamasında yanımda olan hayat arkadaşım Ali COŞGUN'a sabrı, anlayışı, güveni, yardımı ve bu ilişkiye sahip olduğum için kendimi şanslı hissettirdiği için teşekkür ediyorum.

Son olarak araştırmama destek veren tüm katılımcılara ve veri toplama sürecinde yardımını esirgemeyen ve destekleyen herkese teşekkür ederim.

İçindekiler

Teşekkür.....	i
Tablolar Listesi	vi
Şekiller Listesi	vii
Özet.....	1
Abstract.....	3
BİRİNCİ BÖLÜM	5
1. Giriş	5
1.1. Problem Durumu.....	5
1.2. Araştırmanın Amacı.....	10
1.3. Araştırmanın Önemi	10
1.4. Varsayımlar.....	12
1.5. Sınırlılıklar	12
1.6. Tanımlar.....	13
İKİNCİ BÖLÜM.....	14
2.Kuramsal Çerçeve.....	14
2.1. Ebeveyn Tutumları	14
2.2. Algılanan Ebeveyn Tutumu	16
2.2.1. Otoriter tutum	16
2.2.2. Demokratik tutum.....	16
2.2.3. İzin verici tutum.....	17
2.2.4. Aşırı koruyucu tutum	17
2.2.5. İlgisiz-ihmal eden tutum	18
2.3. Flört Şiddeti	18
2.3.1. Fiziksel Şiddet.....	19
2.3.2. Duygusal şiddet.....	19
2.3.3. Cinsel şiddet.....	19
2.3.4. Ekonomik şiddet	20

2.4. Flört Şiddeti Risk Etmenleri	20
2.4.1. Yaş	21
2.4.2. Cinsiyet	21
2.4.3. Çocukluk yaşantıları	22
2.5. İlişki İstikrarı.....	23
2.5.1. Karşılıklı bağımlılık kuramı.....	23
2.5.2. Yatırım modeli	25
2.5.2.1. İlişki doyumu	26
2.5.2.2. Seçeneklerin niteliğini değerlendirme	26
2.5.2.3. Yatırım	27
2.5.2.4. Bağlanım	27
2.6. Ebeveyn Tutumları – Flört Şiddeti ile İlgili Yapılan Çalışmalar.....	28
2.7. Ebeveyn Tutumları – İlişki İstikrarı ile İlgili Yapılan Çalışmalar.....	29
2.8. Flört Şiddeti – İlişki İstikrarı ile İlgili Yapılan Çalışmalar.....	30
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	33
3. Yöntem.....	33
3.1. Araştırma Deseni	33
3.2. Çalışma Grubu	33
3.3. Veri Toplama Araçları	34
3.3.1. Kişisel bilgi formu	34
3.3.2. Anne – baba tutum ölçeği	34
3.3.3. Flört şiddeti tutum ölçeği	35
3.3.4. İlişki istikrarı ölçeği	35
3.4. Verilerin Toplanması	36
3. 5. Verilerin Çözümlemesi	36
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	38
4. Bulgular	38
4.1. Cinsiyet Değişkenine Göre Bulgular	41

4.2. Şiddete Maruz Kalma Değişkenine Göre Bulgular	42
4.3. Şiddet Uygulama Değişkenine Göre Bulgular.....	43
4.4. Değişkenler Arasındaki Korelasyon Analizi Sonuçları	45
4.5. Beliren Yetişkinlik Dönemindeki Bireylerin İlişki Doyumlarının Yordayıcılarına İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analiz Sonuçları	48
4.6. Beliren Yetişkinlik Dönemindeki Bireylerin Seçeneklerin Niteliğini Değerlendirme Yordayıcılarına İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analiz Sonuçları	49
4.7. Beliren Yetişkinlik Dönemindeki Bireylerin İlişki Yatırımı Yordayıcılarına İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analiz Sonuçları	50
4.8. Beliren Yetişkinlik Dönemindeki Bireylerin Bağlanımlarının Yordayıcılarına İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analiz Sonuçları	52
BEŞİNCİ BÖLÜM	54
5. Sonuç, Tartışma ve Öneriler	54
5.1. Sonuç	54
5.2. Tartışma	57
5.2.1. Cinsiyet değişkenine göre analiz sonuçlarının tartışılması.....	57
5.2.2. Şiddete maruz kalma değişkenine göre analiz sonuçlarının tartışılması ...	58
5.2.3. Şiddet uygulama değişkenine göre analiz sonuçlarının tartışılması	59
5.2.4. Değişkenler arasındaki korelasyon analizi sonuçlarının tartışılması	60
5.2.5. Beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin ilişki doyumlarının yordayıcılarına ilişkin analiz sonuçlarının tartışılması	65
5.2.6. Beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin seçeneklerin niteliğini değerlendirme yordayıcılarına ilişkin analiz sonuçlarının tartışılması	66
5.2.7. Beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin ilişki yatırımı yordayıcılarına ilişkin analiz sonuçlarının tartışılması	68
5.2.8. Beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin bağlanımlarının yordayıcılarına ilişkin analiz sonuçlarının tartışılması	70
5.3. Öneriler	72
5.3.1. Araştırmacılara yönelik öneriler	73

5.3.2. Uygulayıcılara yönelik öneriler	73
KAYNAKÇA.....	75
EKLER.....	91

Tablolar Listesi

Tablo Numarası	Başlık	Sayfa Numarası
4.1.	Katılımcıların Demografik Dağılımına İlişkin Bilgiler	38
4.2.	Katılımcıların Geçmişte Şiddet Uygulama Girişimine İlişkin Bilgiler	39
4.3.	Katılımcıların Geçmişte Şiddete Maruz Kalma Durumuna İlişkin Bilgiler	40
4.4.	Değişkenlere İlişkin Betimsel İstatistikler	40
4.5.	Cinsiyet Değişkeni T Testi Sonuçları	41
4.6.	Şiddete Maruz Kalma Anova Sonuçları	43
4.7.	Şiddet Uygulama Anova Sonuçları	44
4.8.	Şiddet Uygulama Değişkenine İlişkin Scheffe Sonuçları	45
4.9.	Değişkenler Arası Korelasyon Analizi Sonuçları	47
4.10.	Beliren Yetişkinlik Döneminde Bireylerin İlişki Doyumunun Yordayıcılarına İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları	48
4.11.	Beliren Yetişkinlik Döneminde Bireylerin Seçenekleri Değerlendirme Niteliği Yordayıcılarına İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları	49
4.12.	Beliren Yetişkinlik Döneminde Bireylerin İlişki Yatırımını Yordayıcılarına İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları	51
4.13.	Beliren Yetişkinlik Döneminde Bireylerin Bağlanımlarının Yordayıcılarına İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları	52

Şekiller Listesi

Şekil Numarası	Başlık	Sayfa Numarası
1	Doyum ve İstikrarı Etkileyen Dört Koşul	24
2	Yatırım Modeline Göre Bağlılık ve İlişki İstikrarı	26

Özet

Beliren Yetişkinlik Dönemindeki Bireylerde İlişki İstikrarının Yordayıcısı Olarak Algılanan Ebeveyn Tutumları ve Flört Şiddeti

Esmahan KORKMAZ

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Zerrin BÖLÜKBAŞI MACİT

2024

Amaç: Bu araştırmanın amacı beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerdeki ilişki istikrarının algılanan ebeveyn tutumları ve flört şiddeti tarafından yordanıp yordanmadığının belirlenmesidir. Bununla birlikte algılanan ebeveyn tutumu, flört şiddeti ve ilişki istikrarı ile ilgili olabileceği düşünülen cinsiyet, şiddete maruz kalma ve şiddet uygulama gibi çeşitli değişkenlerle arasındaki ilişkiye de bakılmıştır.

Yöntem: Bu çalışmada araştırmanın bağımsız değişkeni olan algılanan ebeveyn tutumları ile araştırmanın bağımlı değişkenleri olan flört şiddeti ve ilişki istikrarının ilişkileri inceleneceğinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Zamansal taramalar bağlamında incelendiğinde yapılan çalışma kesit alma yaklaşımına uygun gerçekleştirilmiştir. Yapılmış olan bu araştırmanın evreni beliren yetişkinlik döneminde olan ve daha önce flört ilişkisi deneyimi geçirmiş ya da halen deneyimleyen genç bireyler olarak belirlenmiştir. Bu kapsamda üniversitede öğrenim gören ya da üniversite hazırlık döneminde olan 475 kadın ve 206 erkek katılımcıya veri toplama aracı uygulanmıştır. Çalışma grubu için faktör analizi tekniğinin kullanımı uygun görülmüştür. Örneklem seçiminde amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi uygulanmıştır. Araştırma kapsamında öğrencilerin aile yaşantılarında hangi ebeveyn tutumuna göre yetiştirildiğini tespit edebilme amacıyla “Anne-Baba Tutum Ölçeği”, gençlerin flört ilişkisinde şiddete yönelik tutumlarını belirleme amacıyla “Flört Şiddeti Tutum Ölçeği” ve son olarak partnerlerin ilişki istikrarını belirleme amacıyla “İlişki İstikrarı Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmanın hedefine uygun olarak t testi, anova, korelasyon ve regresyon analizleri teknikleri uygulanmıştır.

Bulgular: Algılanan ebeveyn tutumlarının ve flört şiddetinin ilişki istikrarı alt boyutları olan ilişki doyumu, seçeneklerin niteliğini değerlendirme, yatırım ve bağlanım ile

ilişkisi olduğu tespit edilmiştir. Regresyon analizleri sonucu farklı ebeveyn tutumları ve flört şiddeti türlerinin ilişki istikrarını pozitif yönde yordadığı görülmüştür.

Sonuç ve Öneriler: Sonuç olarak algılanan ebeveyn tutumlarının flört şiddeti ve ilişki istikrarını yordadığı görülmüştür. Bu çalışmanın ilişki istikrarı alanyazınına ve ebeveyn-çocuk ilişkisini güçlendirici çalışmalar yapılması açısından uygulayıcılara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Beliren yetişkinlik dönemi, ebeveyn tutumu, flört şiddeti, ilişki istikrarı, romantik ilişki

Abstract

Parental Attitudes and Dating Violence Perceived as Predictors of Relationship Stability in Individuals in Emerging Adulthood

Esmahan KORKMAZ

Eskişehir Osmangazi University Institute of Educational Sciences

Department of Guidance and Psychological Counseling

Advisor: Asist Prof. Zerrin BÖLÜKBAŞI MACİT

2024

Aim:The aim of this study is to determine the predictive power of parental attitudes perceived by individuals in emerging adulthood on dating violence and relationship stability. In addition, various variables such as gender, age, socioeconomic status, educational status of the parents, exposure to violence, perpetration of violence, and relationship duration, which are thought to be related to perceived parental attitude, dating violence and relationship stability, were also examined.

Method:In this study, the relational screening model was used since the independent variable of the study, perceived parental attitudes, and its relationships with dating violence and relationship stability, which are the dependent variables of the study, were examined. The population of this research was determined as young individuals who are in the period of emerging adulthood and have had or are currently experiencing dating relationships. In this context, the data collection tool was applied to 475 female and 206 male participants who were studying at university or in the university preparation period. The use of factor analysis technique was deemed appropriate for the study group. Criterion sampling method, one of the purposeful sampling methods, was applied in sample selection. Within the scope of the research, the "Parent-Father Attitude Scale" was used to determine which parental attitudes the students were raised in their family life, the "Dating Violence Attitude Scale" was used to determine the attitudes of young people towards violence in dating relationships, and finally the "Relationship Stability Scale" was used to determine the relationship stability of the partners. In accordance with the aim of the research, t test, anova, correlation and regression analysis techniques were applied.

Results:Perceived parental attitudes and dating violence were found to be related to relationship stability sub-dimensions of relationship satisfaction, evaluating the quality of options, investment and commitment, and as a result of regression analyses, it was seen

that different types of parental attitudes and dating violence significantly predicted relationship stability.

Conclusion and Recommendations:As a result, it has been observed that perceived parental attitudes affect dating violence and relationship stability. It is thought that this study will contribute to the relationship stability literature and practitioners.

Keywords:Emerging adulthood, parental attitude, dating violence, relationship stability, romantic relationship

BİRİNCİ BÖLÜM

1. Giriş

Beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin algıladıkları ebeveyn tutumları ile flört şiddeti ve ilişki istikrarı arasındaki ilişkinin incelendiği bu tezin birinci bölümünde konuyla ilgili problem durumu özetlenmiş ve araştırmanın amacı ve önemi açıklanmıştır. Ayrıca tezin sayıltıları ve sınırlılıkları belirtilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Aile; toplumun en temel alt dallarından biri olmakla birlikte psikoloji dâhil birçok bilim dalının araştırmalarına konu olmuştur. En genel tanımıyla aile, birbirlerine evlilik ve kan bağıyla veya diğer yasal yollar aracılığıyla bağlı olan bireyleri içeren bir oluşumdur. (Sezal, 1981). Aile, çocuğun toplumsallaşma sürecine başladığı ilk sosyal yapıdır.

Gökdağ vd., (2002)'ne göre aile kavramının bir sistem olarak incelenmesi Ludwig Von Bertalanffy'nin çalışmalarına dayanmaktadır. Bu çalışmalara göre insanların yaşantısı da organizma gibi birbirine bağlı ve karşılıklı etkileşimle işleyen bir sistem olarak tanımlanmıştır. Sistem yaklaşımı, bir bileşende ortaya çıkan değişimin diğer bileşenlere etkisini ve baştaki değişime yansımalarını incelemeyi sağlar. Aileyi sosyal bir sistem olarak ele alan ilk birey ise Murray Bowen olmuştur (Çamur Duyan, 2003). Sosyal sistemin en küçük birimini oluşturan aile; bireyin oluşacak toplumsal sorunlarla başa çıkabileceği en güçlü yapı ve yaşanabilecek duygusal problemlerde danışacağı ücretsiz bir kurum gibidir.

Çocuklar anne-babalarından aldıkları genlerle dünyaya gelmekte, sosyal becerileri ve toplumla uyum içerisinde yaşamayı sağlayacak birincil temel davranışları bu yapı içerisinde kazanmaktadırlar (Yatkın, 2014). Ebeveynleri ile birlikte çocuklar ailede yaşama ilk adımlarını atarken ilk eğitimlerini almakta ve bireylik gelişimlerini şekillendirmektedirler. Aile sistemi, çocuğun en temel psikolojik ihtiyaçlarından sevgi ve şefkat ihtiyaçlarını karşılamakla birlikte bir gruba aidiyet, güven içinde olma, saygı ve değer görme gibi birçok sosyal ihtiyacı da karşılamaktadır. Bu anlamda ebeveynler çocuklarının ilişki kurmayı öğrendikleri ve örnek aldıkları ilk bireylerdir ve yetişkinlik yolundaki bağlamı oluştururlar. Bakıcıya/ebeveynlere karşı oluşan sevgi romantik bağların temelini oluşturduğundan dolayı yetişkinlikteki sağlıklı ilişkilerin de temelini oluşturmaktadır

(Perry ve Szalavitz, 2021). Özetle, ebeveynlerin çocuklarını yetiştirme tutumları ve çocukların bunu algılama biçimi çevreyle kurdukları ilişkileri de olumlu yönde şekillendirmektedir.

Romantik ilişkilerin ebeveynlerle olan ilişkilerin kalitesi ile şekillendiği fikri çeşitli araştırmalara da konu olmuştur. Ebeveyn kabul teorisi; başta Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere evrensel olarak ebeveyn kabul ve reddinin temel sebeplerini, sonuçlarını ve diğer etkenleri yordamaya çalışan ve açıklayan kanıta dayalı sosyalleşme ve yaşam boyu gelişim teorisidir; ebeveyn kabul teorisinin bireylik alt teorisine göre önemli bağlanma figürlerinden gelen olumlu yanıtlar duygusal ihtiyaç için güçlü bir motive aracıdır ve çocuklar, bu ihtiyaçların ebeveynleri tarafından yeterince karşılanmadığını hissettiğinde duygusal veya davranışsal olarak farklı şekillerde yanıt vermeye eğilimlidirler. Yetişkinlik döneminde bu ihtiyaç duygusal bir bağlanmaya sahip olunan diğer insanlara da yönelir ve onlardan da olumlu şekilde saygı görme, kabul edilme isteği oluşturur, yakın bir partner tarafından kabul ya da reddin de yetişkin bireyliği ve psikolojisinde önemli bir yer tuttuğu belirtilmektedir (Rohner, Khaleque ve Cournoyer, 2005). Ailesinin kendisini kabul ettiğini hisseden bireylerin kurdukları romantik ilişkilerinde de kabul göreceği, duygusal olarak kendini daha rahat ifade edebileceği ve ilişki doyumunun yüksek olacağı düşünülmektedir (Aydoğdu, 2010). Bu durumlar tümüyle ele alındığında ailede alınacak güven bireyde özgüvene yol açacak ve partneri tarafından kabul görme durumunu arttıracaktır.

İnsanlar toplumun bir parçasıdır ve toplumu oluşturan önemli unsurlardan biri de kişilerarası iletişimi kurmaktır. Bu iletişim ağı içerisinde sevgi ve ait olma ihtiyacını karşılayan ilişkilerin başında romantik ilişkiler gelmektedir. Romantik ilişkiler; genellikle bireyin kendi seçimleri sonucunda bağlanma, yakınlık ve tutkuyu içeren bir ilişki türüdür (Sternberg, 1986 Akt., Yıldız, 2016). Başka bir tanıma göre ise flört etme; beraber yaşama, evlilik ve uzun süreli birliktelikleri de içerebilen kişilerarası bir ilişkidir (Hendrick ve Hendrick, 2006). Yakınlık, paylaşım, kendini açma gibi sosyal becerilerin kazanılmasında romantik ilişkiler oldukça etkili olmaktadır. Aynı zamanda ergenlik ve yetişkinlik dönemine geçiş sürecinde biçimlendirici bir görev gördüğü ve mutluluk kaynağı olarak nitelendirildiği de belirtilmektedir (Okur, 2016). Birey büyüdükçe ve topluma katıldıkça ailesi dışındaki bireylerle temas etmekte ve çeşitli ilişki ağları kurmakta olduğundan dolayı bu dönemdeki ilişkilerin birey için etkisi büyüktür. Yetişkin olarak romantik ilişki kuran iki partnerin de kendi ailesinden getirdiği dinamikler mevcuttur. Bu dinamikler

ilişki içerisindeki iki bireyin birbirine karşı olan davranışlarını, duygularını ve bağlılıklarını belirleyici bir unsurdur.

Romantik bir ilişkinin varlığı bu döneme uyum sağlamaya yardımcı olabildiği gibi bazı durumlarda romantik ilişkiler birey için zorlayıcı olabilmektedir (Wolfe vd., 2001). Partnerlerin ilişkilerini iyi veya kötü olarak algılamaları ve ilişki hakkındaki düşünceleri; duygu, davranış ve ilişkinin kalitesini etkilemektedir (Stephanou, 2011). Sağlıklı bir ilişkinin kurulması için partnerlerin birbirlerine karşı olumlu iletişim becerilerini geliştirmeleri gerekmektedir (Duran ve Hamamcı, 2010). Fletcher ve Thomas (2000) yaptıkları çalışmada ilişkiyi içsel faktörlere yükleyen partnerlerin olumlu bakış açısına sahip duyguları yaşadığını ve olumlu davranışlara yöneldiğini belirtmişlerdir. Romantik ilişkilerdeki çatışmalarla birlikte oluşan olumsuz davranışlar ilişki doyumu ve ilişkinin sürdürülebilirliğini etkilemektedir (Kaynak, 2014). Bu yıkıcı davranışlar, romantik ilişkide partnerlerin birbirlerine uyguladıkları şiddete kadar dönüşebilmektedir. Yapılan araştırmalar da ergenler ve beliren yetişkinlik dönemindeki genç yetişkinler arasında duygusal istismar da dahil olmak üzere flört ve partner şiddetinin yüksek olduğunu göstermiştir (Wolfe, Wekerle, Scott, Straatman vd. Grasley, 2004). Mayes'e (2008) göre de gençler arasındaki şiddetin oranı %60'ı bulmaktadır. Bu şiddetin yaşanmasında ve ilişkiyi sürdürmede etkili olan birçok faktör bulunmakla birlikte aile yaşantıları ve ebeveyn tutumları muhtemel bir şiddetin yordayıcısı olabilmektedir. Çocukluk dönemindeki ihmalkarlık, aile kopukluğu, cezalandırılma, aile içi şiddete tanık olma ve şiddete maruz kalma gibi durumların flört şiddeti gerçekleştirme veya kurbanı olma eğilimini artırmaktadır (Paat & Markham, 2016). Ebeveynler düşmanlık, öfke veya küskünlük gibi duygularla hareket ettiklerinde ortaya çıkan davranış saldırganlık olarak isimlendirilir ve bu saldırganlığı çocuklarına karşı incitici, sözsüz beden dili ile iletebilirler; ebeveyni tarafından reddedildiğini hissedenden çocuklar diğer bireyleri reddetme eğilimi gösterip bazen şiddet döngüsü veya diğer ciddi ilişki sorunları ortaya çıkabilmektedir (Rohner, Khaleque ve Cournoyer, 2005). Partner ve ilişkiye yönelik beklenti ve davranışların önceden deneyimlenen yaşamsal olaylara dayandığı belirtilmektedir (Stephanou, 2011).

Beliren yetişkinlik döneminde aile ve akran ilişkileri gibi ilişkilerin hem toplumsal hem de belirli özelliklerle hiyerarşik bir düzenle sosyal yapı içinde bütünleştiği öne sürülmektedir (Collins ve Laursen, 2000). Bu sosyal yapı içinde her ilişki hem başka ilişkilerden etkilenmekte hem de diğer ilişkileri de etkileyebilmektedir (Çakır Koçak ve Öztürk Can, 2019). Örneğin; ergenlerin ebeveynleri ile kurdukları iletişimde deneyimlemiş

oldukları bağıllık, esneklik ve güvenirliliğin yetişkinlikte ortaya çıkan romantik ilişkilerdeki mutluluk ve çekicilik deneyimlerini yordadığı öne sürülmüştür (Feldman, Gowen ve Fisher, 1998; Seiffe-Krenke vd., 2001 Akt. Sorgente, Lanz ve Tagliabue, 2015). Ebeveynlerin özellikleri, düşünceleri, olaylara bakış açıları birbirinden farklılık gösterebildiğinden çatışmaların açığa çıkma olasılığı yüksek olmakta ve bu çatışmaların ele alınış biçimi çocukların kendini güvende hissetme durumunu ve düşüncelerini etkileyip yetişkinlik yolundaki tutumlarını belirlemede temel oluşturmaktadır (Okur, 2016). Birey, kurduğu romantik ilişkide ailesinde gördüğü ve öğrendiği şeylerin dışında kendi özünü bulma yolunda adım atar ve bunu tamamlamaya çalışır.

Gelişim psikolojisi; insan yaşamının döllenmeden itibaren ölüme kadar geçen süreçte biyolojik, duyuşsal, düşünsel ve sosyokültürel anlamda değişme örüntüsünü inceleyen bilim dalıdır (Doğan ve Cebioğlu, 2011). Gelişim dönemi; bir bireyin yaşam sürecinde belirli özelliklerle tanımlanan zaman dilimlerine ayrılmaktadır. En yaygın kullanılan gelişim dönemleri şu şekilde sıralanmaktadır: doğum öncesi, bebeklik, çocukluk, ergenlik, yetişkinlik ve yaşlılık. Bu dönemlere son yıllarda yapılan çalışmalarla birlikte ergenlikten yetişkinliğe geçişin yaşandığı yaklaşık 18-25 yaşı kapsayan “beliren yetişkinlik” isimli bir dönem daha eklenmiştir (Arnett, 2000). Arnett (2006) bu dönemi beş temel özellik ile tanımlamaktadır: aşk ve iş konularındaki kimlik arayışı, kararsızlık, öze dönüş, kararsız duygular, değişim fırsatı yakalama.

Alanyazında yetişkinlik kavramı ile ilgili birçok tanımlama yapılmış olmakla birlikte yetişkinliğin en kabul gören belirleyicisi bireyin üniversite eğitimini tamamlayıp iş hayatına atılmasıdır. Bunun dışında ekonomik bağımsızlığı kazanma, ayrı evde yaşama, sorumluluk alabilme, eş seçimi, evlenme, çocuk sahibi olma da önemli belirleyicilerdendir. Yetişkinlik kavramı her birey için öznel bir anlama sahip olmakla birlikte ortaya çıkış biçimi ve zamanı anlamında da farklılık gösterebilir (Atak vd., 2016). Yetişkinliğe geçiş süreci bir bireyin içinde yaşadığı evreni fark etmesi, yeni heyecanlara başlaması, kendisini yetiştiren aile ve toplumla belirli çatışmaların yaşandığı ve kendi kararları çerçevesinde doğru ve yanlış farkı gözetmeksizin yollarını bulmaya çalıştığı bir dönemdir.

Yetişkinliğin belirleyicisi olan ölçütler içinde bulunulan kültüre göre de değişebilmektedir (Atak vd., 2016). Kültürün etkisini incelerken bireycilik ve toplulukçuluk yapıları karşımıza çıkmaktadır (Ercan, 2013). Bireyci kültürü benimseyen toplumlarda bağımsızlık ve serbestlik ön planda olup kişilerarası etkileşimler esnektir (Gültekin ve Sığı, 2007). Türk toplumunun da içinde bulunduğu toplulukçu kültürü benimseyen toplumlarda biz bilinci ile grubun amaçları ön plana çıkarılır. Örneğin; ebeveyn çocuk arasındaki

ilişki ele alındığında bireyci kültürlerde çocuğun özgürlüğü ve özgüven gelişimi önemliken toplulukçu kültürlerde karşılıklı bağımlılık durumu vardır, çocuk seçimlerini yaparken içinde bulunduğu kültürün normlarına göre hareket eder (Ercan, 2013; Doğan ve Cebioğlu, 2011). Beliren yetişkinlik döneminde birey, toplum içerisindeki davranışlarında ve ilişkilerinde kendi hür iradesinin yanında kendisine öğretilmiş veya dayatılmış kültürün de izlerini taşımaktadır.

Gelişim dönemlerinin her birinde o döneme özgü karşılanması gereken gelişim görevleri tanımlanmaktadır. Gelişim görevlerinin tanımlamasını yapan Havighurst'a göre bu görevler belli dönemlerde ortaya çıkmakta olup başarıyla tamamlandığında birey mutluluk ve haz sağlarken başarısızlıkla sonuçlandığında mutsuzluk ve utanca neden olabilmektedir (Aktu, 2016). Üniversite dönemine denk gelen beliren yetişkinlik yılları bireylerin birçok değişimi bir arada yaşadığı kritik bir dönemdir. Bu dönemde birey; yeni bir çevreye uyum sağlama, sorumluluk üstlenme, yakın ilişkiler kurma, ekonomik ve duygusal bağımsızlığını kazanma gibi birçok gelişim göreviyle karşı karşıya kalmaktadır. Beliren yetişkinlik döneminde, ergenlik dönemindeki bağımlılık durumu yetişkinlik rol ve sorumluluklarına evrilmiş olup bu yönlendirme sürecinde ebeveynlerle olan ilişkiyle birlikte romantik ilişkiler de merkezi bir konumdadır (Lanz ve Tagliabue, 2007). Furman ve Buhrmester'ın (1992) farklı yaş gruplarının kişilerarası ilişkileri algılamalarına yönelik yapmış oldukları araştırmada üniversite öğrencilerinin destek kaynağı olarak gördüğü ilişki türünün romantik ilişkiler olduğu belirtilmektedir (Yalçın ve Ersever, 2015). Ergenlikte başlayan yakın ilişkiler yerini bu dönemde daha yoğun ve duygusal bir etkileşimi gerektiren romantik ilişkilere bırakmıştır. Ergenlik dönemindeki yakın ilişkiler genellikle daha kısa süreli ve geçici olurken beliren yetişkinlik döneminde kurulan romantik ilişkiler ilerideki eş seçimi ve evlilik kararlarında belirleyici bir faktör olmaktadır ((Doğan ve Cebioğlu, 2011; Furman, 2002). Bu dönemki romantik ilişkilerin temelinde evlilik öncesi iki bireyin birbirini tanıması ve birlikte yaşam için gereken duygusal bağı kurabilmesi yatmaktadır (Özgüven, 2000).

Alanyazında üniversite öğrencilerinin yaşadıkları temel sorunlardan birinin romantik ilişkilerle ilgili olduğu ve üniversite psikolojik danışma merkezlerine bu sebeple başvurma oranlarının yüksek olduğu görülmektedir (Doğan 2007). Üniversite öğrencilerinin problem alanlarının tarandığı bir araştırmada da en çok sorun yaşanan alanların duygusal ve romantik alanlar olduğu ve sorunlarla başa çıkmak için profesyonel yardım almak yerine aile ve arkadaşlara yöneldikleri görülmektedir (Topkaya ve Meydan, 2013).

Üniversite yıllarına denk gelen beliren yetişkinlik döneminde bireylerin problem aşamasında kendisini yetiştiren aile fertlerinden değil de hayatına yeni dahil olmuş veyahut da problem çözmede uzman birey ve kurumlardan yardım aldığı söylenebilir.

Bu anlamda beliren yetişkinlik dönemindeki romantik ilişkilerin doğasının tam anlamıyla anlaşılabilmesi için bireyin ebeveyni ile kurduğu ilişkinin kalitesinin ve bağlılığının yorumlanıp ilişki sürecine ve devamına ilişkin yordamasının araştırılması düşünülmüştür.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin algıladıkları ebeveyn tutumlarının flört şiddeti ve ilişki istikrarını yordayıp yordamadığının belirlenmesidir. Bu doğrultuda algılanan ebeveyn tutumu, flört şiddeti ve ilişki istikrarı ile ilgili olabileceği düşünülen cinsiyet, şiddete maruz kalma, şiddet uygulama, ilişki süresi gibi çeşitli değişkenler de değerlendirilmiştir.

Bu kapsamda aşağıdaki alt amaçlara açıklık getirilmeye çalışılmıştır:

- Bireylerin algıladıkları ebeveyn tutumları, flört şiddeti ve ilişki istikrarını yordamakta mıdır?
- Bireylerin ebeveyn tutumları, flört şiddeti tutumları ve ilişki istikrarı;
 - Cinsiyet
 - Şiddete maruz kalma
 - Şiddet uygulama değişkenleri açısından anlamlı bir biçimde farklılaşmakta mıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Araştırmaların ebeveyn çocuk ilişkisini daha çok bebeklik ve çocukluk dönemlerinde ele aldığı görülmektedir. Ancak ergenlik dönemiyle birlikte artan duygusal gelişim ve sosyal becerilerin oluşmasında da ailenin etkisinin devam ettiği göz ardı edilemez (Morris vd., 2007). Bu etki beliren yetişkinlik dönemlerinde de devam etmektedir. Özellikle bu dönemin gelişim görevleri içerisinde yer alan kişilerarası ilişkilerdeki psikolojik süreçlere çok az vurgu yapılmıştır (Clark ve Beck, 2010). Üniversite öğrencileri ile yapılan araştırma sonuçlarına göre üniversite yılları yeni deneyimlerin yaşandığı ve güçlüklerin olduğu bir dönemdir (Çekiç ve Güçray, 2012). Uluslararası Flört Şiddeti Çalışması dünya çapında üniversite öğrencilerinin %17 ila %49'unun flört şiddeti uyguladığını ve %29'luk bir ortalamaya sahip olduğunu raporlamıştır (Katz vd., 2012). Özellikle beliren

yetişkinlik döneminin bir geçiş dönemi olması gelişim dönemlerinin gerektirdiği sorumluluk ve rollerin başarılı şekilde atlatılması kişilerarası iletişim becerilerinin gelişmesine ve sağlıklı ilişkiler kurulmasına katkı sağlayacağı düşünülerek bu dönemdeki bireylerle çalışılmasına karar verilmiştir.

Bireyin nasıl bir aile yaşantısı olduğunu ve ebeveynlerin çocuklarını yetiştirme biçimlerini bilmek de önem arz etmektedir. Çocuğunun her şeyine izin veren ebeveynler olduğu gibi baskı ve kontrolcü bir disiplin anlayışını benimseyen hatta şiddete başvuran ebeveynler olabilmektedir. Tüm bu tutumların çocuğun psikolojisini etkilediği ve gelecekteki ilişkilerini şekillendirdiği söylenebilir. Bununla birlikte günümüzde yaygın bir durum olan flört şiddetine başvurma ve ilişkiyi sürdürmenin aile yaşantıları ve ebeveyn tutumlarından etkilendiği düşünülmektedir. Olası bir şiddet durumunu engellemede belirleyici bir rol üstlenen; bireylerin ilişkiden aldıkları doyum, ilişkiye yapılan yatırımlar ve ilişkileri dışındaki seçenekleri değerlendirme nitelikleri partnerlerine yönelik şiddet tutumlarının belirlenmesinde önem arz etmektedir. Rhatigan ve Street (2005) de yaptıkları çalışmada flört şiddetinin üniversiteli kadınların flört ilişkilerini sürdürme niyetlerini tahmin etme ve anlama konusunda uyarıcı olabileceğini belirtmişlerdir. Özellikle ailede kurulan ilişki dinamiklerinin bireyin bir yetişkin olarak kendi ilişki dinamiklerini kurmaya çalıştığı romantik bir ilişkide bu süreci olumsuz şekilde deneyimlemesi psikolojik açıdan zarar verici bir boyuta oluşabilir ve desteğe ihtiyaç duyabilir. Bu çalışmada aile dinamikleri ile birlikte romantik ilişki sürecine etki eden diğer faktörlere de dikkat edilerek sağlıklı kişilerarası ilişkiler kurmayı sağlayacak öneriler sunulması amaçlanmaktadır.

Araştırma kapsamında incelenmiş kavramların daha önceki çalışmalarda (Akat vd., 2023; Bülbül, 2014; Çelik Zeren, 2020; Doğan, 2001; Doğru, 2017; Fenar, 2023; Gümüş, 2021; Güvenir, 2019; İftar, 2016; İlgen, 2023; Karabulut, 2020; Karademir, 2016; Kaya Sakarya, 2013; Mermertaş, 2020; Ölmez, 2019; Sezer, 2010; Ük, 2019; Yalçınkaya, 2024; Yıldırım, 2016; Yıldız, 2016; Yumuşak, 2013; Yiğit Demir, 2018) ayrı ayrı değişkenlerle ele alındığı görülmektedir. Bu araştırma kapsamında algılanan ebeveyn tutumları, flört şiddeti ve ilişki istikrarı birlikte ele alınmıştır. Elde edilen sonuçların ebeveyn tutumları, romantik ilişkiler ile ilgili alanyazınını desteklemesi ve katkı sağlaması amaçlanmıştır.

Alanyazın incelendiğinde beliren yetişkinlik dönemine denk gelen üniversite yıllarındaki gençlerin profesyonel yardım alma konusunda öncelikle profesyonel olmayan (aile, arkadaşlar vb.) destek kaynaklarına yöneldiğini uzman yardımından çekindiklerini

göstermektedir (Rickwood, Deane ve Wilson, 2007). Bu anlamda hem gencin hem çevresindeki sosyal destek kaynaklarının profesyonel yardım süreci hakkında bilgi sahibi olmaları önem arz etmektedir. Benzer çalışmalarda da yardım ve destek alma amacıyla en çok arkadaş ortamına ve aile ortamından annelere başvurulduğu ortaya koyulmaktadır (Erkan, Özbay, Cihangir Çankaya vd. Terzi, 2012). Özellikle ebeveynlerin çocuklarının ilişki sürecine dâhil olması ebeveyn ve çocuk arasındaki güveni sağlamanın yanında yanlış ilişki tutumlarının da değişmesinin önünü açacaktır. Özetle bu araştırmanın romantik ilişki deneyiminde sorun yaşayan bireylerin sorunlarının psikolojik boyutta derinlemesine incelenmesine, bunların temelini oluşturduğu düşünülen ebeveyn tutumlarındaki yanlış tutumların erken tespitine, ilgili kurumlarla iş birliği yapılarak uzmanlar tarafından erken yaşlardan itibaren ebeveyn-çocuk eğitim modüllerinin tasarlanmasına ve farkındalık çalışmalarının yapılmasına olanak sağlayacağına inanılmaktadır. Özellikle ilişki istikrarı ile ilgili sınırlı sayıda araştırma bulunan alanyazına algılanan ebeveyn tutumları ve flört şiddeti bağlamında incelenerek bundan sonraki benzer çalışmalara ışık tutacağı düşünülmektedir.

1.4. Varsayımlar

- Bu araştırma beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin romantik ilişkilerindeki ilişki istikrarının algılanan ebeveyn tutumları ve flört şiddeti tarafından yordandığı hipotezinden yola çıkılarak gerçekleştirilmiştir.
- Araştırmada veriler; kişisel bilgi formu, anne baba tutum ölçeği, flört şiddeti ölçeği ve ilişki istikrarı ölçeği ile toplanmıştır. Dolayısıyla bu ölçeklerin araştırma konusuna uygun olup toplanan verilerin güvenilir ve geçerli olduğu varsayılmıştır.
- Katılımcıların verdikleri yanıtların samimi, içten ve dürüst olduğu düşünülmektedir.

1.5. Sınırlılıklar

Araştırma kapsamında yer alan sınırlılıklar aşağıda özetlenmiştir:

- Bu çalışmanın örneklemini Eskişehir Osmangazi Üniversitesi'nin farklı bölümlerinde öğrenim gören öğrenciler ve online platformda elde edilen veriler ile sınırlıdır.

- Katılımcılardan alınan demografik bilgiler “kişisel bilgi formu” ile sınırlıdır.
- Katılımcıların algılanan anne baba tutumları “Anne Baba Tutum Ölçeği, flört şiddetine yönelik tutumları “Flört Şiddeti Tutum Ölçeği”, ilişki istikrarı düzeyleri “İlişki İstikrarı Ölçeği” nin ölçtüğü özellikler ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Algılanan Ebeveyn Tutumu: Ebeveyn tutumları, anne babalar tarafından çocuklara karşı gösterilen sürekli, tutarlı ve düzenli davranışlar bütünüdür. Algılanan ebeveyn tutumu ise bu davranışların çocuklar tarafından yargılanmasıdır (Kahraman, 2011).

Beliren Yetişkinlik Dönemi: Ergenlik dönemi ve yetişkinlik dönemi arasında kalan 18-25 yaş arasını kapsayan, kendine özgü özellikleri ve görevleri olan bir gelişim dönemidir (Hayran, 2020).

Flört Şiddeti: Flört ilişkisi süresince bir partnerin diğer partnere karşı uygulamış olduğu fiziksel, cinsel, sözel, duygusal istismar ve sosyal kısıtlamalardır (Fidan ve Yeşil, 2018).

İlişki İstikrarı: Romantik ilişki yaşayan bireylerin ilişki doyumu, alternatif seçenekleri niteliğini değerlendirme düzeyi ve ilişki yatırımlarını göz önüne alarak mevcut ilişkilerini sürdürme eğilimleridir (Büyükşahin, 2001).

İKİNCİ BÖLÜM

2.Kuramsal Çerçeve

Bu bölümde öncelikler araştırmayla ilgili alanyazın ışığında ebeveyn tutumlarına, algılanan ebeveyn tutumlarına, flört şiddetine ve ilişki istikrarına yönelik açıklamalara yer verilmiştir. Kuramsal açıklamalardan sonra sözü edilen kavramlara ilişkin alanyazın araştırmalarına değinilmiştir.

2.1. Ebeveyn Tutumları

Ebeveyn tutumları anne-baba-çocuk arasındaki etkileşim ile oluşan ve çocuğun psiko-sosyal gelişimine şekil veren en büyük unsurlardan biridir. Ebeveyn tutumu; anne babanın çocuk yetiştirmeye dair tutum, değer, beklenti ve inançlarının bütünüdür. Bir kavram olarak tanımlanabilir (Yiğit Demir, 2018). Yavuzer'e göre (1999) ebeveyn tutumu; ebeveynlerin çocuklarının özellikle psiko-sosyal gelişim süreçlerini etkileyen belirli birey, nesne veya olaylara gösterdikleri olumlu-olumsuz tepki verme eğilimidir.

Çocuk, fizyolojik gelişimine devam ederken psikolojik gelişimini de aile içerisinde şekillendirmektedir. Ebeveynlerin çocuk yetiştirme tutumları çocuğun da temel tutum, değer, beklenti ve inançlarını oluşturmaktadır (Arslan, 2018). Belsky'e (1984) göre ebeveynlerin çocuk yetiştirme tutumlarının üç temel belirleyicisi bulunmaktadır: (1) ebeveynlerin kişisel özellikleri, (2) çocuğun kişisel özellikleri, (3) bağlamsal stres ve destek faktörleri (sosyal çevre, evlilik uyumu, ebeveynlerin meslek türü vb.). Bu bakımdan çocuk yetiştirme tutumları kişiden kişiye, aileden aileye, kültürden kültüre değişmektedir. Bu faktörler hem ebeveynlerin çocuğa hangi tutumla yaklaşacağını hem de bu tutumların çocuk üzerindeki etkilerini belirlemektedir (Spera, 2005). Yavuzer'e (1990) göre ideal bir anne babayı tanımlamak zordur. Fakat başarılı bir ebeveyn-çocuk ilişkisinde ebeveynin çocuğun sevgi, güven ve özgürlük ihtiyaçlarını karşılayabilmesi önemlidir (Yiğit Demir, 2018). Çocuğun bireyliğinin dengeli, uyumlu veya kaygılı olması yetiştiği aile ortamına bağlıdır (Kuzgun ve Eldeleklioğlu, 1999).

Yapılan literatür çalışmalarına bakıldığında ebeveyn tutumlarına ilişkin birçok farklı sınıflandırma olduğu görülmektedir. Bu konudaki ilk ciddi sınıflandırma Baldwin ve arkadaşları (1948) tarafından yapılmıştır. Baldwin çocuk yetiştirme konusunda demokrasi ve kontrol olmak üzere iki etkenin önemli olduğunu ifade etmiştir. Demokratik bir tutum içerisinde büyüyen bir çocuk baskı hissetmeden karar alma sürecine özgürce

dâhil olma imkânı bulur, ebeveyn ile çocuk arasındaki sözel iletişim yüksektir (Karabulut Demir, 2007). Diğer bir etken olan kontrol durumunda ise ebeveynler çocuklarının davranışlarını katı bir disiplin ile demokratik olmayan yollarla sınırlandırmaktadır (Karademir, 2016). Çocuğun iç dünyasında kendisine ve kişilerarası ilişkilere dair bakış açısını ve davranışları iyi ya da kötü olarak yorumlaması ebeveynlerinin kabulü, ilgisi ve gösterdiği sevgiyle bağlantılı gelişmekte olduğundan dolayı ebeveyn-çocuk arasındaki iletişimin önemi karşımıza çıkmaktadır.

Ebeveynlik tutumlarına yönelik en yaygın sınıflandırma ise Baumrind'e (1987) aittir. Baumrind okul öncesi çocuğa sahip ebeveynlerle yapmış olduğu çalışmada kontrol, açık iletişim, olgunluk beklentisi ve bakım/destek olmak üzere dört boyutu ele almış ve bu boyutları farklı şekillerde eşleştirerek üç temel ebeveyn tutumu ortaya koymuştur (Nebioğulları, 2019). Bu tutumlar; demokratik, otoriter/yetkeci ve izin verici ebeveyn tutumlarıdır (Baumrind, 1971 Akt., Yılmaz, 2000). Baumrind; demokratik ebeveynlerin sıcak ve duyarlı olduklarını, çocuklarının keşfetme duygularını ve ilgi alanlarını desteklediklerini, sosyalleşme sürecinde çocuklarının eylemlerini gerekçelendirerek kontrol sağladıklarını belirtmiştir (Spera, 2005). Baumrind'e (1971) göre otoriter ebeveynler, çocuklarına karşı ne sıcak ne de duyarlıdır. Çocuklarının koyulan kurallara ve yüksek beklentilere sorgulamaksızın uymasını beklerler. Uyulmadığı takdirde ceza yöntemine başvurlar. Bu tutumu benimseyen ebeveynlerin çocukları ile kurdukları iletişim genellikle olumsuz yöndedir. Çocuğun aile içindeki konumu görmezden gelinmekte ve çocuğun görüşleri önemsenmemektedir (Spera, 2005; Sümer vd., 2010). İzin verici ebeveynler ise çocukları ile yakın bir iletişime sahiptirler ancak çocuklarının ihtiyaçlarına karşı duyarlılıkları orta düzeydedir, genellikle kayıtsızdırlar ve çocuğa fazla özgürlük alanı tanırlar (Spera, 2005; Arslan, 2018).

Baumrind'in çalışmalarını temel alan daha sonraki araştırmalarda ise ebeveynlik tutumlarının sıcak ilgi/kabul ve kontrol/disiplin olmak üzere iki boyutun kesişmesinden ortaya çıkan dört temel kategoride ele alınması uygun bulunmuştur. Bu araştırmalara göre yüksek sıcak ilgi ve yüksek kontrolün demokratik ebeveyn tutumuna, düşük sıcak ilgi ve yüksek kontrolün yetkeci/otoriter ebeveyn tutumuna karşılık geldiği belirtilirken Baumrind'in izin verici ebeveynlik tutumu iki farklı kategori şeklinde tanımlanmıştır: yüksek sıcak ilgi ve düşük kontrolün izin verici/şımartan ebeveyn tutumuna; düşük sıcak ilgi ve düşük kontrolün ise ihmalkâr ebeveyn tutumuna karşılık geldiği kabul edilmiştir (Baumrind, 1980 Akt. Sümer vd., 2010).

2.2. Algılanan Ebeveyn Tutumu

Ebeveynlerin çocuk yetiştirme tutumları, çocuğun bireyliğinin oluşmasında etkilidir. Ebeveyn yeterliği, çocuğun davranışlarını çeşitli durumlarda şekillendirme, çocuğun duygularına karşı duyarlı olma, hatalarla başa çıkma, ailevi rolleri üstlenirken aynı zamanda sorunları çözme ve çocuğun davranışlarından sorumluluk alma yeteneğine olan inancı yansıtmakla birlikte (Bachicha, 1985 Akt. Kaminski vd., 2008) ebeveynler bu yetenekler hakkında olumlu atıflara sahip olduklarında ebeveyn-çocuk ilişkisinin kalitesi ve çocuğun bireylik gelişimini kolaylaştırıcı davranışlarda bulunma olasılığı yüksek olmaktadır (Ardelt & Eccless, 2001). Ebeveynlerden alınan ilgi, sevgi ve sıcaklığın çocuk üzerinde olumlu bir etkisi olduğu görülmektedir (Yiğit Demir, 2018). Ebeveyn ve çocuk arasındaki bu bağ duygusal bir nitelik taşımaktadır. Duygusal sıcaklık, ebeveyn ve çocuk arasındaki sevgi bağının niteliğini ve ebeveynlerin bunu ifade etmek için kullandığı fiziksel ve sözsel davranışları ifade etmektedir (Rohner vd., 2005). Özetle çocuğun zihnindeki iyi ebeveyn profili ebeveynlerden alınan ilgi, sevgi ve sıcaklıkla doğru orantılıdır.

2.2.1. Otoriter tutum

Bu ebeveyn tutumunun temel özelliği çocuğa uygulanan baskıdır. Çocuğa yönelik yüksek bir beklenti ve düşük duyarlılığa sahip otoriter tutumda sert bir disiplin mevcuttur. Ebeveynler, çocuğun aile içindeki kurallara koşulsuz uymasını beklerler. Bu anlamda çocuklar karar alma noktasında ebeveynlerine bağımlı durumdadırlar. Çocuğun bireyliği, ihtiyaçları ve beklentileri göz ardı edilerek yalnızca ailenin beklentilerine uygun davranması beklenir (Dönmezer, 2001). Ebeveynler otoritenin devamlılığını sağlamak için ceza, azarlama, aşağılama gibi davranışlara başvurmaktadırlar. Baskıcı bir tutumu benimseyen ebeveynlerin çocuklarında olumsuz psikolojik özellikler ve davranışlar geliştirme riski daha fazla çıkmıştır (Sümer vd., 2010). Bu tutum, çocuğun ilerleyen yetişkinlik yaşamı süresince de risk almaktan kaçınan, engellenmiş ve çaresiz bir birey olmasına sebep olabilmektedir (Arslan, 2018). Buna ek olarak bu tutumun, bazı durumlarda özellikle erkek çocuklarda saldırganlık düzeyinin artmasına ve benlik saygısının düşmesine yol açtığı tespit edilmiştir (Sezer, 2010).

2.2.2. Demokratik tutum

Demokratik tutum yetkili ve hoşgörülü bir ebeveynlik stilidir. Sıcaklık, destek, rasyonel iletişime sahip ve geleneksel olarak dayatma ve titizliğin yanı sıra duygusal ve

rasyonel uygulamaları içeren ideal ebeveynlik stili olarak kabul edilmektedir (Munz-Rivas vd., 2019). Demokratik tutumu benimseyen ebeveynler; çocuklarının ilgi ve ihtiyaçlarını önemseyen, çocuğa seçim hakkı tanıyan, sorumluluk almaya teşvik eden ebeveynlerdir. Demokratik tutumun temelini kabul ve eşitlik oluşturmaktadır. Ebeveynlerin kendi hak ve özgürlüklerine saygı duyulmasını beklediği gibi çocuklarının da hak ve özgürlüklerine de önem verirler (Dönmezer, 2001). Çocuğa koşulsuz bir kabul söz konusu olmakla birlikte denetim ve disiplini sağlama konusunda da başarılıdırlar. Çocuğa güven hissi verilir ve bağımsız olması için cesaretlendirilir. Demokratik bir tutumu benimseyen ebeveynlere sahip çocuklar; kendilerini ifade edebilme, sorumluluk alma, olumlu ilişkiler kurma ve kendini gerçekleştirmeye daha açıktırlar (Kulaksızoğlu, 2005). Başka bir deyişle bu çocukların sosyal becerileri yüksek, özerk ve sorumluluk sahibi bireyler olması yüksektir (Baumrind, 1971).

2.2.3. İzin verici tutum

Bu tutuma sahip ebeveynler çocuğuna karşı sıcak ancak bunu belli etmekten kaçınan ebeveynlerdir. Çocuğun hiçbir davranışına müdahale edilmez ve kabul edilir. Çocuğun ne istediği önemlidir. Denetim ve kontrol boyutlarının eksik kaldığı bu ebeveynlik tutumunda çocuk neyin doğru ya da yanlış olduğunu ayırt edemez. İlerleyen yaşamlarında denetimden uzak bir tutumla yetiştiği için kurallara uymakta zorlanan, kontrolü sağlayamayan, uyum sorunları yaşayan ve bencil bir bireylik yapısı geliştirebilirler (Arslan, 2018). Genellikle çocuğa yönlendirme yapmak yerine çocuğun kendi kararlarını vermesine izin verilir, çocuklarına ebeveynlik rolü yerine daha çok arkadaşlık rolü üstlenen ebeveynlerdir (Zeltser, 2021).

2.2.4. Aşırı koruyucu tutum

Bu tutumun en temel özelliği ebeveynlerin normal düzeyden daha fazla çocuklarını koruma davranışı göstermesidir. Çocuğun yapabileceği en temel düzey sorumluluklar bile ebeveynler tarafından üstlenilmiş durumdadır. Anne-baba; çocuğun kendini tanımasına, geliştirmesine ve sorumluluk almasını engeller vaziyettedir. Bu ebeveynler, çocuklarının başlarına bir şey geleceği sürekli bir korku içerisindeyler. Bu tutumu benimseyen ebeveynlerle büyüyen bir çocuk; kendi kararlarını veremeyen, sorumluluk alamayan, düşük benlik saygısına sahip bir bireylik yapısı geliştirebilmektedir. Yapılan çalışmalarda aşırı koruyucu ebeveynlerin çocuklarında eksiklik, kabul görmeme gibi duyguları oluşturabileceği öne sürülmüştür (Çoban, 2013; Hullmann vd., 2010).

2.2.5. İlgisiz-ihmal eden tutum

Bu ebeveyn tutumunda çocuğun ihtiyaçları göz ardı edilir, denetim ve kontrol düşüktür. Ebeveyn ve çocuk arasındaki iletişim kopuk durumdadır. Ebeveyn-çocuk arasındaki iletişim sınırlıdır ve nadiren kuralları vardır. Bu ebeveynler çocuklarına karşı çok az sevgi, ilgi ve rehberlik sunarlar. Ebeveynlerin çocuklarını ihmal ettikleri durumlarda çocuklar reddedilme ve değersizlik duygularını yaşarlar (Zeltser, 2021). Hoeve ve arkadaşları (2009) yapmış oldukları çalışmada ebeveyn reddi ve ihmalinin suçlu davranışlarla ilişkisi olduğunu tespit etmiştir. Yavuzer (1999) de ilgisiz ebeveyn tutumunun çocuklardaki saldırgan davranışları artırdığını belirtmiştir.

2.3. Flört Şiddeti

Flört olarak tanımlanan ilişkiler, ergenlik dönemi itibarıyla başlayıp yetişkinlik sürecinde de devam eden duygusal ve davranışsal bir gelişim sürecini oluştururlar (Yolcu, 2019). Flört; en genel tanımıyla ileride yaşanabilecek bir ilişkinin temelini oluşturan, iki bireyin arasındaki arkadaşlık bağından farklı olarak duygusal, romantik veya cinsel yakınlığı içeren bir ilişki biçimi olarak tanımlanmaktadır (Murray & Kardatzke, 2007).

Literatürde partner istismarı, yakın partner şiddeti, yakın partner istismarı ve aile içi şiddet olarak da adlandırılan flört şiddeti ise romantik ilişki başlamadan hemen önce, bittiğinde ya da romantik ilişki sürerken partneri kontrol etme, partnere acı veya zarar verme amacıyla gerçekleştirilen fiziksel güç, kısıtlama ve tehdit içeren davranışların bütünüdür (Akcan, 2020; Sugarman Hotaling, 1989 Akt., Lewis Fremouw, 2001). Geniş bir tanımla flört şiddeti yaygın bir kavram olan şiddet kavramının flört ilişkisi esnasında vurma, tekmeleme, itme vb. fiziksel; kıskançlık, kısıtlama, trip atma vb. psikolojik; taciz, tecavüz vb. cinsel; aşağılama, küçük düşürme, küfür etme vb. sözel şekillerde meydana geldiği durumdur. Flört şiddeti her cinsiyette, her ilişki türünde gözlenebilecek partnere yönelik kontrol ve güç arzusunun ön plana çıktığı davranışları kapsar. Flört şiddetinin hem zihinsel sağlık hem fiziksel sağlık üzerinde olumsuz etkileri bulunmaktadır. Flört şiddetinin sebep olduğu bazı psikososyal sorunlar depresyon, anksiyete, düşük özsaygı, saldırganlık, intihar ve madde kullanımı olarak sıralanabilir (Yıldırım ve Terzioğlu, 2018; Glass vd., 2003). Flört şiddeti, çoğunlukla 16-30 yaşlarında görülmekte olup üniversite yıllarında yoğunluğu artmaktadır (Çakır Koçak ve Öztürk Can, 2019).

2.3.1. Fiziksel Şiddet

Şiddetin en bariz olanı ve en yaygın biçimi fiziksel şiddettir. Fiziksel güç kullanımı ile ölüme bile sebep olma riski bulunan fiziksel şiddet; partnerin beden bütünlüğüne zarar verme ve acı verme amaçlarıyla gerçekleştirilmektedir. Fiziksel şiddet örneği oluşturabilecek bazı davranışlar tokatlamak, yumruk atmak, vurmak, dövmek, ısırmak, itmek, sürüklemek, bıçaklamak, boğmak ve zarar verici aletler kullanmak olarak karşımıza çıkmaktadır (Stader, 2011; Türk, Hamzaoğlu ve Yayak, 2020).

2.3.2. Duygusal şiddet

Flört şiddetinin duygusal/psikolojik boyutu küçümseme, azarlama, tehdit ve aşağılama gibi davranışları kapsamaktadır (Akcan, 2020). Duygusal şiddet, fiziksel zarar vermekten ziyade partnere karşı korku ve bağımlılık duygusunu yaratma ve partneri kontrol etme duygusu ile ortaya çıkmaktadır. İsim takma, yıkıcı şekilde eleştirme, alay etme, başkalarının yanında küçük düşürme, bağırma, şantaj, iftira, hakaret, tehdit etme, davranışlarını ve sosyal çevresini kısıtlama, kıskançlık gibi fiziki olmayan ancak bireyde ruhsal yönüyle zarar veren ve kişisel bütünlüğü tehdit eden davranışlar duygusal şiddetin bazı örnekleridir (Avşar Baldan ve Akış, 2017; Türk, Hamzaoğlu ve Yayak, 2020). Şiddet mağduru kadınlarla yürütülen bir araştırmada katılımcılar psikolojik şiddetin fiziksel şiddetten daha yıkıcı olduğunu ve ilişki için en büyük engeli oluşturduğunu ifade etmişlerdir (Follingstad vd., 1990 Akt. Set, 2020).

2.3.3. Cinsel şiddet

Flört şiddeti bağlamında cinsel şiddet; cinsel ilişki olmasa dahi gerçekleşebilmektedir (Parrot, 1988 Akt. Smith & Donnelly, 2008). Cinsel ilişkiye giden her eylemin fiziksel olarak bir partnerin diğer partnere karşı kendi rızası dışında cinsel ilişkiye girmeye veya cinsel eylemlerde bulunmaya zorlama, partnerin istemediği küçük düşürücü davranışlarda bulunmasını isteme, kaba bir tutum sergileme, cinsel eylemler esnasında partnere zarar verme, madde (alkol, uyuşturucu vb.) etkisi altında bireyi zorlama, doğum kontrol yöntemlerini kullanılmasını engelleme, onayı olmadan partnerinin cinsel görüntülerini çekme gibi davranışlarla ortaya çıkmaktadır (Türk, Hamzaoğlu ve Yayak, 2020; Rubio-Garay vd., 2017).

2.3.4. Ekonomik şiddet

Partnerlerden birinin diğerini kendine finansal anlamda bağımlı hale getirme ve güç dengesini kendi lehine çevirebilme amacıyla partnerinin paraya ulaşımını kısıtlama ya da engelleme gibi davranışlarda bulunmasıdır. Partnerinin çalışmasına izin vermeme, gelirine el koyma, yetersiz para verme, meslek edinmesine veya kariyerinde yükselmesine engel olma, kendi adına kredi çekirtme, borçlandırma gibi davranışlar ekonomik şiddetin bazı örnekleridir (Dikmen vd., 2017; Johnson vd., 2022).

Bu şiddet türleri içerisinde fiziksel şiddet en görünür olanıdır. Dünya Sağlık Örgütü'nün (2012) yapmış olduğu araştırmada kadınların %13-61'inin eşlerinden fiziksel şiddet gördüğü sonucuna ulaşılmıştır. Fiziksel şiddet kadar yıkıcı etkileri bulunan bir diğer şiddet türü de duygusal şiddettir. Walker (1984) da yapmış olduğu araştırmasında şiddete maruz kalan kadınlardan bazılarının yaşadıkları en ağır şiddetlerin duygusal yıkım, aşağılama ve korku olduğu sonucuna ulaşmıştır (Akt., Ük, 2019). Bazı durumlarda fiziksel şiddet hiç uygulanmamış ya da az uygulanıyor olsa dahi duygusal şiddetin varlığı ilişki içerisinde tehdit oluşturu niteliktedir (Özcan, 2009). Duygusal şiddet kendini kıskançlık, sözlü taciz, izolasyon, baskı ve kısıtlama davranışları ile göstermektedir. Diğer şiddet türlerinden biri olan cinsel şiddette ise bir bireyi cinsel ilişki istemediği halde buna zorlamak, taciz etmek, şantaj gibi davranışlar mevcuttur. Yapılan araştırmalarda ilişkilerde cinsel saldırganlığın da fazla olduğu görülmektedir. Kadın Dayanışma Vakfı'nın yaptığı çalışmaya göre kadınların %20'sinden fazlası istenmeyen cinsel davranışlara zorlanırken, %50'sinden fazlası da rızası olmadan cinsel birlikteliği kabullenmektedir (Akt., Özcan, 2009). Bununla birlikte şiddetin çeşitli biçimleri arasındaki ayrım bunları incelemeyi kolaylaştırmak açısından faydalıdır ancak farklı şiddet türlerinin birbiriyle ilişkilidir ve çoğu zaman birlikte ortaya çıkabilmektedir (Rubio-Garay vd., 2017). Flört şiddeti türlerine hâkim olmak kadar flört şiddeti risk etmenlerini bilmek de önem arz etmektedir.

2.4. Flört Şiddeti Risk Etmenleri

Bireylerin şiddete başvurmalarının altında yatan sebeplerin bilinmesi önem arz etmektedir. Demokratik ve hoşgörülü ebeveyn tutumuyla büyüyen ergenlerin flört şiddeti seviyelerinin düşük olduğu, otoriter tutuma sahip ailelerden gelen ergenlerde şiddet içeren ilişkilere girme ihtimalinin daha yüksek olduğu ve bunu ihmalkâr ebeveyn tutumuyla büyüyen ergenlerin izlediği bulunmuştur (Muniz-Rivas vd., 2019).

Sosyoekonomik düzeyin düşük olması, yüksek stres, aile içinde şiddete yönelik durumların olması, travmatik çocukluk yaşantıları, depresyon, madde kullanımı, riskli

cinsel davranışlar, ilişki doyumunun az olması gibi durumlar flört şiddetinin risk etmenleri olarak gösterilmekle birlikte flört şiddetine yönelik koruyucu etmenler arasında ise aile içinde alınan destek, koruma, ihtiyaçların karşılanması bulunmaktadır (Ertürk, 2022).

2.4.1. Yaş

Flört şiddetine eğilimde yaş değişkeni önemlidir. Gelişim dönemlerindeki farklılaşmalar, toplumsallaşma süreci, eylemleri anlamlandırma ve bireyliğin gelişimi noktalarında yaş belirleyici bir etmendir. Ergenlik dönemi ile başlayıp yetişkinlik döneminde de devamlılık gösteren bu ilişki türünün gelişim dönemleri çerçevesinde değerlendirilmesi gerekmektedir (Mermertaş, 2020). Literatür incelendiğinde özellikle adölesan dönemdeki bireylerin flört şiddetine uğrama riskinin yüksek olduğu görülmektedir (Akcan, 2020).

2.4.2. Cinsiyet

Şiddetin yaygın olarak erkekler tarafından uygulandığı algısına rağmen flört şiddeti ile ilgili yapılan çalışmalar sonucunda bu şiddetin her iki cinsiyet tarafından da uygulandığı ortaya konulmuştur (Terzioğlu vd., 2016). Giordano ve arkadaşları (2020) bazı araştırmalarda genç kadınların erkeklere kıyasla benzer veya daha yüksek düzeyde şiddet uyguladığını belirtmişlerdir. Bazı araştırmalarda da şiddetin iki yönlü olabileceği ve kadınların şiddet uygulama oranlarının genellikle erkeklerin bildirimlerinden fazla olduğu ancak şiddeti deneyimlemenin cinsiyetler arasında eşit olmadığı ileri sürülmüştür (Whitaker vd., 2007). Kadınların etkilenme düzeyleri erkeklere oranla daha yüksek olmaktadır. Örneğin kadınların daha fazla korku ve önemli ölçüde daha zararlı duygusal ve fiziksel sonuçları (takip edilme, cinsel mağduriyet, yaralanma, travma sonrası stres bozukluğu) bildirdiği belirtilmektedir (Caldwell vd., 2012). Flört şiddetinin hedefi olan kadınların yetişkin ilişkilerinde aile içi şiddeti normal olarak görme olasılığının yüksek olduğu görülmektedir (Black vd., 2006; California Women's Law Center, 2001 Akt. Mayes, 2008). Genellikle kadınların fiziksel ve cinsel şiddete maruz kaldığı görülürken erkeklerin sözel, duygusal, tehdit etme ve eşyalara zarar verme şeklinde ortaya çıkan şiddete maruz kaldığı belirtilmektedir (Çakır Koçak ve Öztürk Can, 2019).

Cinsiyet değişkeninin temeline inildiğinde karşımıza toplumsal cinsiyet rolleri çıkmaktadır. Erkeklerin güçlü, koruyucu, baskın gibi özelliklere sahip olması beklenirken kadınların duygusal, pasif, bakım veren gibi özelliklere sahip olması beklenmektedir (Aslan, Bulut ve Arslantaş, 2020). Toplumsal cinsiyet rollerini benimseyen bir erkek güç ve

kontrolün kendisinde olduğu algısına sahiptir (İftar, 2016). Sears (2006) yaptığı çalışmada genç erkeklerin akran gruplarında statü için önemli olan erkekliği oluşturmak ve kontrolü sürdürmek için şiddeti kullandığını belirtmiştir ve bu şiddetin kadınlar hakkında düşmanca konuşma ile başladığı ortaya konulmuştur (Linder ve Colins, 2015 Akt. Abowitz, Knox ve Zusman, 2010).

2.4.3. Çocukluk yaşantıları

Flört şiddetinin ortaya çıkmasını etkileyen faktörlerden biri de erken dönem yaşantıdır. Çocukluk döneminde şiddete maruz kalmak ya da tanıklık etmek şiddete başvurma ya da boyun eğme durumlarını etkilemektedir. Ebeveynlerin belirli davranışlarının (iletişimsizlik, şiddet içeren davranışlar, fiziksel ceza, katı disiplin vb.) çocuk tarafından pekiştirilmesi ve modellenmesi sonucu davranış biçimi haline gelmektedir buna ek olarak ergenlikte de genellikle duygusal ilişkilerde ailede var olan şiddet içerikli davranışların ve tutumların taklit edildiği gözlemlenmiştir (Muniz-Rivas vd., 2019).

Çocukluk döneminde öğrenilen şiddet davranışı yetişkinlik döneminde stresle başa çıkma, çatışma çözmede bir araç olarak kullanılmaktadır (Aslan, Bulut ve Arslantaş, 2020). Aile içi şiddetin hedefi olan veya tanık olan çocukların ilerleyen yaşamlarında fiziksel hastalık, gelişimsel problemler, akademik başarısızlık, akıl hastalığı, madde bağımlılığı ve davranış bozuklukları bakımından yüksek risk altında oldukları ve gelecekte aile içi şiddet ve flört şiddeti failleri olma risklerinin olduğu ortaya konulmaktadır (Mayes, 2008).

Antisosyal davranış teorisi; çocuklara kötü muamelenin ilk olarak ergenlik döneminde şiddet içeren davranışları teşvik ederek saldırgan davranışların yetişkinliğe taşınmasına ve yakın partnerlere karşı uygulanmasına yol açacağını öne sürmektedir (Fang ve Corso, 2007). Ebeveynleri tarafından ilgisiz bırakılan, cezalandırılan çocukların ilerleyen yaşlarda flört şiddeti eğilimi artmaktadır (Yıldırım ve Terzioğlu, 2018). Üniversiteli kadınların daha önceki dönemlerde evlilik içi şiddete tanık olmasının flört şiddeti yaşama olasılığını artırdığı ortaya konulmaktadır (Maker, Kimmelmeier ve Peterson, 1998 Akt. Abowitz, Knox ve Zusman, 2010). Buna ek olarak otoriter ebeveyn tutumunun saldırganlık ve şiddete eğilimi artırdığı düşünülmektedir (İftar, 2016). Ehrensaft ve arkadaşlarının (2003) yapmış oldukları çalışmada ebeveynler arasındaki şiddete şahit olma, anne tarafından cezalandırılma gibi durumların yetişkinlik döneminde partnere karşı şiddet uygulamaya sebep olabildiğini tespit etmiştir (Gümü, 2021). Bu noktada karşımıza sosyal

öğrenme kuramı çıkmaktadır. Ailedeki ebeveyn tutumları ve yaşantılar sosyal öğrenme yolu ile çocuk tarafından pekiştirilir.

Flört şiddetini daha iyi açıklamak amacıyla Riggs ve O'leary temeli sosyal öğrenme kuramına dayanan bir model geliştirmişlerdir. Bu modelde flört şiddetine başvurmaya yönelik bağlamsal ve durumsal faktörler yer almaktadır. Saldırgan davranışlara maruz kalmak, ebeveyn-çocuk ilişkisinin niteliği, şiddet geçmişine sahip olmak gibi durumlar bağlamsal faktörleri oluştururken madde kullanımı, partnerin şiddet kullanımı, çatışma çözme becerileri ve ilişkinin uzunluğu durumsal faktörleri oluşturmaktadır (Akt., Süneci vd., 2016).

2.5. İlişki İstikrarı

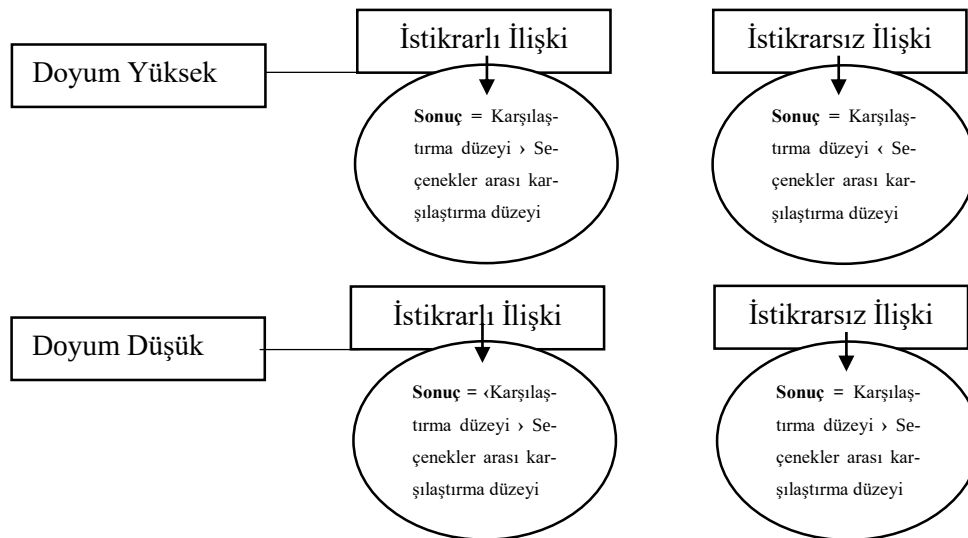
Toplumsal bir yapı içinde insanlar ihtiyaçları, gelişimleri ve yaşamın devamlılığının sağlanması amacıyla birbirleriyle çeşitli düzeylerde ilişkiler kurarlar. Gelişim dönemleri ile birlikte değişen ihtiyaçlara göre kurulan ilişkilerin nitelikleri de değişmektedir. Ergenlik döneminde kurulmaya başlanan yakın ilişkiler yetişkinlik döneminde yerini romantik ilişkilere bırakır (Çaykuş, 2020). Romantik ilişkiler; birey için duygusal yoğunluğun fazla olduğu ve özel ilişkiler olarak değerlendirilmektedir. Romantik bir ilişkinin oluşabilmesi için doğru zaman, doğru birey, çaba veya şans gibi birçok faktör etkilidir (Yıldız ve Atak, 2020). Romantik ilişkinin kurulması gibi devamının sağlanması da oldukça önemlidir. Literatürde ilişki istikrarı kavramını açıklayan çeşitli yaklaşımlar bulunmaktadır.

2.5.1. Karşılıklı bağımlılık kuramı

Karşılıklı bağımlılık kuramı Thibaut ve Kelley 1959 yılında geliştirilmiştir. Karşılıklı bağımlılık kuramının temelini partnerlerin birbirleriyle kurduğu sosyal etkileşim ve etkiler yer almaktadır (Holmes, 2000). Partnerlerin ilişkideki tekrarlayan döngülerinde birbirleriyle iletişim içerisinde olmaları o bireylerin ilişki kurduklarını göstermektedir (Yıldırım, 2021). Etkileşimler birden fazla ihtiyacı tatmin etme durumuna göre memnuniyet ya da memnuniyetsizlik oluşturabilir (Şahin, 2015). Bu etkileşimlerin mutluluk, haz ve doyum gibi kazançları olabileceği gibi üzüntü, kaygı, acı gibi bedelleri de olabilmektedir. Kazançlar ve bedeller arasındaki fark olumlu ise birey ilişkisini sürdürme olumsuz ise sonlandırma eğiliminde olmaktadır (Taluy, 2013). Bireylerin temel güdüsü ilişkiden

elde edilecek ödülleri artırmak ve ilişki için harcayacakları çabayı (bedeli) en aza indirmektir (Işınso Halat, 2009). Tatmin edici etkileşimler davranışların tekrarlanması ve yok olmasında belirleyici bir etkindir (Yıldırım, 2021).

Karşılıklı bağımlılık kuramında karşılaştırma düzeyi ve seçenekler arası karşılaştırma düzeyi ilişkileri değerlendirmede kullanılan iki ölçüttür. Karşılaştırma düzeyi ölçütü, bireyin şu anki veya geçmişteki romantik ilişkilerinden aldığı doyum ve ilişkilerinin çekiciliğini analiz etmede kullandıkları standart olarak tanımlanmaktadır. Partnerlerin birbirleri ile kurduğu etkileşimlerin sonuçlarından elde edilen ödüller ve ilişki için ödenen bedeller karşılaştırma düzeyini belirlemektedir. Partnerlerin şu anki romantik ilişkilerinden elde ettiği ödüller karşılaştırma düzeyinin üzerinde kalıyorsa ilişki doyumludur, karşılaştırma düzeyinin altında ise ilişki doyumsuz olarak nitelendirilmektedir (Terzi İlhan ve Işık, 2017). Diğer ölçüt olan seçenekler arası karşılaştırma düzeyi ölçütü ise bireyin şu anki romantik ilişkisi haricindeki alternatif diğer romantik ilişkileri ve bu ilişkilerden elde edebileceği olası sonuçlar ile şu anki romantik ilişkisinde elde edilen sonuçları karşılaştırma düzeyini belirtmektedir (Çaykuş, 2020). Mevcut ilişkiden elde edilen kazançlar başka deyişle ödüller yüksek ise ilişkiyi sürdürme eğilimi daha fazladır (Büyükşahin, Hasta ve Hovardaoğlu, 2005). Bu ölçütlerden karşılaştırma düzeyi ölçütü ilişkiden alınan doyumu belirlerken seçenekler arası karşılaştırma düzeyi ölçütü bireyin ilişkiyi sürdürüp sürdürmeyeceğini yani ilişkinin devamlılığını belirlemektedir (Çaykuş, 2020).

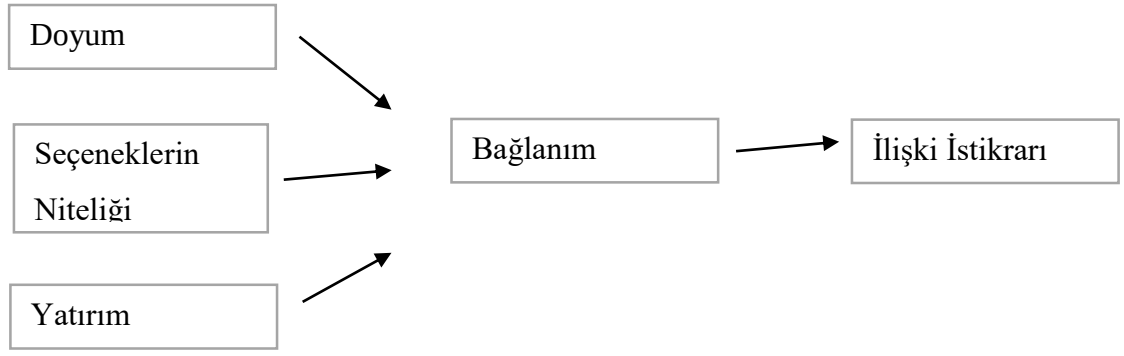

Şekil 1. Doyum ve İstikrarı Etkileyen Dört Koşul (Hovardaoğlu, 1996).

2.5.2. Yatırım modeli

Temelini karşılıklı bağımlılık kuramından alan model Caryl Rusbult tarafından geliştirilmiş ve temel amacı ilişkilerin doyumunu ve bağlılık düzeyini yordamaktır. Rusbult, yatırım modelinde karşılıklı bağımlılık kuramındaki doyum ve seçeneklerin niteliği kavramlarına yatırım büyüklüğü kavramını eklemiştir. Yatırım modeli, romantik ilişkilerde doyum ve bağlanımın artışı ve azalışını, partnerlerin ilişkiyi sürdürme-bitirme davranışlarını açıklamaya çalışmaktadır (Işınso Halat, 2009). Bazı ilişkilerde mevcut romantik ilişki dışında olumlu seçenekler fazla olsa da birey ilişkisini devam ettirme eğiliminde olabilmektedir. Yatırım modeli bu durumu ilişki bağlanımı açısından ele almaktadır (Kaynak, 2014). Yatırım modeli partnerlerin genellikle ödül değerlerini yükseltme, bedelleri düşürme eğiliminde olduğunu öne sürer (Şahin, 2015). Bireyin ilişkiye bağlılığı ilişkide kalmasını veya gitmesini, ilişkinin istikrarını belirleyen temel etmendir.

Yatırım modeline göre ilişkiyi sürdürme veya sonlandırma kararını etkileyen üç öge bulunmaktadır: doyum, seçeneklerin niteliği, yatırımlar. İlişki istikrarı bu üç ögenin bileşimine bağlıdır (Çelik Zeren, 2020). İlişki içerisinde yaşanan problemler bazen doyumsuzluk hissedilmesine yol açmaktadır. Ancak buna rağmen partnerler ilişkiyi sürdürme eğiliminde olabilir. Karşılıklı bağımlılık kuramındaki doyum ve seçeneklerin niteliği kavramları dışında Rusbult bu durumu yatırım ögesine göre açıklamaktadır. Yatırım, partnerlerin romantik ilişkileri ve karşısındaki birey için çaba göstermesi, ihtiyaçlarını ilişki içerisinde karşılayabilmesi, mevcut ilişkisinin sonlanması durumunda verilen çaba, süre, sosyal destek kaynaklar açısından bir kayıp yaşamayacak olmasına inanması durumudur (Çaykuş, 2020). Bu yatırımlar içsel veya dışsal olabilir. İçsel yatırımlar ilişkiyi sürdürme, paylaşımda bulunma, partnere alınan hediyeler, zaman gibi ilişkiyi güçlendirme amacıyla doğrudan ilişki için yapılan yatırımlar iken dışsal yatırımlar ilk başta ilişki ile ilgili olmayan zaman içinde ilişkiye dahil olan ortak arkadaşlar, birlikte yapılan faaliyetler, anılar gibi yatırımlardan oluşmaktadır (Çelik Zeren, 2020; Çaykuş, 2020, Kaynak, 2014). İlişkidен alınan doyum, seçeneklerin niteliğinin azalması ve yatırımların artması ilişkiye olan bağlılığı güçlendirmektedir. İlişki için yapılan yatırımlar ilişkinin sürdürülmesi adına önem arz etmektedir. Partnerler ilişki için çeşitli yatırımlar yaptıkça ilişkinin sonlanması durumunda kaybedilen kaynaklar da artmaktadır (Kaynak, 2014).

şekil 2. *Yatırım Modeline Göre Bağlılık ve İlişki İstikrarı* (Yıldırım, 2021)

2.5.2.1. İlişki doyumu

Doyum; mevcut ilişkideki yakınlık, paylaşımlar, samimiyet gibi ihtiyaçların karşılanma durumuna göre değişmektedir. İlişki doyumu ilişkiden alınan hazla ilgili bir kavramdır. İlişki doyumu, ilişkiye yönelik duyguların olumluluk derecesi ve ilişkinin çekicilik düzeyini ifade etmektedir (Kaynak Malatyalı, 2014). Bireyin ilişkiden elde ettiği ka-zanlar (sosyal evre, maddiyat, ait olma, şefkat vb.) denen bedellerden (sorumlulukla-rın artması, bağımsızlığın azalması vb.) fazla ise doyum artacaktır. Bireyler mevcut ilişkilerinden doyum almasalar da ilişkilerini sürdürme eğiliminde olabilmektedir (Büyükşahin ve Hovardaoğlu, 2007). Bu nedenle ilişki istikrarını sadece ilişki doyumu ile açık-lamak mümkün değildir.

2.5.2.2. Seçeneklerin niteliğini değerlendirme

Seçeneklerin niteliğini değerlendirme, mevcut romantik ilişki dışındaki ilişkilerin daha çekici olması durumudur. Rusbult ve Buunk'a (1993) göre seçeneklerin niteliği bi-reyin gereksinimlerinin mevcut ilişki dışında da karşılayabilmesine dair inancının seviyesidir (Akt. Kaynak Malatyalı, 2014). Alternatif partnerler seçeneklerinin niteliğinin düşük olması ya da bireyin gereksinimlerini karşılamıyor olması (arkadaşlar veya aile doyumunu sağlayamama, serbest zamanların tatmin edici gelmemesi, alternatif ilişkilerin yetersiz görülmesi vb.) mevcut romantik ilişkinin devam etme eğilimini artırmaktadır (elik, 2018). Mevcut romantik ilişki içinde gereksinimlerin yeterli düzeyde karşılan-ması, elde edilen kazançların fazla olması doyumunu artırıp alternatif seçeneklerin niteliğini düşürmektedir.

2.5.2.3. Yatırım

Yatırım, bir ilişkiye bağlı olan içsel veya dışsal kaynakların önemi ve değeridir. Yatırım miktarının az veya fazla olması ilişkinin sürdürülmesinde etkilidir. Daha önce de bahsedildiği gibi ilişkiye yapılan yatırımların büyüklüğü arttıkça ilişkiyi sonlandırma eğilimi azalır bu da ilişkiye bağlanımı artırmaktadır. Birey ilişki için harcadığı zamanının ve çabanın boşa gitmemesi için ilişki sürdürme kararı alabilmektedir. Rusbult ve Buunk'a (1993) göre partnerin zamanla birbirlerine karşı bağımlılıkları artar ve benlikleri ilişkileri ile bütünleşmektedir. İlişkinin sonlanması benliklerinden de bir parçanın kopması anlamına gelmektedir (Akt. Kaynak Malatyalı, 2014).

2.5.2.4. Bağlanım

Bağlanım; bireyin ruhsal olarak mevcut romantik ilişkisine bağlı hissedip bu ilişkiyi sürdürme niyetidir (Taluy, 2013). Daha önce de bahsedildiği gibi yatırım modeline göre bağlanım ilişkiyi sürdürme veya bitirme kararındaki temel etkindir. Bağlanımı etkileyen temel belirleyiciler; ilişki istikrarının diğer alt boyutları olan ilişki doyumu, seçeneklerin niteliğini değerlendirme ve yatırım alt boyutlarıdır (Taluy, 2013). İlişki doyumu, bireyin beklentileri karşılandıkça yani elde edilen kazançların fazla olup ödenen bedellerin az olmasıyla yükselmektedir. İlişkideki doyum arttıkça bağlanım da artmaktadır. Seçeneklerin niteliğini değerlendirme, mevcut romantik ilişki dışındaki olası seçeneklere karşı olan çekiciliktir. Diğer seçeneklerin niteliği düşük olarak değerlendirildiğinde bireyin mevcut ilişkisine olan bağlanımı artacaktır. Yatırım alt boyutuna göre ise bireyin ilişkiye yaptığı doğrudan veya dolaylı yatırımların fazla olması durumunda mevcut ilişkiyi sürdürme eğilimi artmaktadır. Yüksek bağlanıma sahip olan bireyler partnerine bağlı olup ilişkiyi sürdürme ihtiyacındadır ve ilişkileri ile ilgili geleceğe dair bir beklentiye sahiptirler (İlgen, 2023).

Özetle, yatırım modeline göre bireyin mevcut romantik ilişkisini devam ettirme eğilimi; ilişkisinden aldığı doyuma, alternatif bir seçeneği olup olmamasına ve yaptığı yatırım miktarlarının fazla olmasına bağlıdır. Araştırmalar yüksek doyum yaşayan, seçeneklerin niteliğini olumsuz değerlendiren ve ilişki yatırım yüksek bireylerin ilişkisine bağlanımlarının daha yüksek olduğunu göstermektedir (Taluy, 2013).

2.6. Ebeveyn Tutumları – Flört Şiddeti ile İlgili Yapılan Çalışmalar

Doğan (2001), sosyoekonomik düzeyi farklı kadın ve erkek ergenlerin saldırgan davranışları ile ebeveyn tutumları arasındaki ilişkiyi araştırdığı çalışmasında ebeveynlerin davranışları ile ergenlerin saldırgan davranışları arasında anlamlı bir ilişki olduğunu tespit etmiştir. Aile içerisinde duygusal ihmale uğrayan, sağlıklı ilişkiler kurmakta zorlanan ve tutarsız bir disiplin anlayışına maruz kalan ergenlerin saldırgan davranışlarının daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Cinsiyet değişkenine göre ise kadınların saldırganlık düzeylerinin erkeklere göre daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Ergenlerin şiddete yönelik tutumlarının farklı değişkenlerle incelendiği araştırmada Gençoğlu, Kumcağız ve Ersanlı (2014); araştırmalarının sonucunda erkeklerin kadınlara göre şiddete daha eğilimli olduğu, ailedeki ilk çocukların en küçük, ortanca ve tek çocuklara göre şiddet eğilimlerinin fazla olduğu, yüksek eğitim düzeyine sahip annesi olanların yüksek şiddet eğilimi olduğunu, babanın eğitim durumunun şiddete yönelik tutumu yordamadığı ve ebeveynlerinden şiddet gören ergenlerin şiddete eğilimlerinin daha fazla olduğunu belirtmektedirler.

Ebeveynlerin tutumlarının çocuklarının romantik ilişkilerindeki şiddet davranışları ile ilişkisini inceledikleri araştırmalarında Johnson, Giordano, Longmore ve Manning (2014); destek, kontrol ve ebeveynlerin birbirlerine karşı uyguladıkları şiddeti içeren ebeveyn tutumlarının çocuklarının romantik ilişkilerindeki tutumları ve davranışlarını etkilediğini ortaya koymuşlardır.

Yıldız (2016), romantik ilişkilerdeki şiddetin ebeveyn tutumları ve benlik saygısı ile ilişkisini incelediği araştırmasında romantik ilişkilerde şiddete başvurma konusunda erkek öğrencilerin kadınlara göre daha eğilimli olduğu, yaş değişkeni açısından anlamlı bir farklılığın olmadığı, ebeveynlerin eğitim durumlarına bakıldığında annenin eğitim durumu ile romantik ilişkide şiddet puanları arasında anlamlı bir farklılığın olduğu, baba eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık olmadığı, ailenin gelir durumuna göre anlamlı bir farklılık olmadığı ve ebeveyn tutumları ile şiddet davranışları arasında anlamlı bir ilişki olduğu sonuçlarına ulaşmıştır. Buna paralel olarak benzer bir çalışmada ebeveynlerle kurulan olumlu ilişkinin romantik ilişkilerdeki olumlu ilişki niteliklerini etkilediği saptanmıştır (Scharf & Mayseless, 2009).

Fang ve Corso (2007) yaptıkları araştırmada çocukluktaki fiziksel istismar ve ihmalin her iki cinsiyet için de yetişkinlikte şiddete başvurma önemli yordayıcıları olduğunu, erkeklerin kadınlara göre şiddet failliğinin daha anlamlı çıktığını ortaya koymuşlardır. Aynı çalışmada aile yoksulluğu ve düşük ebeveyn eğitiminin kadınlar için yakın

partner şiddeti uygulama riskini belirgin şekilde artırdığını, erkekler için sadece düşük ebeveyn eğitiminin etkili olduğu görülmüştür. Benzer bir çalışmada Karatay vd. (2018); üniversite öğrencilerinin flört şiddeti tutum ve davranışlarını inceledikleri araştırmalarının sonucunda kadınların şiddet farkındalıklarının erkeklere göre yüksek olduğu, geçmişte şiddete maruz kalma veya tanık olmanın anlamlı bir şekilde flörtte şiddete başvurmayı etkilediği sonuçlarına ulaşmışlardır. Flört şiddeti ve çocukluk döneminde maruz kalınan ebeveyn düşmanlığı ve ebeveyn samimiyetinin ilişkisinin araştırıldığı çalışmada anne babanın birbirleriyle düşmanca ilişkisine şahit olmanın flört şiddetine başvurma ve maruz kalma durumu ile ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Güvenir, 2019).

2.7. Ebeveyn Tutumları – İlişki İstikrarı ile İlgili Yapılan Çalışmalar

Beşikçi (2008), romantik ilişkiye bağlanım ve anne-baba onayı arasındaki ilişkinin ve algılanan çocuk yetiştirme stilleri ile psikolojik tepkisellik değişkenlerini incelediği araştırmanın sonuçlarına göre anneden algılanan kabulün romantik ilişkiye bağlanımda dolaylı bir etkisi olduğu, ebeveyn onayının bu etkiye aracılık ettiğini vurgulamıştır. Furman ve Wehner (1994) de romantik ilişkiler hakkındaki teorilerinde ilk başta arkadaşlık ve arkadaşlığın ihtiyaçlarına hizmet eden çapraz cinsiyet karşılaşmalarının nasıl gelişip bağlanmaya dönüştüğünü ve geliştirmekte olan yetişkinlerin hayatlarındaki en önemli figürler olarak ebeveynlerin yerini nasıl aldığını ana hatlarıyla açıklamışlardır, aynı şekilde Gray ve Steinberg (1999) de romantik ilgi gelişiminin doğası gereği aileden ayrılma ve birleşme sorumluluklarıyla bağlantılı olduğunu belirtmişlerdir (Akt. Sorgente, Lanz ve Tagliabue, 2015).

Sümer ve Güngör (1999), ebeveynlerin çocuk yetiştirme tutumlarının bağlanma stillerine, benliğe ve yakın ilişkilere etkisini inceledikleri çalışmalarında ebeveynleri tarafından yüksek düzeyde ilgi ve kabul gören gençlerin düşük düzeyde ilgi ve kabul gören gençlere oranla anlamlı bir biçimde güvenli bağlanma kurdukları, anneden alınan sevgi ve ilginin gencin duygusal hayatını; babadan alınan sevgi ve ilginin ise gencin benliğini etkilediği, ailenin sosyoekonomik durumunun ebeveynin ilgi ve kabulü ile doğru orantılı olduğu sonuçlarına ulaşmışlardır (Akt., Yıldız, 2016). Benzer bir çalışmada Sarı (2008), üniversite öğrencilerinde ebeveyn tutumlarının benlik saygısı üzerinde anlamlı bir yordayıcı olduğu sonucuna ulaşmıştır. Algılanan demokratik ve koruyucu ebeveyn tutumları açısından pozitif ama düşük derecede yordama mevcutken otoriter ebeveyn tutumlarında negatif ve düşük derecede bir yordama olduğu tespit edilmiştir.

Simpson (1990) üniversite öğrencileri ile yürüttüğü araştırmasında bağlanma stili güvenli olan bireylerin kurdukları ilişkilerde daha tutarlı ve destekleyici olduklarını, bağlanma stili kaçınan olan bireylerin daha mesafeli ilişki kurduklarını, kaygılı-kararsız bağlanma stiline sahip bireylerin ise partnerlerine karşı düşüncelerinin çelişkili olduğunu ve ilişkilerinde doyumun karşılıklı olduğunu ama güven düzeyinin düşük olduğunu, saplantılı bağlanma stiline sahip bireylerin ise mutsuz bir ilişkileri olsa dahi ilişkilerine dair algılarının olumlu olduğunu ve ilişki yatırımlarının diğer bağlanma stillerine oranla daha fazla olması sebebiyle ilişki doyumlarının yüksek olduğu sonuçlarına ulaşmıştır (Akt., Sarı, 2008).

2.8. Flört Şiddeti – İlişki İstikrarı ile İlgili Yapılan Çalışmalar

Rhatigan ve Street'in (2005) yakın partner şiddetinin flört ilişkisinden ayrılma kararı üzerinde etkisini yatırım modeli ile incelediği araştırmalarında hem daha önce şiddete maruz kalmış kadınlar hem de mağdur olmayan kadınları içeren tüm örneklemde elde ettikleri veriler doğrultusunda kadınların %68,3'ünün en az bir psikolojik taciz olayı yaşadığını ve %28,7'sinin en az bir fiziksel şiddete maruz kaldığı sonucuna ulaşmışlardır. Aynı çalışmada eş tarafından en az bir fiziksel şiddet olayı bildiren ve bildirmeyen kadınlar iki gruba ayrılmış ve t testi sonuçları doğrultusunda sosyodemografik faktörler veya ilişki faktörlerinde (ilişkinin uzunluğu, flörte başlama yaşı vb.) anlamlı bir farklılık bulunamamıştır, mağdur kadınların mağdur olmayan kadınlara göre daha düşük memnuniyet ve bağlılık düzeyleriyle birlikte ayrılmaya yönelik daha yüksek eğilim bildirdikleri belirtilmektedir. Amerika Birleşik Devletleri'nde 2013 yılında yapılmış olan Ulusal Gençlik Riskli Davranışı araştırmasının sonuçlarına göre de kurdukları flört ilişkisinde kadınların %20,9'u ve erkeklerin %10,4'ü son bir yıl içerisinde flört şiddetinin farklı çeşitlerine maruz kaldıklarını belirtmiştir (Vagi vd., 2015 Akt., Yıldırım ve Terzioğlu, 2018).

Baker (2007) üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerinde şiddet faili olmalarında etkili olan faktörleri belirlemeyi amaçladığı araştırmasında yüksek ilişki doyumu, öfke kontrol becerilerinin eksikliği ve partnerinin fiziksel saldırganlığa başvurması ile erkek öğrencilerin partnerlerine yönelik fiziksel şiddet davranışları arasında ilişki olduğu sonucuna ulaşmıştır. Kadın öğrencilerde ise partnerinin fiziksel şiddet eylemine karşılık psikolojik şiddete daha çok yöneldikleri belirtilmiştir. Buna ek olarak daha önce şiddete maruz kalmış kadınlar ve üniversiteli kadınlar arasında şiddetin daha düşük ilişki doyumu

seviyeleri ile ilişkili olma eğiliminde olduğu ortaya konulmuştur (Bauserman ve Arias, 1992; Akt. Rhatigan ve Street, 2005).

Fidan ve Yeşil (2018) flört şiddeti sonucunda erkeklerin ilişkiyi sonlandırma eğiliminin kadınlara göre daha fazla olduğunu saptamışlardır. Ancak genel olarak bakıldığında şiddete rağmen devam eden ilişkiler olduğu göze çarpmaktadır. Bu durum flört şiddeti kavramının bilinmediğini ve önemsenmediğini düşündürmektedir. Yıldırım (2016) yaptığı araştırmada 23 yaş ve üstünde olan gençlerin flört şiddetine karşı tutum puanları ile 21-22 yaş aralığındaki gençlerin flört şiddetine karşı tutum puanları arasındaki farkın anlamlı olduğunu ve 23 yaş ve üstünde olan gençlerin flört şiddetine karşı tutumlarının daha olumsuz olduğunu ortaya koymuştur. Benzer bir çalışmada Cinal (2018), flört ilişkisinde kadının uygulamış olduğu psikolojik şiddete yönelik tutum ile yaş arasında anlamlı bir farklılık olduğunu ancak erkeğin uygulamış olduğu fiziksel ve psikolojik şiddete yönelik tutum ve kadının uygulamış olduğu fiziksel şiddete yönelik tutum ve yaş arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Yumuşak (2013) ise üniversite öğrencilerinin flört şiddetine yönelik tutumları ile toplumsal cinsiyetçilik tutumlarını incelediği çalışmasında cinsiyet, öğrenim görülen fakülte, flört ilişki durumu, flört döneminde şiddete maruz kalma ve şiddete başvurma değişkenlerine göre flört şiddetine yönelik tutumların anlamlı bir farklılık gösterdiğini ortaya koymuştur.

Çelik Zeren (2020); üniversite öğrencilerinin ilişki istikrarı ile flörtte şiddete yönelik tutumları arasındaki ilişkiyi incelediği araştırmasında ilişki istikrarı ölçeğinin yatırım alt boyutunda bir artış gözlemlendiğinde hem erkeklerin hem kadınların flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutumun da artış gösterdiği sonucuna ulaşmıştır. İlişki istikrarı ölçeğinin seçeneklerin niteliğini değerlendirme alt boyutunda bir artış olduğunda erkeklerin flörtte uyguladığı psikolojik ve fiziksel flört şiddetine yönelik tutumlarının da arttığı gözlenmektedir. Buna ek olarak kadınların flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutum düzeyinde bir artış olduğunda ilişki istikrarı düzeyleri de artış göstermektedir. Aynı çalışmada ilişki istikrarı ölçeğinin yatırım alt boyutuna bakıldığında erkeklerin ilişkilerine yaptıkları yatırımların ve ilişkileri dışındaki seçeneklerin niteliğini değerlendirme eğilimlerinin daha fazla olduğu ortaya çıkmıştır. Bireylerin partnerleri tarafından şiddete maruz kalma ve şiddete başvurma durumları karşılaştırıldığında partnerleri tarafından şiddete maruz kaldığını söyleyen bireyler partnerlerine de şiddet uyguladığını belirtmişlerdir.

Rhatigan ve Street (2005) şiddete maruz kalmanın kadınların mevcut ilişkilerinde tatminini, alternatiflerini veya yatırımlarını tahmin edeceği hipotezinin analizleri sonucunda psikolojik ve fiziksel mağduriyetin kadınların memnuniyet düzeyini ve yatırımlarını beklenen yönde yordadığını, fiziksel mağduriyetin daha düşük ilişki doyumu ile ilişkili olduğunu ve daha sık görülen psikolojik şiddetin ve fiziksel şiddetin daha fazla yatırımla ilişkilendirildiğini ortaya koymaktadırlar.

Alanyazında yapılan ve ulaşılan çalışmalarda ebeveyn tutumları, flört şiddeti ve ilişki istikrarı kavramlarının çeşitli değişkenlerle ele alındığı görülmektedir. Bu çalışma ile bahsi geçen değişkenler bir arada ele alınmış ve bir bütün halinde incelenerek birbirleriyle olan ilişkileri araştırılmıştır. Dünyaya ilk gelindiğinden itibaren ilişki kurulan ilk bireyler ebeveynler olduğundan dolayı ilerleyen yaşantıdaki ilişkilerde de ebeveynlerin izleri görülmektedir. Daha önce de bahsedildiği gibi romantik ilişki sürecinde ilişkiyi besleyen olumlu veya ilişkinin sürekliliğini etkileyen olumsuz durumlar yaşanabilmektedir. Bu çalışmada bu olumsuz durumlardan biri olan flört şiddetine yer verilmiştir. Romantik ilişkilerdeki olumsuz durumların ebeveynlerle kurulan iletişimle bağlantılı olduğu hipotezi ile yola çıkılarak bu çalışmanın bulgularının ebeveyn-çocuk iletişimini güçlendireceği ve romantik ilişkileri olumlu yönde geliştireceği öngörülmüştür.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. Yöntem

Bu bölümde tezin yöntemi ile detaylara değinilmiştir. Bu kapsamda araştırmanın deseni, araştırma örnekleme, kullanılacak veri toplama araçları ve elde edilen verilerin istatistiksel analizleri hakkında bilgi verilmiştir.

3.1. Araştırma Deseni

Bu araştırmada nicel yöntem kullanılmış olup sayısal veriler elde edilmiş ve elde edilen veriler ile değişkenler arasındaki ilişki detaylı bir şekilde ve kendi bütünlüğü içinde ele alınmıştır. Bu doğrultuda algılanan ebeveyn tutumlarının flört şiddeti ve ilişki istikrarı ile ilişkisine bakılmıştır. Araştırmanın bağımsız değişkeni olan algılanan ebeveyn tutumları ile araştırmanın bağımlı değişkenleri olan flört şiddeti ve ilişki istikrarı ile ilişkileri inceleneceğinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Yapılan bu çalışmada korelasyon biçimi ilişki kullanılmıştır. Zamansal taramalar bağlamında incelendiğinde yapılan çalışma kesit alma yaklaşımına uygun gerçekleştirilmiştir. Kesit alma yaklaşımı ile daha az zaman dilimlerinde gelişmeler kestirilebilir. Çok sayıda örnek üzerinde çalışma fırsatı sunabilmektedir. Bunun yanı sıra kesit alma yoluyla elde edilen verilerin genellenebilirliği daha olasıdır (Karasar, 2011).

3.2. Çalışma Grubu

Yapılan bu çalışmanın evreni beliren yetişkinlik döneminde olan ve daha önce flört ilişkisi deneyimi geçirmiş ya da halen deneyimleyen genç bireyler olarak belirlenmiştir. Bu kapsamda üniversitede öğrenim gören ya da üniversite hazırlık döneminde olan 475'i (%69.75) kadın ve 206'sı (%30.25) erkek olmak üzere 681 katılımcıya veri toplama aracı uygulanmıştır. Çalışma grubu için faktör analizi tekniğinin kullanımı uygun görülmüştür. Bunun için çalışma grubu madde sayısının on katı olan örneklem büyüklüğünü karşılamaktadır. Katılımcıların niteliksel özelliklerini belirlemek için amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi uygulanmıştır. Bu örnekleme yönteminde örneklemin problem durumuyla ilişkili olabilecek belirli ölçütlere sahip birey, durum ya da nesnelerden oluşması beklenmektedir (Büyüköztürk, 2016). Bu araştırmada belirlenen ölçütler katılımcıların beliren yetişkinlik döneminde olmaları ve bir flört ilişkisi deneyimine sahip olmalarıdır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırma kapsamında ilgili ölçeklerin kullanım izni alınmış olup katılımcıların aile yaşantılarında hangi ebeveyn tutumuna göre yetiştirildiğini tespit edebilme ve ebeveyn tutumlarını nasıl algıladığını belirlemek amacıyla “Anne-Baba Tutum Ölçeği”, gençlerin flört ilişkisinde şiddete yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla “Flört Şiddeti Tutum Ölçeği” ve son olarak partnerlerin ilişki istikrarını belirlemek için “İlişki İstikrarı Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan veri toplama araçlarına ilişkin bilgiler aşağıda verilmiştir.

3.3.1. Kişisel bilgi formu

Araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu kapsamında katılımcılara araştırma hakkında bilgilendirme yapılmıştır. Kişisel bilgi formu ile araştırmaya katkı sunacağı düşünülerek katılımcıların cinsiyet, yaş, ailenin sosyoekonomik düzeyi, annenin eğitim düzeyi, babanın eğitim düzeyi, geçmişte şiddete maruz kalma durumu eğer şiddete maruz kaldıysa bu şiddetin türü ve geçmişte şiddet uygulama durumu eğer şiddet uyguladıysa bu şiddetin türü ile ilgili bilgiler toplanmıştır. Bu değişkenlerden araştırmanın kapsamına uygun olacak şekilde cinsiyet, şiddete maruz kalma ve şiddet uygulama değişkenleri analize dahil edilmiştir.

3.3.2. Anne – baba tutum ölçeği

Ölçeğin ilk hali Kuzgun (1972) tarafından geliştirilmiş olup Kuzgun ve Eldeleklioğlu (1993) tarafından yeniden gözden geçirilip psikometrik çalışmaları yapılmıştır. Ölçeğin 15 maddesi demokratik alt boyutu, 15 maddesi otoriter alt boyutu, 3 maddesi koruyucu-istekçi alt boyutu ve 7 maddesi istekçi tutumu ölçen 10 madde olmak üzere toplam 3 alt boyut ve 40 maddeden oluşan 5’li likert tipi bir ölçektir. Derecelendirme “A-hiç uygun değil, B-çok az uygun, C- kısmen uygun, D-oldukça uygun, E-tamamen uygun” şeklindedir. Katılımcılardan ölçeğin her maddesini anne ve baba için ayrı ayrı değerlendirip en uygun cevabı işaretlemeleri beklenmektedir. Puanlaması ise A-1 puan, B-2 puan, C-3 puan, D- 4 puan ve E- 5 puan şeklindedir.

Ölçeğin güvenirliği test tekrar test yöntemi ile belirlenmiş ve demokratik alt boyut için .92, otoriter alt boyut için .79 ve koruyucu-istekçi alt boyutu için .75 bulunmuştur. Ölçeğin Cronbach Alfa katsayıları demokratik alt boyut için .89, otoriter alt boyut için .78 ve koruyucu-istekçi alt boyut için .82 olarak bulunmuştur. Ölçeğin geçerliliği için

daha önceki anne baba tutum ölçekleri incelenmiş ve alt ölçekler arasındaki ilişkiler hesaplanmıştır. Yapılan analizler sonucunda ölçeğin yapı geçerliliğine sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bu tez kapsamında yapılan güvenilirlik analizinde, ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlık katsayıları ölçeğin alt boyutlarından demokratik alt boyut için .85, otoriter alt boyut için .82 ve koruyucu-istekçi alt boyut için .80 olarak hesaplanmıştır.

3.3.3. Flört şiddeti tutum ölçeği

Terzioğlu vd. (2016) tarafından geliştirilen flört şiddeti tutum ölçeği, flört ilişkilerinde şiddete yönelik tutumları belirlemeye yönelik 5 dereceli likert tipi bir ölçektir. Flört şiddetine ilişkin tutum cümlelerine birey tamamen katılıyorsa “5”, katılıyorsa “4”, kararsızsa “3”, katılmıyorsa “2”, kesinlikle katılmıyorsa “1” puan almaktadır. Puanlama sırasında 23 madde ters hesaplanır. Bu puanlama sonucunda ölçekte yer alan her madde için alınabilecek en yüksek puan 5, en düşük puan ise 1’dir. Ölçek puan ortalamasının 5’e yaklaşması bireylerin flört şiddetine yönelik tutumlarının flört şiddetini desteklemediğini belirtmektedir. Ölçek toplam 28 madde ve 5 alt boyuttan oluşmaktadır. 1-5 arası maddeler “genel şiddet”, 6-10 arası maddeler “fiziksel şiddet”, 11-16 arası maddeler “duygusal şiddet”, 17-21 arası maddeler “ekonomik şiddet” ve 22-28 arası maddeler “cinsel şiddet” alt boyutlarını oluşturmaktadır. Ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlık katsayısı .91’dir.

Bu çalışmada yapılan güvenilirlik analizinde, ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlık katsayısı .86 olarak hesaplanmıştır.

3.3.4. İlişki istikrarı ölçeği

Ölçek, Rusbult ve arkadaşları (1998) tarafından ilişki istikrarını belirlemek amacıyla ilişki yatırımı, alternatif seçenekleri değerlendirme, ilişki doyumu ve bağlanımını ölçmek için geliştirilmiştir. Ölçek, ilişki doyumu alt boyutu 10 madde, seçeneklerin niteliğini değerlendirme alt boyutu 10 madde ve alt ölçekleri olmak üzere toplam 30 maddeden oluşmaktadır. Her bir alt ölçeğin ilk beş maddesi dört dereceli, diğer maddeleri ise 9 dereceli likert tipi ölçek üzerinden ölçülmektedir. Ölçeğin geçerlik ve güvenilirliğini belirleme amacıyla yapılan çalışmalar incelendiğinde alt ölçeklerin Cronbach Alfa iç tutarlık katsayıları ilişki doyumu için .92 ile .95, ilişki yatırımı için .82 ile .84 ve seçeneklerin niteliğini değerlendirme için .82 ile .88 arasında değişmektedir. Her bir alt ölçekten ayrı ayrı toplam puan hesaplanmaktadır (Büyükşahin vd., 2005).

Bu çalışmada yapılan güvenilirlik analizinde, ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlık katsayıları ölçeğin alt boyutlarından ilişki doyumu için .87, ilişki yatırımı için .80 ve seçeneklerin niteliğini değerlendirme için .79 olarak hesaplanmıştır.

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırmacı tarafından oluşturulan kişisel bilgi formu, anne-baba tutum ölçeği, flört şiddeti tutum ölçeği ve ilişki istikrarı ölçeği; beliren yetişkinlik döneminde olan katılımcılara uygulanmıştır. Araştırma verilerinin toplanmasına yönelik Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sosyal ve Beşerî Bilimler, İnsan Araştırmaları Etik Kurulu'ndan alınan 2021-20 numaralı izin doğrultusunda Eskişehir Osmangazi Üniversitesi'nin farklı bölümlerinde öğrenim gören öğrencilere ölçekler hakkında ayrıntılı bilgi verilmiş ve gönüllülük esas olmak üzere örnekleme dahil olmak isteyenlere ölçek dağıtılmıştır. Bununla birlikte ölçekler Google Form'a aktarılmış ve araştırmanın ölçütlerini sağlayan bireylere ulaşıp çevrimiçi veri toplama yöntemiyle de veriler elde edilmiştir.

Araştırmada veri toplama araçları uygulanmaya başlanmadan önce katılımcılara Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı kapsamında verilerin yüksek lisans tez çalışmasında kullanılacağı, elde edilen verilerin alanyazında “aile içi iletişim, ebeveyn tutumları ve romantik ilişkiler” alanının gelişimine katkı sunacağı belirtilmiştir. Verilerin beliren yetişkinlik dönemini kapsayan 18-25 yaş arası daha önce veya halen flört ilişkisi deneyimine sahip bireylerden toplanacağı ifade edilmiştir. Veri toplama araçları uygulama esnasında gizlilik ve gönüllülüğe dikkat edileceği ve yalnızca bilimsel amaçlarla kullanılacağına dair bilgilendirme yapılmıştır. Veri toplama araçlarının uygulanması öncesinde araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu ile cinsiyet, yaş, anne-baba eğitim düzeyi, ailenin sosyoekonomik düzeyi, daha önce şiddete maruz kalma veya şiddet uygulama değişkenleri ile ilgili bilgi toplanmıştır.

Verilerin toplanması sürecinde toplam 695 katılımcıya ulaşılmıştır. Ancak yaş değişkenine göre beliren yetişkinlik dönemini yani 18-25 yaş arasını kapsamayan ve daha önce veya şu anda herhangi bir flört deneyimi olmayan katılımcıların verileri araştırmaya dahil edilmemiş olup 681 katılımcının verileri analize dahil edilmiştir.

3. 5. Verilerin Çözümlemesi

Bu çalışmada veri toplama ve analiz süreçleri nicel araştırma yöntemine uygun şekilde gerçekleştirilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde ölçeklerin ortalama puanları,

standart sapmalar, gruplar arası farklılıklar ve değişkenler arasındaki ilişkiler esas alınmış ve istatistik teknikler kullanılmıştır. Bu kapsamda veri analizi online ortamda Sosyal Bilimler İçin İstatistik Programı (SPSS) 26.0 paket programı kullanılarak yapılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde öncelikle betimsel istatistik kullanılmış ve katılımcıların sosyodemografik ve ilişkilerine dair bilgiler analiz edilmiş, frekans ve yüzde dağılımları oluşturulmuştur. Anne-Baba Tutum Ölçeği, Flört Şiddeti Tutum Ölçeği ve İlişki İstikrarı Ölçeklerinden alınan puanların minimum, maksimum, aritmetik ortalama, standart sapma, güvenilirlik katsayısı, çarpıklık ve basıklık değerleri çıkarılmıştır. Bireylerin algıladıkları ebeveyn tutumlarının flört şiddeti ve ilişki istikrarına etkisini belirlemede cinsiyet değişkeni ile anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği T testi ile, şiddete maruz kalma ve şiddet uygulama değişkenlerinde ise tek yönlü varyans analizi (anova) ile analiz edilmiştir. Yapılan tek yönlü varyans analizi (anova) sonucunda gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanması durumunda farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla post hoc analiz tekniğinden faydalanılmıştır. Tez kapsamındaki bağımsız ve bağımlı değişkenlerin birbiriyle ilişkilerinin incelenmesinde ve yordama gücünün belirlenmesinde korelasyon ve regresyon analizi teknikleri kullanılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. Bulgular

Bu bölümde, analizlerden elde edilen bulgular araştırma sorularına paralel olarak sunulmuştur. Bulgular; katılımcıların demografik bilgilerine ilişkin bilgiler, değişkenlere ilişkin betimsel istatistikler, değişkenler arası ilişkiler ve regresyon analizlerinden oluşmaktadır.

Tablo 4.1.

Katılımcıların Demografik Bilgilerine İlişkin Bilgiler

Demografik Değişkenler	Frekans	Yüzde
Cinsiyet		
Kadın	475	69.75
Erkek	206	30.25
Sosyoekonomik Düzey		
Düşük	49	7.195
Orta	584	85.75
Yüksek	48	7.048
Annenin Eğitim Düzeyi		
İlkokul	278	40.82
Ortaokul	115	16.88
Lise	172	25.25
Üniversite	106	15.56
Lisansüstü	10	1.478

Babanın Eğitim Düzeyi

İlkokul	159	23.34
Ortaokul	124	18.20
Demografik Değişkenler	Frekans	Yüzde
Babanın Eğitim Düzeyi		
Lise	221	32.45
Üniversite	163	23.93
Lisansüstü	14	2.056
Toplam	681	100

Bu araştırma beliren yetişkinlik döneminde geçmişte veya halen romantik ilişki deneyimi yaşayan bireylerle yürütülmüştür. Bu kapsamda 681 katılımcıya ulaşılmıştır. Tablo 4.1’de verilen bilgiler doğrultusunda katılımcıların %69.75’i kadın, %30.25’i erkektir. Yaş ortalaması 22.05 ve standart sapması 2.60’dır. Yaş aralığı 18-32 arasındır. Analize dahil edilen yaş aralığı ise 18-25 yaş aralığıdır. Katılımcıların %7’si düşük, %85’i orta ve %7’si yüksek sosyoekonomik düzeye sahiptir. Katılımcıların anne eğitim düzeylerine bakıldığında %40 oranında en fazla ilkokul düzeyindeyken baba eğitim düzeyinin %32 oranında en fazla lise olduğu görülmektedir.

Tablo 4.2.

Katılımcıların Geçmişte Şiddet Uygulama Girişimine İlişkin Bilgiler

	Frekans	Yüzde
Hayır	402	59
Psikolojik şiddet	52	7.6
Sözel şiddet	57	8.4
Fiziksel şiddet	170	25
Toplam	681	100

Tablo 4.2.’den anlaşıldığı üzere araştırmaya katılan 681 katılımcıdan geçmişte şiddet uygulama girişimine “hayır” diyenlerin sayısı 402 (%59)’dır. Buna ek olarak geçmişte partnerine psikolojik şiddet uygulayan katılımcı sayısı 52 (%7.6), sözel şiddet uygulayan katılımcı sayısı 57 (%8.4) ve fiziksel şiddet (%25) uygulayan katılımcı sayısı 170 birey olarak görülmektedir.

Tablo 4.3.*Katılımcıların Geçmişte Şiddete Maruz Kalma Girişimine İlişkin Bilgiler*

	Frekans	Yüzde
Hayır	322	47.3
Psikolojik şiddet	142	20.9
Sözel şiddet	45	6.6
Fiziksel şiddet	167	24.5
Cinsel şiddet	5	0.7
Toplam	681	100

Tablo 4.3.'den anlaşıldığı üzere araştırmaya katılan 681 katılımcıdan geçmişte şiddet maruz kalma durumuna “hayır” diyenlerin sayısı 322 (%47.3)’dir. Buna ek olarak geçmişte partneri tarafından psikolojik şiddete maruz kalan katılımcı sayısı 142 (%20.9), sözel şiddete maruz kalan katılımcı sayısı 45 (%6.6), fiziksel şiddete maruz kalan katılımcı sayısı 167 (%24.5) ve cinsel şiddete maruz kalan katılımcı sayısı 5 (%0.7) birey olarak görülmektedir.

Tablo 4.4.*Değişkenlere İlişkin Betimsel İstatistikler*

Değişkenler	N	Ortalama	s.	Varyans	Çarpıklık	Basıklık	En düşük değer	En yüksek değer
<i>İlişki Doyumu</i>	681	33.67	0.76	115.77	-.95	.06	5	45
<i>Seçeneklerin Niteliğini Değerlendirme</i>	681	20.67	0.74	115.35	.23	-.81	5	5
<i>İlişki Yatırımı</i>	681	24.04	0.85	117.92	-.01	-.86	5	5
<i>Bağlanım</i>	681	49.20	3.85	191.81	-.86	-.25	7	3
<i>Demokratik anne tutumu</i>	681	56.38	1.91	141.91	-.84	.14	15	5
<i>Demokratik baba tutumu</i>	681	49.22	1.52	132.85	-.56	-.30	14	70
<i>Otoriter anne tutumu</i>	681	32.54	1.59	134.40	.83	.19	15	5
<i>Otoriter baba tutumu</i>	681	33.38	1.45	131.16	.82	.27	15	5

<i>Koruyucu-istekçi anne tutumu</i>	681	23.35	.83	61.42	.77	.19	10	0
<i>Koruyucu-istekçi baba tutumu</i>	681	22.32	.56	57.20	.79	.16	10	50

Değişkenler	N	Ortalama	s.	Varyans	Çarpıklık	Basıklık	En düşük de- ğer	En yük- sek de- ğer
<i>Genel Şiddet</i>	681	23.42	36	5.57	-1.4	1.4	14	5
<i>Fiziksel Şiddet</i>	681	23.81	.99	3.97	-1.7	5.1	13	5
<i>Duygusal Şiddet</i>	681	27.54	.91	8.50	-1.4	1.7	15	0
<i>Cinsel Şiddet</i>	681	31.68	.75	22.59	-1.1	-.06	16	5

Tablo 4.4.'de görüldüğü üzere değişkenleri çarpıklık değerleri -1.7 ile .83 arasında değişmektedir. Verilerin normal dağılım gösterip göstermedikleri çarpıklık basıklık değerlerine göre belirlenmektedir. Verilerin normal dağılım gösterebilmeleri için çarpıklık-basıklık değerlerinin +1,5 ve -1,5 aralığında olmasının yeterli olduğu belirtilmektedir (Tabachnick & Fidell, 2013). Basıklık değerleri ise .86 ile 5 arasında değişmektedir. Değişkenlerin normal dağıldığı söylenebilir.

4.1. Cinsiyet Değişkenine Göre Bulgular

Cinsiyet değişkenine göre T testi sonuçları, ortalamaları ve standart sapmaları Tablo 4.5'de verilmiştir. Tüm karşılaştırma testlerinde varyansların eşit olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4.5.
Cinsiyet Değişkeni T Testi Sonuçları

Cinsiyet		N	Ortalama	Ss	t	Sd	p	d
<i>Flört Şiddeti</i>	Kadın	446	130.545	8.969	7.719	.633	.001	0.670
	Erkek	189	123.974	11.554				
<i>Demokratik tutum</i>	Kadın	446	57.298	11.535	1.889	.633	.059	0.164
	Erkek	189	55.381	12.069				

Otoriter tutum	Kadın	446	31.850	11.587	-1.641	633	.101	-0.142
	Erkek	189	33.481	11.143				
	Cinsiyet	N	Ortalama	Ss	t	Sd	P	d
Koruyucu-İstekçi tutum	Kadın	446	22.668	7.867	-2.619	633	.009	-0.227
	Erkek	189	24.418	7.278				
Seç.Nit.Değ.	Kadın	446	20.276	10.125	-1.712	633	.087	-0.149
	Erkek	189	21.868	11.991				
İlişki Yatırımı	Kadın	446	22.816	10.621	-3.555	633	.001	-0.309
	Erkek	189	26.111	10.815				
Bağlanım	Kadın	446	49.626	13.800	1.287	633	.199	0.112
	Erkek	189	48.069	14.250				

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .0001$

Tablo 4.5.'de görüldüğü üzere flört şiddeti düzeyleri incelendiğinde cinsiyete göre anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir ($p < .001$). Buna göre kadınların flört şiddetine yönelik olumsuz tutumları erkeklere göre daha yüksektir. İlişki istikrarı alt boyutlarından ilişki yatırımı alt boyutunun da cinsiyete göre anlamlı olduğu ve erkeklerde ilişki yatırımının kadınlara göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

4.2. Şiddete Maruz Kalma Değişkenine Göre Bulgular

Beliren yetişkinlik döneminde flört ilişkisi deneyimine sahip olan bireylerin algılanan ebeveyn tutumları, flört şiddeti ve ilişki istikrarının şiddete maruz kalma değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla tek yönlü Anova testi yapılmıştır. Yapılan analiz sonuçları Tablo 4.6.'da verilmiştir.

Tablo 4.6.*Şiddete Maruz Kalma Anova Sonuçları*

Değişkenler	KT	Sd	KO	F	p	η^2
Seç. Nit. Değ.						
Siddete Maruz Kalma	512.129	3	128.032	1.113	0.349	0.007
Sonuçlar	72.475.058	631	115.040			
İlişki yatırımı						
Şiddete Maruz Kalma	422.214	3	105.553	0.908	0.459	0.006
Sonuçlar	73.212.580	631	116.210			
Bağlanım						
Siddete Maruz Kalma	695.559	3	173.890	0.894	0.467	0.006
Sonuçlar	122.544.734	631	194.515			
Flört Şiddeti						
Siddete Maruz Kalma	482.157	3	120.539	1.148	0.333	0.007
Sonuçlar	66.145.566	631	104.993			
Demokratik Tutum						
Siddete Maruz Kalma	4.636.976	3	1.159.244	2.859	.058	0.053
Sonuçlar	82.440.892	631	130.859			
Otoriter Tutum						
Siddete Maruz Kalma	3.845.020	3	961.255	2.608	.065	0.046
Sonuçlar	79.600.533	631	126.350			
Koruyucu-İstekçi Tutum						
Siddete Maruz Kalma	800.496	3	266.832	1.538	0.104	0.021
Sonuçlar	37.102.827	631	58.800			

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .0001$

Tablo 4.6.'da görüldüğü üzere şiddete maruz kalma değişkenine göre ebeveyn tutumları, flört şiddeti ve ilişki istikrarı alt boyutlarına ilişkin ortalama puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

4.3. Şiddet Uygulama Değişkenine Göre Bulgular

Beliren yetişkinlik döneminde flört ilişkisi deneyimine sahip olan bireylerin algılanan ebeveyn tutumları, flört şiddeti ve ilişki istikrarının şiddet uygulama değişkenine

göre anlamlı düzeyde farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla tek yönlü Anova testi yapılmıştır. Yapılan analiz sonuçları Tablo 4.7.'de verilmiştir.

Tablo 4.7.

Şiddet Uygulama Anova Sonuçları

Değişkenler	KT	Sd	KO	F	p	η^2
Seç. Nit. Değ.						
Siddet Uygulama	1.748.275	3	582.758	2.162	0.102	0.024
Sonuçlar	71.238.912	631	112.898			
İlişki Yatırımı						
Siddet Uygulama	499.169	3	166.390	1.436	0.231	0.007
Sonuçlar	73.135.625	631	115.904			
Bağlanım						
Siddet Uygulama	723.343	3	241.114	1.242	0.294	0.006
Sonuçlar	122.516.950	631	194.163			
Flört Şiddeti						
Siddet Uygulama	605.901	3	201.967	1.930	0.123	0.009
Sonuçlar	66.021.821	631	104.630			
Demokratik Tutum						
Sonuçlar	83.821.981	631	132.840			
Otoriter Tutum						
Siddet Uygulama	1.463.151	3	487.717	3.754	0.011	0.018
Sonuçlar	81.982.402	631	129.925			
Koruyucu-İstekçi Tutum						
Siddet Uygulama	253.463	3	84.488	1.416	0.237	0.007
Sonuçlar	37.649.860	631	59.667			

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .0001$

Tablo 4.7.'de verilen analiz sonuçlarına göre şiddet uygulama değişkeninin yalnızca demokratik ve otoriter anne-baba tutumu için anlamlı olduğu belirlenmiştir. Anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla uygulanan post hoc testi olan scheffe Tablo 4.8.'de verilmiştir.

Tablo 4.8.*Şiddet Uygulama Değişkenine İlişkin Scheffe Sonuçları*

		ort. fark	SE	t	Pscheffe
Demokratik Tutum					
Hayır	Psikolojik şiddet	2.327	1.720	1.353	0.609
	Sözel şiddet	5.598	1.691	3.310	0.012
	Fiziksel şiddet	4.644	1.098	4.230	< .001
Otoriter Tutum					
Hayır	Psikolojik şiddet	-1.729	1.701	-1.017	0.793
	Sözel şiddet	-2.414	1.673	-1.443	0.556
	Fiziksel şiddet	-3.508	1.086	-3.230	0.016

p < .05, ** p < .01, *p < .0001*

Tablo 4.8’de yer alan analiz sonuçlarına göre şiddet uygulamaya hayır diyenlerin ebeveynlerinin demokratik tutumları partnerine fiziksel şiddet (vurma, tekmeleme, itme vb.) uygulayanların ebeveynlerin demokratik tutumlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir. Diğer yandan otoriter ebeveynlik tutumunda partnerine fiziksel (vurma, tekmeleme, itme vb.) şiddet uygulayanların ebeveynlerinin otoriter tutumları şiddet uygulamaya hayır diyenlerden anlamlı düzeyde daha yüksek çıkmıştır.

4.4. Değişkenler Arasındaki Korelasyon Analizi Sonuçları

Çalışmada regresyon analizine geçilmeden önce değişkenler arasındaki korelasyon katsayıları Tablo 4.9.’da verilmiştir. Tablo 4.9.’da görüldüğü üzere ilişki doyumu ile demokratik anne-baba tutumu arasında pozitif ilişki, otoriter anne-baba tutumu arasında negatif ilişki ve koruyucu-istekçi anne-baba tutumu arasında negatif ilişki bulunmuştur. Buradan yola çıkıldığında demokratik anne-baba tutumu arttıkça ilişki doyumunun arttığı, otoriter anne-baba ve koruyucu-istekçi anne-baba tutumu arttıkça ilişki doyumunun azaldığı söylenebilir. Flört şiddeti ve ilişki doyumu arasındaki korelasyon analizi sonucuna göre ilişki doyumu ile genel şiddet arasında pozitif ilişki, fiziksel şiddet arasında pozitif ilişki ve cinsel şiddet arasında pozitif ilişki tespit edilmiştir. Genel şiddete, fiziksel

şiddet ve cinsel şiddete yönelik olumlu tutum düzeyi arttıkça ilişki doyumu da artmaktadır.

Seçeneklerin niteliğini değerlendirme ile demokratik baba tutumu arasında negatif ilişki, otoriter baba tutumu arasında pozitif ilişki, koruyucu-istekçi baba tutumu arasında pozitif ilişki tespit edilmiştir. Demokratik baba tutumu arttıkça bireyin seçeneklerin niteliğini değerlendirme eğilimi azalmaktayken bunun tersi otoriter baba ve koruyucu-istekçi baba tutumu arttıkça bu eğilim de artmaktadır. Seçeneklerin niteliğini değerlendirme ile otoriter anne tutumu arasında pozitif ilişki ve koruyucu-istekçi anne tutumu arasında pozitif ilişki tespit edilmiştir. Otoriter anne ve koruyucu-istekçi anne tutumunun artması seçeneklerin niteliğini değerlendirme eğilimini artırmaktadır. Flört şiddeti ile ilişkisine bakıldığında seçeneklerin niteliğini değerlendirme fiziksel şiddet arasında negatif ilişki tespit edilmiştir. Fiziksel şiddete yönelik olumlu tutumun artması seçeneklerin niteliğini değerlendirme eğilimini azaltmaktadır.

İlişki yatırımı ile otoriter anne-baba tutumu arasında pozitif ilişki ve koruyucu-istekçi anne-baba tutumu arasında pozitif ilişki tespit edilmiştir. Ebeveyn tutumlarından otoriter anne-baba ve koruyucu-istekçi anne-baba tutumu arttıkça ilişkiye yapılan yatırım da artmaktadır. İlişki yatırımı ile genel şiddet arasında negatif ilişki, fiziksel şiddet arasında negatif ilişki, duygusal şiddet arasında negatif, ekonomik şiddet arasında negatif ilişki tespit edilmiştir. Flört şiddeti türlerinden genel şiddet, fiziksel şiddet, duygusal şiddet ve ekonomik şiddete yönelik olumlu tutumlar arttıkça ilişkiye yapılan yatırım azalmaktadır.

Bağlanım ile demokratik anne-baba tutumu arasında pozitif ilişki, otoriter anne-baba tutumu arasında negatif ilişki, koruyucu-istekçi anne-baba tutumu arasında negatif ilişki tespit edilmiştir. Demokratik anne-baba tutumu arttıkça ilişkiye olan bağlanım artmaktayken otoriter anne-baba ve koruyucu-istekçi anne-baba tutumu arttıkça bağlanım azalmaktadır. Bağlanım ile genel şiddet arasında pozitif ilişki, fiziksel şiddet arasında pozitif ilişki, cinsel şiddet arasında pozitif ilişki tespit edilmiştir. Genel şiddet, fiziksel şiddet ve cinsel şiddete yönelik olumlu tutumların artmasının ilişkiye olan bağlanımı da arttırdığı söylenebilir.

Bağımsız değişkenler arasında çoklu doğrusal ilişki problemi bulunmamaktadır.

Tablo 4.9.*Değişkenler Arasındaki Korelasyon Katsayıları*

Değişkenler	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
İlişki Doyumu	—														
Seç. Nit. Değ.	-.25***	—													
İlişki Yatırımı	.32***	-.19***													
Bağlanım	.65***	-.42***	.54***	—											
Demokratik anne	.20***	-.05	-.05	.13***	—										
Demokratik baba	.21***	-.08*	.01	.12**	.75***	—									
Otoriter anne	-.13***	.13***	.16***	.11**	.39***	-.25***	—								
Otoriter baba	-.16***	.15***	.09**	.16***	.28***	-.34***	.80***	—							
Koruyucu-istekçi anne	-.13***	.11**	.15***	.09*	.25***	-.13***	.84***	.68***	—						
Koruyucu-istekçi baba	-.14***	.10**	.12***	-.13***	-.20***	-.13***	.73***	.81***	.82***	—					
Genel Şiddet	.09*	-.03	-.12**	.15***	.21***	.08*	-.26***	-.23***	.25***	.28***	—				
Fiziksel Şiddet	.08*	-.10*	-.12***	.11**	.12**	.08*	-.21***	-.24***	-.17***	-.20***	.54***	—			
Duygusal Şiddet	.03	-.06	-.17***	.033	.052	.024	-.18***	-.20***	-.17***	-.21***	.29***	.48***	—		
Ekonomik Şiddet	-.018	.07	-.22***	-.01	.16***	.12**	-.19***	-.19***	-.17***	-.21***	.44***	.39***	.30***	—	
Cinsel Şiddet	.10*	-.00	-.06	.17***	.19***	.09*	-.20***	-.18***	-.22***	-.23***	.60***	.33***	.14***	.39***	—

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .0001$

4.5. Beliren Yetişkinlik Dönemindeki Bireylerin İlişki Doyumlarının Yordayıcılarına İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analiz Sonuçları

Mevcut çalışmada beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin ilişki doyumlarının, demokratik baba, otoriter baba, koruyucu-istekçi baba demokratik anne, otoriter anne, koruyucu-istekçi anne, genel şiddet, fiziksel şiddet, duygusal şiddet, cinsel şiddet ve ekonomik şiddet değişkenleri tarafından anlamlı düzeyde yordanıp yordanmadığı belirlemek amaçlanmıştır. Çoklu doğrusallık için VIF değerinin 1.20 ile 1.89 ve tolerans değerleri .49 ile .85 olduğu tespit edilmiştir. Durbin, Watson ise 1.91 oto-korelasyon sorunu bulunmamıştır. Yapılan hiyerarşik regresyon analizine ilişkin bulgular Tablo 4.10.'da sunulmuştur.

Tablo 4.10.

Beliren Yetişkinlik Dönemindeki Bireylerin İlişki Doyumunun Yordayıcılarına İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analiz Sonuçları

Yordayıcılar	B	Std. Hata	Beta (β)	t	P	95% Güven Aralığı	
						Alt limit	Üst limit
Sabit	21.962	5.520		3.978	0.000	11.123	32.801
Genel Şiddet	0.228	0.249	0.050	0.915	0.360	-0.261	0.718
Fiziksel Şiddet	0.379	0.269	0.070	1.407	0.160	-0.150	0.908
Duygusal Şiddet	0.000	0.162	0.000	-0.002	0.999	-0.319	0.318
Ekonomik Şiddet	-0.418	0.180	-0.104	-2.328	0.020	-0.771	-0.065
Cinsel Şiddet	0.204	0.110	0.090	1.850	0.065	-0.012	0.421
Sabit	21.946	6.592		3.329	0.001	9.003	34.889
Genel Şiddet	0.141	0.248	0.031	0.568	0.570	-0.346	0.627
Fiziksel Şiddet	0.341	0.266	0.063	1.281	0.201	-0.181	0.863
Duygusal Şiddet	-0.018	0.160	-0.005	-0.115	0.909	-0.332	0.295
Ekonomik Şiddet	-0.517	0.176	-0.128	-2.930	0.004	-0.863	-0.170
Cinsel Şiddet	0.147	0.108	0.065	1.358	0.175	-0.066	0.360
Demokratik anne	0.071	0.060	0.079	1.185	0.237	-0.047	0.190
Demokratik baba	0.133	0.062	0.142	2.147	0.032	0.011	0.254
Otoriter anne	0.118	0.094	0.127	1.252	0.211	-0.067	0.302
Otoriter baba	-0.072	0.092	-0.077	-0.788	0.431	-0.253	0.108
Koruyucu-istekçi anne	-0.165	0.131	-0.120	-1.265	0.206	-0.422	0.091
Koruyucu-istekçi baba	-0.031	0.134	-0.022	-0.233	0.816	-0.294	0.232

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .0001$

Tablo 4.10.'da görüldüğü üzere. 1. Modelde sadece ekonomik şiddetin olduğu model anlamlıdır [$F_{(675,5)} = 3.05$, $p < .01$, $R^2 = .02$]. Beta katsayıları (β) göz önüne alındığında beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin ilişki doyumu düzeylerini sadece ekonomik şiddet negatif yönde ($\beta = -.42$) yordamaktadır.

Flört şiddeti ile birlikte algılanan ebeveyn tutumlarının da dahil edildiği model anlamlıdır [$F_{(669, 11)} = 5.13$, $p < .001$, $R^2 = .08$]. Beta katsayıları (β) göz önüne alındığında beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin ilişki doyumu düzeylerini demokratik baba tutumunun pozitif yönde ($\beta = .13$) yordadığı tespit edilmiştir. Ekonomik şiddet yine negatif yönde ($\beta = -.52$) yordamaktadır. Sonuç olarak demokratik baba tutumu ve ekonomik şiddet ilişki doyumunun %8'ini açıklamaktadır. Anlamlı çıkan sonuçlara ilişkin güven aralıkları bu sonucu desteklemektedir.

4.6. Beliren Yetişkinlik Dönemindeki Bireylerin Seçeneklerin Niteliğini Değerlendirme Yordayıcılarına İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analiz Sonuçları

Mevcut çalışmada beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin seçeneklerin niteliğini değerlendirme, demokratik baba, otoriter baba, koruyucu-istekçi baba demokratik anne, otoriter anne, koruyucu-istekçi anne, genel şiddet, fiziksel şiddet, duygusal şiddet, cinsel şiddet ve ekonomik şiddet değişkenleri tarafından anlamlı düzeyde yordanıp yordanmadığını belirlemek amaçlanmıştır. Çoklu doğrusallık için VIF değerinin 1.25 ile 1.85 ve tolerans değerleri .59 ile .87 olduğu tespit edilmiştir. Durbin-Watson ise 1.99 otokorelasyon sorunu bulunmamıştır. Yapılan hiyerarşik regresyon analizine ilişkin bulgular Tablo 4.11.'de sunulmuştur.

Tablo 4.11.

Beliren Yetişkinlik Dönemindeki Bireylerin Seçeneklerin Niteliğini Değerlendirme Yordayıcılarına İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analiz Sonuçları

Yordayıcılar	B	Std. Hata	Beta (β)	T	P	95% Güven Aralığı	
						Alt limit	Üst limit
Sabit	30.956	5.497		5.631	0.000	20.163	41.749
Genel Şiddet	-0.057	0.248	-0.012	-0.228	0.820	-0.544	0.431
Fiziksel Şiddet	-0.731	0.268	-0.136	-2.725	0.007	-1.257	-0.204
Duygusal Şiddet	-0.124	0.162	-0.034	-0.768	0.443	-0.442	0.193
Ekonomik Şiddet	0.568	0.179	0.141	3.173	0.002	0.217	0.920
Cinsel Şiddet	-0.017	0.110	-0.007	-0.151	0.880	-0.233	0.199

Yordayıcılar	B	Std.Hata	Beta(β)	T	P	Alt Limit	Üst Limit
Sabit	21.545	6.670		3.230	0.001	8.448	34.641
Genel Şiddet	-0.026	0.251	-0.006	-0.102	0.919	-0.518	0.467
Fiziksel Şiddet	-0.628	0.269	-0.117	-2.333	0.020	-1.156	-0.099
Duygusal Şiddet	-0.078	0.162	-0.021	-0.484	0.628	-0.395	0.239
Ekonomik Şiddet	0.607	0.178	0.151	3.403	0.001	0.257	0.958
Cinsel Şiddet	0.009	0.110	0.004	0.083	0.934	-0.206	0.225
Demokratik anne	0.017	0.061	0.019	0.285	0.776	-0.102	0.137
Demokratik baba	-0.049	0.063	-0.053	-0.783	0.434	-0.172	0.074
Otoriter anne	-0.025	0.095	-0.027	-0.268	0.789	-0.212	0.161
Otoriter baba	0.160	0.093	0.171	1.722	0.086	-0.022	0.343
Koruyucu-istekçi anne	0.125	0.132	0.091	0.944	0.345	-0.135	0.385
Koruyucu-istekçi baba	-0.121	0.136	-0.085	-0.891	0.373	-0.387	0.145

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .0001$

Tablo 4.11.'de görüldüğü üzere, 1. Modelde sadece fiziksel şiddet ve ekonomik şiddetin olduğu model anlamlıdır [$F_{(675.5)} = 3.71$, $p < .01$, $R^2 = .03$]. Beta katsayıları (β) göz önüne alındığında, beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin seçeneklerin niteliğini değerlendirme düzeylerini fiziksel şiddet negatif yönde ($\beta = -.73$) ekonomik şiddet ise pozitif yönde ($\beta = .57$) yordamaktadır.

Flört şiddeti ile birlikte algılanan ebeveyn tutumlarının da dahil edildiği model anlamlıdır [$F_{(669.11)} = 3$, $p < .01$, $R^2 = .05$]. Beta katsayıları (β) göz önüne alındığında beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin seçeneklerin niteliğini değerlendirme düzeylerini algılanan ebeveyn tutumlarının yordamadığı tespit edilmiştir. Fiziksel şiddet negatif yönde ($\beta = -.73$) ekonomik şiddet ise pozitif yönde ($\beta = .57$) yordamaktadır. Sonuç olarak fiziksel şiddet ve ekonomik şiddet seçeneklerin niteliğini değerlendirme %5'ini açıklamaktadır. Anlamlı çıkan sonuçlara ilişkin güven aralıkları bu sonucu desteklemektedir.

4.7. Beliren Yetişkinlik Dönemindeki Bireylerin İlişki Yatırımı Yordayıcılarına İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analiz Sonuçları

Mevcut çalışmada beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin ilişki yatırımı, demokratik baba, otoriter baba, koruyucu-istekçi baba demokratik anne, otoriter anne, koruyucu-istekçi anne, genel şiddet, fiziksel şiddet, duygusal şiddet, cinsel şiddet ve eko-

nomik şiddet değişkenleri tarafından anlamlı düzeyde yordanıp yordanmadığını belirlemek amaçlanmıştır. Çoklu doğrusallık için VIF değerinin 1.25 ile 1.85 ve tolerans değerleri .59 ile .87 olduğu tespit edilmiştir. Durbin-Watson ise 1.99 oto-korelasyon sorunu bulunmamıştır. Yapılan hiyerarşik regresyon analizine ilişkin bulgular Tablo 4.12.'de sunulmuştur.

Tablo 4.12.

Beliren Yetişkinlik Dönemindeki Bireylerin İlişki Yatırımı Yordayıcılarına İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analiz Sonuçları

Yordayıcılar	B	Std. Hata	(β)	T	P	95% Güven Aralığı	
						Alt limit	Üst limit
Sabit	52.523	5.444		9.649	0.000	1.835	63.212
Genel Şiddet	-0.148	0.246	-0.032	-0.603	0.547	-0.631	0.334
Fiziksel Şiddet	0.036	0.266	0.007	0.134	0.894	-0.486	0.557
Duygusal Şiddet	-0.428	0.160	-0.115	-2.676	0.008	-0.743	-0.114
Ekonomik Şiddet	-0.825	0.177	-0.203	-4.655	0.000	-1.173	-0.477
Cinsel Şiddet	0.124	0.109	0.054	1.140	0.255	-0.090	0.338
Sabit	43.738	6.619		6.608	0.000	30.742	56.734
Genel Şiddet	-0.036	0.249	-0.008	-0.146	0.884	-0.525	0.452
Fiziksel Şiddet	-0.010	0.267	-0.002	-0.038	0.970	-0.535	0.514
Duygusal Şiddet	-0.381	0.160	-0.102	-2.376	0.018	-0.696	-0.066
Ekonomik Şiddet	-0.820	0.177	-0.202	-4.629	0.000	-1.167	-0.472
Cinsel Şiddet	0.143	0.109	0.063	1.315	0.189	-0.071	0.357
Demokratik anne	0.007	0.061	0.008	0.115	0.908	-0.112	0.126
Demokratik baba	0.029	0.062	0.030	0.460	0.646	-0.093	0.151
Otoriter anne	0.165	0.094	0.176	1.747	0.081	-0.020	0.350
Otoriter baba	-0.124	0.092	-0.130	-1.339	0.181	-0.305	0.058
Koruyucu-istekçi anne	0.069	0.131	0.050	0.523	0.601	-0.189	0.326
Koruyucu-istekçi baba	0.026	0.135	0.018	0.192	0.848	-0.238	0.290

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .0001$

Tablo 4.12.'de görüldüğü üzere, 1. Modelde sadece duygusal şiddet ve ekonomik şiddetin olduğu model anlamlıdır [$F_{(675.5)} = 9.60$, $p < .001$, $R^2 = .07$]. Beta katsayıları (β) göz önüne alındığında, beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin ilişki yatırımı düzeylerini duygusal şiddet negatif yönde ($\beta = -.43$) ekonomik şiddeti yine negatif yönde ($\beta = -.83$) yordamaktadır.

Flört şiddeti ile birlikte algılanan ebeveyn tutumlarının da dahil edildiği model anlamlıdır [$F_{(669.11)} = 5.81$, $p < .001$, $R^2 = .09$]. Beta katsayıları (β) göz önüne alındığında beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin ilişki yatırımı düzeylerini algılanan ebeveyn

tutumlarının yordamadığı tespit edilmiştir. Duygusal şiddet negatif yönde ($\beta=-.38$) ekonomik şiddet yine negatif yönde ($\beta=-.82$) yordamaktadır. Sonuç olarak duygusal şiddet ve ekonomik şiddet ilişki yatırımı %9'unu açıklamaktadır. Anlamlı çıkan sonuçlara ilişkin güven aralıkları bu sonucu desteklemektedir.

4.8. Beliren Yetişkinlik Dönemindeki Bireylerin Bağlanımlarının Yordayıcılarına İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analiz Sonuçları

Mevcut çalışmada beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin bağlanımlarını demokratik baba, otoriter baba, koruyucu-istekçi baba demokratik anne, otoriter anne, koruyucu-istekçi anne, genel şiddet, fiziksel şiddet, duygusal şiddet, cinsel şiddet ve ekonomik şiddet değişkenleri tarafından anlamlı düzeyde yordanıp yordanmadığını belirlemek amaçlanmıştır. Çoklu doğrusallık için VIF değerinin 1.25 ile 1.85 ve tolerans değerleri .59 ile .87 olduğu tespit edilmiştir. Durbin-Watson ise 1.99 oto-korelasyon sorunu bulunmamıştır. Yapılan hiyerarşik regresyon analizine ilişkin bulgular Tablo 4.13.'de sunulmuştur.

Tablo 4.13.

Beliren Yetişkinlik Dönemindeki Bireylerin Bağlanımlarının Yordayıcılarına İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analiz Sonuçları

Yordayıcılar	B	Std. Hata	Beta (β)	T	P	95% Güven Aralığı	
						Alt limit	Üst limit
Sabit	27.063	6.996		3.868	0.001	13.326	40.801
Genel Şiddet	0.487	0.316	0.083	1.542	0.124	-0.133	1.107
Fiziksel Şiddet	0.536	0.341	0.077	1.572	0.116	-0.134	1.207
Duygusal Şiddet	-0.042	0.206	-0.009	-0.202	0.84	-0.446	0.362
Ekonomik Şiddet	-0.717	0.228	-0.138	-3.146	0.002	-1.164	-0.27
Cinsel Şiddet	0.465	0.14	0.16	3.322	0.001	0.19	0.74
Sabit	32.576	8.482		3.84	0.001	15.92	49.23
Genel Şiddet	0.421	0.319	0.072	1.322	0.187	-0.205	1.047
Fiziksel Şiddet	0.417	0.342	0.06	1.218	0.224	-0.255	1.089
Duygusal Şiddet	-0.076	0.205	-0.016	-0.368	0.713	-0.479	0.328
Ekonomik Şiddet	-0.79	0.227	-0.152	-3.479	0.001	-1.235	-0.344
Cinsel Şiddet	0.428	0.14	0.147	3.069	0.002	0.154	0.702
Demokratik anne	0.091	0.078	0.078	1.174	0.241	-0.061	0.243
Demokratik baba	0.024	0.08	0.02	0.298	0.766	-0.133	0.180
Otoriter anne	0.133	0.121	0.112	1.103	0.27	-0.104	0.371
Otoriter baba	-0.236	0.118	-0.195	-1.996	0.046	-0.469	-0.004
Koruyucu-istekçi anne	-0.006	0.168	-0.004	-0.038	0.97	-0.337	0.324
Koruyucu-istekçi baba	-0.003	0.173	-0.001	-0.015	0.988	-0.341	0.336

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .0001$

Tablo 4.13.'de görüldüğü üzere, 1. Modelde sadece cinsel şiddet ve ekonomik şiddetin olduğu model anlamlıdır [$F_{(675.5)} = 7.38$, $p < .001$, $R^2 = .05$]. Beta katsayıları (β) göz önüne alındığında, beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin bağlanım düzeylerini cinsel şiddet pozitif yönde ($\beta = .47$) ekonomik şiddet ise negatif yönde ($\beta = -.72$) yordamaktadır.

Flört şiddeti ile birlikte algılanan ebeveyn tutumlarının da dahil edildiği model anlamlıdır [$F_{(669.11)} = 5.16$, $p < .001$, $R^2 = .08$]. Beta katsayıları (β) göz önüne alındığında beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin bağlanım düzeylerini otoriter baba tutumunun negatif yönde ($\beta = -.24$) yordadığı tespit edilmiştir. Cinsel şiddet pozitif yönde ($\beta = .43$) ekonomik şiddet ise negatif yönde ($\beta = -.79$) yordamaktadır. Sonuç olarak otoriter baba tutumu, cinsel şiddet ve ekonomik şiddet bağlanımının %6'sını açıklamaktadır. Anlamlı çıkan sonuçlara ilişkin güven aralıkları bu sonucu desteklemektedir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bu bölümde sonuç, tartışma ve öneriler yer almaktadır. Tezin bulguları doğrultusunda alanyazındaki diğer araştırma ve çalışmalar ile benzerlikler ve farklılıklar ele alınmıştır. Son olarak ise ortaya konulan bulgular ışığında geliştirilen öneriler sunulmuştur.

5.1. Sonuç

Bu araştırmada elde edilen bulgular değerlendirildiğinde inceleme konusu olan değişkenlere göre aşağıda sıralanan sonuçlar elde edilmiştir:

1. Flört şiddeti düzeyleri incelendiğinde cinsiyete göre anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Buna göre kadınların flört şiddetine yönelik olumsuz tutumları erkeklere göre anlamlı düzeyde daha yüksektir. İlişki yatırımı alt boyutunun cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterdiği ve erkeklerin kadınlara göre ilişki yatırımı düzeyinin daha fazla olduğu tespit edilmiştir.
2. Şiddete maruz kalma değişkenine göre ebeveyn tutumları, flört şiddeti ve ilişki istikrarı alt boyutlarına ilişkin ortalama puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.
3. Şiddet uygulama değişkenine göre şiddet uygulama sadece demokratik ve otoriter anne-baba tutumu için anlamlı farklılık göstermektedir. Anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla uygulanan post hoc testi olan scheffe analiz sonuçlarına göre ise şiddet uygulamaya hayır diyenlerin ebeveynlerinin demokratik tutumları partnerine fiziksel şiddet (vurma, tekmeleme, itme vb.) uygulayanların ebeveynlerinin demokratik tutumlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir. Diğer yandan otoriter ebeveynlik tutumunda partnerine fiziksel (vurma, tekmeleme, itme vb.) şiddet uygulayanların ebeveynlerinin otoriter tutumları şiddet uygulamaya hayır diyenlerden anlamlı düzeyde daha yüksek çıkmıştır.
4. İlişki istikrarı alt boyutlarından biri olan ilişki doyumu ile demokratik anne-baba tutumu arasında pozitif ilişki, otoriter anne-baba tutumu arasında negatif ilişki ve koruyucu-istekçi anne-baba tutumu arasında negatif ilişki bulunmuştur. Buradan yola çıkıldığında demokratik anne-baba tutumu arttıkça ilişki doyumunun arttığı,

otoriter anne-baba ve koruyucu-istekçi anne-baba tutumu arttıkça ilişki doyumu-
nun azaldığı söylenebilir. Flört şiddeti ve ilişki doyumu arasındaki korelasyon
analizi sonucuna göre ilişki doyumu ile genel şiddet arasında pozitif ilişki, fiziksel
şiddet arasında pozitif ilişki ve cinsel şiddet arasında pozitif ilişki tespit edilmiştir.
Genel şiddete, fiziksel şiddet ve cinsel şiddete yönelik olumlu tutum düzeyi art-
tıkça ilişki doyumu da artmaktadır.

5. İlişki istikrarı alt boyutlarından biri olan seçeneklerin niteliğini değerlendirme ile demokratik baba tutumu arasında negatif ilişki, otoriter baba tutumu arasında po-
zitif ilişki, koruyucu-istekçi baba tutumu arasında pozitif ilişki tespit edilmiştir.
Demokratik baba tutumu arttıkça bireyin seçeneklerin niteliğini değerlendirme
eğilimi azalmaktayken bunun tersi otoriter baba ve koruyucu-istekçi baba tutumu
arttıkça bu eğilim de artmaktadır. Seçeneklerin niteliğini değerlendirme ile otori-
ter anne tutumu arasında pozitif ilişki ve koruyucu-istekçi anne tutumu arasında
pozitif ilişki tespit edilmiştir. Otoriter anne ve koruyucu-istekçi anne tutumunun
artması seçeneklerin niteliğini değerlendirme eğilimini artırmaktadır. Flört şiddeti
ile ilişkisine bakıldığında seçeneklerin niteliğini değerlendirme fiziksel şiddet ara-
sında negatif ilişki tespit edilmiştir. Fiziksel şiddete yönelik olumlu tutumun art-
ması seçeneklerin niteliğini değerlendirme eğilimini azaltmaktadır.
6. İlişki istikrarı alt boyutlarından biri olan ilişki yatırımı ile otoriter anne-baba tu-
tumu arasında pozitif ilişki ve koruyucu-istekçi anne-baba tutumu arasında pozitif
ilişki tespit edilmiştir. Ebeveyn tutumlarından otoriter anne-baba ve koruyucu-
istekçi anne-baba tutumu arttıkça ilişkiye yapılan yatırım da artmaktadır. İlişki
yatırımı ile genel şiddet arasında negatif ilişki, fiziksel şiddet arasında negatif
ilişki, duygusal şiddet arasında negatif, ekonomik şiddet arasında negatif ilişki
tespit edilmiştir. Flört şiddeti türlerinden genel şiddet, fiziksel şiddet, duygusal
şiddet ve ekonomik şiddete yönelik olumlu tutumlar arttıkça ilişkiye yapılan yatı-
rım azalmaktadır.
7. İlişki istikrarı alt boyutlarından biri olan bağlanım ile demokratik anne-baba tu-
tumu arasında pozitif ilişki, otoriter anne-baba tutumu arasında negatif ilişki, ko-
ruyucu-istekçi anne-baba tutumu arasında negatif ilişki tespit edilmiştir. Demok-
ratik anne-baba tutumu arttıkça ilişkiye olan bağlanım artmaktayken otoriter
anne-baba ve koruyucu-istekçi anne-baba tutumu arttıkça bağlanım azalmaktadır.
Bağlanım ile genel şiddet arasında pozitif ilişki, fiziksel şiddet arasında pozitif
ilişki, cinsel şiddet arasında pozitif ilişki tespit edilmiştir. Genel şiddet, fiziksel

şiddet ve cinsel şiddete yönelik olumlu tutumların artmasının ilişkiye olan bağlanımı da arttırdığı söylenebilir.

8. Mevcut çalışmada beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin ilişki doyumlarının, demokratik baba, otoriter baba, koruyucu-istekçi baba demokratik anne, otoriter anne, koruyucu-istekçi anne, genel şiddet, fiziksel şiddet, duygusal şiddet, cinsel şiddet ve ekonomik şiddet değişkenleri tarafından anlamlı düzeyde yordanıp yordanmadığı belirlemek amaçlanmıştır. Beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin ilişki doyumu düzeylerini sadece ekonomik şiddet negatif yönde yordamaktadır. Flört şiddeti ile birlikte algılanan ebeveyn tutumlarının da dahil edildiği model anlamlıdır. Beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin ilişki doyumu düzeylerini demokratik baba pozitif yönde yordadığı tespit edilmiştir. Ekonomik şiddet yine negatif yönde yordamaktadır. Sonuç olarak demokratik baba ve ekonomik şiddet ilişki doyumunun %8'ini açıklamaktadır.
9. Mevcut çalışmada beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin seçeneklerin niteliğini değerlendirme, demokratik baba, otoriter baba, koruyucu-istekçi baba demokratik anne, otoriter anne, koruyucu-istekçi anne, genel şiddet, fiziksel şiddet, duygusal şiddet, cinsel şiddet ve ekonomik şiddet değişkenleri tarafından anlamlı düzeyde yordanıp yordanmadığını belirlemek amaçlanmıştır. Beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin seçeneklerin niteliğini değerlendirme düzeylerini fiziksel şiddet negatif yönde, ekonomik şiddet ise pozitif yönde yordamaktadır. Beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin seçeneklerin niteliğini değerlendirme düzeylerini algılanan ebeveyn tutumlarının yordamadığı tespit edilmiştir. Sonuç olarak fiziksel şiddet ve ekonomik şiddet seçeneklerin niteliğini değerlendirme %5'ini açıklamaktadır.
10. Mevcut çalışmada beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin ilişki yatırımı, demokratik baba, otoriter baba, koruyucu-istekçi baba demokratik anne, otoriter anne, koruyucu-istekçi anne, genel şiddet, fiziksel şiddet, duygusal şiddet, cinsel şiddet ve ekonomik şiddet değişkenleri tarafından anlamlı düzeyde yordanıp yordanmadığını belirlemek amaçlanmıştır. Beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin ilişki yatırımı düzeylerini duygusal şiddet negatif yönde, ekonomik şiddet yine negatif yönde yordamaktadır. Beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin ilişki yatırımı düzeylerini algılanan ebeveyn tutumlarının yordamadığı tespit edilmiştir. Sonuç olarak duygusal şiddet ve ekonomik şiddet ilişki yatırımı %9'unu açıklamaktadır.

11. Mevcut çalışmada beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin bağlanımlarını demokratik baba, otoriter baba, koruyucu-istekçi baba demokratik anne, otoriter anne, koruyucu-istekçi anne, genel şiddet, fiziksel şiddet, duygusal şiddet, cinsel şiddet ve ekonomik şiddet değişkenleri tarafından anlamlı düzeyde yordanıp yordanmadığını belirlemek amaçlanmıştır. Beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin bağlanım düzeylerini cinsel şiddet pozitif yönde, ekonomik şiddet ise negatif yönde yordamaktadır. Beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin bağlanım düzeylerini otoriter baba negatif yönde yordadığı tespit edilmiştir. Sonuç olarak otoriter baba, cinsel şiddet ve ekonomik şiddet bağlanımının %6'sını açıklamaktadır.

5.2. Tartışma

Bu bölümde araştırmaya ait bulgular alan yazın ışığında tartışılmıştır.

5.2.1. Cinsiyet değişkenine göre analiz sonuçlarının tartışılması

Bu çalışmada beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin algılanan ebeveyn tutumları, flört şiddeti ve ilişki istikrarı değişkenlerine ile cinsiyet arasındaki ilişkinin incelendiği t testi sonucuna göre flört şiddeti düzeyleri incelendiğinde cinsiyete göre anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Buna göre kadınların flört şiddetine yönelik olumsuz tutumları erkeklere göre anlamlı düzeyde daha yüksektir. İlişki yatırımı alt boyutunun cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterdiği ve erkeklerin kadınlara göre ilişki yatırımı düzeyinin daha fazla olduğu tespit edilmiştir.

Alanyazındaki bulgular da bu sonucu desteklemektedir. Gençoğlu, Kumcağız ve Ersanlı (2014); araştırmalarının sonucunda erkeklerin kadınlara oranla şiddete daha eğilimli olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Yıldız (2016), romantik ilişkilerdeki şiddetin ebeveyn tutumları ve benlik saygısı ile ilişkisini incelediği araştırmasında erkek öğrencilerin kadınlara göre romantik ilişkilerde daha çok şiddete başvurduğunu tespit etmiştir. Kim ve diğerleri (2021) yürüttükleri çalışmada kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre ilişkilerinde fiziksel ve psikolojik şiddet olmak üzere daha fazla flört şiddeti bildirdiğini, erkek öğrencilerin kişilerarası şiddeti kadın öğrencilere göre daha fazla onayladığını ve erkeklerin kadınlara oranla çocukluk döneminde şiddete daha fazla maruz kaldığını tespit etmişlerdir.

Romantik bir ilişkideki davranış kalıplarında erkeklerin ve kadınların nasıl davranmaları gerektiğine dair normlar ve kültür aracılığıyla yerleşmiş bir inanç mevcuttur ve

hem ilişkiye dair beklentiler hem de geleceğe dair planlamalar buna göre şekillenebilmektedir (Sakallı Uğurlu, 2003). Romantik ilişkilerdeki kadın ve erkek rollerine dair kalıplaşmış yargıların toplumsal cinsiyet rollerine göre şekillendiği ve romantik ilişkilerde erkeğin daha baskın, aktif, karar verici ve yönlendirici bir rol üstlenmesi beklenirken kadınların edilgen bir yapıda uyum sağlama ve itaat etme gibi rolleri üstlenmesi doğru kabul edilmektedir (Peplau & Gordon, 1985 Akt. Okutan ve Büyüksahin-Sunal, 2010). Sakallı ve Curun (2001) tarafından üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilere dair kalıp yargılara yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla yapılan araştırmada Türk kadınlarının romantik ilişkilerde erkeğin iddialı olması yönündeki kalıp yargıları onayladığı ve Türk erkeklerinin de hem erkeğin baskınlığı hem de kadınların uyumlu olması gerektiği yönündeki kalıp yargıları onaylama eğiliminin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kültürel farklılıklar olabileceği gibi genellikle toplulukçu kültürlerde toplum olmanın ve kültürü aktarmanın önemi düşünüldüğünde karşımıza toplumsal cinsiyet rollerinin çıkması kaçınılmazdır. Toplumsal cinsiyet rollerini benimseyen bir toplumda büyüyen bir erkek baskın, güçlü ve kimseye boyun eğmeyen kişi olmayı yeğler. Şiddetin hayatımızın her alanında her şekilde ve her cinsiyette ortaya çıkabileceği bilinmesine rağmen bir erkeğin bunu dile getirmesi zor olabilir. Erkeğin güçlü olmasına yapılan vurgu gerek medyada gerek sanatta her şekilde karşımıza çıkmaktadır. Hatta bununla ilgili “erkekler ağlamaz” şeklinde bir şarkı bile mevcuttur. Toplumda “erkek adam dediğin ağlamaz” gibi sözlerle bu durum sürekli olarak pekiştirilir. Bu araştırmada katılımcıların büyük çoğunluğunu kadın katılımcılar oluştursa da erkek katılımcıların sayısının da azımsanmayacak durumda olmasından dolayı hem araştırmanın cinsiyet değişkeni bakımından sonucuna hem alanyazına göre erkeklerin şiddeti güçlü olmanın bir yolu olarak görmesi, şiddete uğrayan taraf olsa dahi bunu bildirmeye yanaşmaması beklenen bir durum olarak görülebilir. Bununla birlikte ilişkiye yapılan yatırımların ilişkiyi sürdürme veya bitirme kararı üzerindeki etkisi düşünüldüğünde ilişkiyi sürdürme yolunda kendinden beklenen şekilde erkeğin daha aktif bir biçimde rol alması ve yatırım düzeyinin daha yüksek olması kabul edilebilir bir sonuç olarak görülebilir.

5.2.2. Şiddete maruz kalma değişkenine göre analiz sonuçlarının tartışılması

Bu araştırmada yapılan anova analiz sonuçlarına göre şiddete maruz kalma değişkenine göre ebeveyn tutumları, flört şiddeti ve ilişki istikrarı alt boyutlarına ilişkin ortalama puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Bunun aksine alanyazında

flört şiddeti ve çocukluk döneminde maruz kalınan ebeveyn düşmanlığı ve ebeveyn samimiyetinin ilişkisinin araştırıldığı çalışmada anne babanın birbirleriyle düşmanca ilişkisine tanık olmanın flört şiddetine başvurma ve maruz kalma ile ilişkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Güvenir, 2019). Garrido ve Taussig (2013), olumlu ebeveyn tutumunun daha önce şiddete maruz kalma ile hem flört şiddetini hem de mağduriyet arasındaki pozitif ilişkiyi hafiflettiği sonucuna ulaşmışlardır. O’Keeffe vd. yaptıkları çalışmada da romantik ilişkilerinde hem şiddet uygulayan taraf hem de şiddete maruz kalan tarafların neredeyse yarısının romantik ilişkilerinde şiddetin herhangi bir türünü yaşadığını tespit etmişlerdir (Akt. Yıldız, 2016).

Evlilik, iki farklı insanın ortak bir hayatı paylaşmasıdır. Evlilikte iki farklı karakter, iki farklı aileden getirilen dinamikler ve farklı iletişim süreçleri ortak bir payda haline getirilmeye çalışılır. Bu sürece bir çocuğun da eklenmesi dinamikleri hepten değiştirmektedir. Evlilikle gelen sorumluluklara artık çocuk yetiştirme sorumluluğu da eklenmiştir. Ebeveynlerin kendi aralarında kuramadığı sağlıklı ilişki dinamiği söz konusu olduğunda bunun çocuk yetiştirme sürecine yansımaları olağandır. Evlilik sürecinde kendi ailesinden getirileri olan ebeveynler artık birer yetişkin olarak çocuklarının gözünde bir model haline gelmiştir ve artık onlar da bu ailede gördükleri durumları içselleştirecektir. Bu anlamda eğer ebeveynler arasında çatışma, şiddet ve sağlıklı bir iletişim varsa çocuk bunların normal olduğuna inanabilir. Bu araştırmada ve alanyazındaki sonuçlara göre aksi bir bulgunun ortaya çıkmasındaki etkenin bireylerin olumsuz yaşantıları dillendirmekten kaçınması/bastırmasından ya da bu durumun normal olarak algılanmasından dolayı kaynaklanabileceği düşünülebilir.

5.2.3. Şiddet uygulama değişkenine göre analiz sonuçlarının tartışılması

Bu araştırma yapılan anova sonuçlarına göre şiddet uygulama değişkenine göre şiddet uygulama sadece demokratik ve otoriter anne-baba tutumu için anlamlı farklılık göstermektedir. Anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla uygulanan post hoc testi olan scheffe analiz sonuçlarına göre ise şiddet uygulamaya hayır diyenlerin ebeveynlerinin demokratik tutumları partnerine fiziksel şiddet (vurma, tekmeleme, itme vb.) uygulayanların ebeveynlerin demokratik tutumlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir. Diğer yandan otoriter ebeveynlik tutumunda partnerine fiziksel (vurma, tekmeleme, itme vb.) şiddet uygulayanların ebeveynlerinin otoriter tutumları şiddet uygulamaya hayır diyenlerden anlamlı düzeyde daha yüksek çıkmıştır.

Doğan (2001), sosyoekonomik düzeyi farklı kadın ve erkek ergenlerin saldırgan davranışları ile anne baba tutumları arasındaki ilişkiyi incelediği araştırmasında anne baba davranışları ile ergenlerin saldırganlığı arasında anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşmıştır. Ailede duygusal olarak ihmal edilen, sağlıklı ilişkiler kuramayan ve tutarsız bir disiplin anlayışına maruz kalanların saldırgan davranışlarının daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Otoriter ve baskıcı bir ailede büyüyen bireylerin saldırgan davranışlara başvurmalarını alanyazı desteklemektedir. Otoriter bir ebeveyn tutumuna maruz kalan bireyin saldırgan davranışları engellenmişlik hissinin dışavurumu olarak ortaya çıkabilir. Gençoğlu, Kumcağız ve Ersanlı (2014); da araştırmalarının sonucunda ebeveynlerinden şiddet gören ergenlerin şiddete eğilimlerinin daha fazla olduğu sonuçlarına ulaşmışlardır (Akt., Yıldız, 2016). Fang ve Corso (2007) yaptıkları araştırmada çocuklukta fiziksel istismar ve ihmalin her iki cinsiyet için de yetişkinlikte şiddete başvurma için önemli yordayıcıları olduğunu, erkeklerin kadınlara göre şiddet failliğinin daha anlamlı çıktığını ortaya koymuşlardır. Araştırmanın diğer bölümlerinde de bahsedildiği gibi ebeveynlerin her hareketi çocuğun hafızasında yer etmektedir. Yaşanılan her duygu ve her düşüncenin geçmişte deneyimlendiği bir yer vardır ve burası tetiklendiğinde deneyimlenen olay açığa çıkar.

5.2.4. Değişkenler arasındaki korelasyon analizi sonuçlarının tartışılması

Bu araştırmada ilişki istikrarı alt boyutlarından biri olan ilişki doyumu ile demokratik anne-baba arasında pozitif ilişki; otoriter anne-baba ve koruyucu-istekçi anne-baba arasında negatif ilişki tespit edilmiştir. Buradan yola çıkıldığında demokratik anne-baba tutumu arttıkça ilişki doyumunun arttığı, otoriter anne-baba ve koruyucu-istekçi anne-baba tutumu arttıkça ilişki doyumunun azaldığı söylenebilir. Algılanan ebeveyn tutumları bireylerin anne ve babalarının tutumlarını ve yaklaşımlarını nasıl algıladıklarını ifade etmektedir. Bu sonuca göre algılanan ebeveyn tutumu ilişki doyumunu etkilemektedir. Aile yaşantısında ve ebeveynlerinin tutumunda tutarsızlıklar yaşayan gençler yakınlık ve şefkat ihtiyaçlarını karşılayabilmek için hazır olmasalar dahi romantik bir ilişkiye başlayabilmektedir (Wekerle & Wolfe, 1999; Akt. Yıldız, 2016). Çocukluk döneminde ebeveynlerle kurulan iletişimde destek ve kabul görmenin yetişkinlik hayatında daha yüksek romantik ilişki tatmini ve yüksek ilişki doyumunu gösteren çalışmalardan biri olan Conger ve arkadaşlarının yürüttüğü uzun süreli araştırmada ebeveynlerinden yüksek sıcaklık içeren tutumlar gören bireylerin yetişkinlik dönemindeki romantik ilişkilerinde daha tatmin oldukları sonucuna ulaşılmıştır (Akt. Yalçinkaya, 2024). Ergenlerin algılanan ebeveyn

tutumları ve yakın ilişkilerindeki psikolojik eğilimleri arasındaki ilişkiye baktığı çalışmasında Bülbül (2014) demokratik ebeveyn puanları yüksek çıkan öğrencilerin ilişki doyumlarının, ilişkide kendine olan güvenlerinin ve ilişki girişkenliklerinin anlamlı düzeyde daha yüksek çıktığı, otoriter ebeveyn tutumuna sahip ailelerde düşük çıktığı sonucuna ulaşmıştır. Karadayı'nın yapmış olduğu çalışmada ise üniversite öğrencilerinin algılanan ebeveyn tutumlarının, ebeveynlerle ilişkileri ve bazı kişilik özellikleri ile ilişkisi incelenmiştir. Araştırma sonucunda anne baba ile yakın ve iyi ilişkilerin iyimserlik, neşelilik, kendine güven, özsaygı, anne babaya bağımlılık, mücadelecilik arasında olumlu bir ilişki tespit edilmiştir (Akt. Bülbül, 2014). Bahsi geçen bulgular ışığında otoriter ebeveyn tutumu ile yetişen çocukların otoriteye boyun eğme durumunu içselleştirdiği ve bireyselleşmediği ve bu durumun yetişkinlikte kurdukları romantik ilişkide de devam ettiği görülmektedir. Ebeveynlerinden kabul ve ilgi görmeyen bireylerin romantik ilişkilerinde partnerinden de yeterli ilgi ve kabulü göremeyeceği algısı pekişip bireyin ilişki doyumunu azaltabilir.

İlişkilerin ne kadar sağlıklı olduğunu gösteren başlıca etmenlerden biri romantik ilişkiden alınan doyumdur. Romantik ilişkilerde flört şiddetinin görülmesinin ilişki doyumunu azaltacağı düşünülmektedir. Bu araştırmadaki flört şiddeti ve ilişki doyumunu arasındaki korelasyon analizi sonucuna göre ilişki doyumunu ile genel şiddet arasında pozitif ilişki, fiziksel şiddet arasında pozitif ilişki ve cinsel şiddet arasında pozitif ilişki tespit edilmiştir. Kaura ve Lohman (2007) üniversite öğrencilerinde romantik ilişkide şiddete maruz kalma ve ilişki doyumunu arasındaki ilişkiyi inceledikleri araştırmalarında flört şiddetine maruz kalmanın düşük ilişki doyumuyla ilişkili olduğunu bulmuşlardır (Akat, Bakioğlu ve Ercan, 2023). Şiddete maruz kalmış kadınlar ve üniversiteli kadınlar arasında şiddetin daha düşük ilişki doyumunu seviyeleri ile ilişkili olma eğiliminde olduğu ortaya konulmuştur (Bauserman ve Arias, 1992 Akt. Rhatigan ve Street, 2005). Bunun aksine bu araştırmada ilişki doyumunu ile genel şiddet arasında pozitif ilişki; fiziksel şiddet arasında pozitif ilişki, cinsel şiddet arasında pozitif ilişki tespit edilmiştir. Literatürde yetişkinlerin flört ilişkilerinde şiddetin olmasının flört şiddeti kabul düzeyini artırdığına yönelik çalışmalar mevcuttur (Yumuşak, 2013). Sosyal öğrenme teorisi, çocukluk döneminde şiddete tanıklık eden bireylerin saldırgan davranışlara destek sağlayan gözlem ve pekiştirme süreçleri ile bu deneyimleri kabul edilebilir olarak içselleştirdiklerini belirtmektedir (Kim vd., 2021). Flört ilişkilerindeki saldırganlığın araştırıldığı çalışmalarda ebeveynlerin düşük katılımı ve ebeveyn-çocuk ilişkisindeki sıcaklık ve güven eksikliğinin (özellikle

babaların daha az tepki vermesi, annelerin baskın tutumları, aile birliğinin az olması) romantik ilişkilerin ilerleyen sürecinde fiziksel saldırganlıkla ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Fermani vd., 2019). Şiddete yönelik tutumların da ilişki doyumuna etkisi düşünüldüğünde ve birey, geçmiş deneyimlerinden yola çıkarak şiddete yönelik olumlu bir tutuma sahipse sağlıklı bir ilişki kurmanın yolunu şiddete başvurarak gösterebilir.

Flört şiddetine maruz kalan bireylerin verdiği tepkilerden biri affetmedir. Şiddete maruz kalan ve incinen partner karşı tarafı affedebilmekte ve ilişkiyi sürdürme eğiliminde olabilmektedir veya ilişkiyi sonlandırmaktadır (Şamatacı, 2013). Wekerle ve Wolfe (1999) ergen ilişki şiddetinde itme, vurma ve sözel tehditlerin sevgi ve ilginin hatalı işaretleri olabildiğinin ve bu davranışların uzun süreli olumlu sonuçlarla derin bir bağlılık oluşturabileceğinden istismar davranışlarının normal ve doğal olarak algılanmasına ve ilişki için kabul edici bir durum olarak görülmesine sebep olabildiğini düşünmektedir (Akt. Tunç, 2015). Flört şiddetinin hedefi olan kadınların yetişkin ilişkilerinde aile içi şiddeti normal olarak görme olasılığının yüksek olduğu görülmektedir (Yıldız vd., 2006; California Women's Law Center, 2001 Akt. Mayes, 2008).

Bu araştırmada ilişki istikrarı alt boyutlarından biri olan seçeneklerin niteliğini değerlendirme ile demokratik baba arasında negatif ilişki, otoriter anne-baba ve koruyucu-istekçi anne baba arasında pozitif ilişki tespit edilmiştir. Bireyler, rol model olarak benimsedikleri ebeveynlerinden göremedikleri ilgi ve kabulü romantik ilişkilerindeki partnerlerinde arayabilirler. Bireyler ebeveynlerinde beğenmediği özellikleri çocukluk döneminde düzeltemediklerinde ebeveynlerinin niteliğindeki bir partneri seçerek onu düzeltebileceğini düşünmektedir (Gümüş, 2021). Bu sonuca göre hem ebeveynlerden karşılanamayan beklentiler ve ihtiyaçlar hem de çocuk tarafından gözlemlenen anne babanın ilişkisinde beğenmediği ve eksik bulduğu ilişki nitelikleri romantik ilişkilerde aranabilir ve bunları en çok karşılayan alternatif seçenekleri değerlendirme eğilimi artabilir.

Flört şiddeti ile ilişkisine bakıldığında seçeneklerin niteliğini değerlendirme ile fiziksel şiddet arasında negatif ilişki tespit edilmiştir. Romantik ilişkilerde yaşanan şiddet durumunda affetme şiddet uygulanan bireye karşı duyguları ve bilişi değiştirmek yerine şiddet olayını yeniden değerlendirme şeklinde ortaya çıkabilmektedir (Tunç, 2015). Daha önce de bahsedildiği gibi istismar davranışları bir ilişki için kabul edici bir durum olarak algılanabileceğinden dolayı birey alternatif bir seçeneği olsa dahi o ilişkide de şiddete maruz kalma olasılığını düşünerek mevcut ilişkiyi koruma eğiliminde olabilir.

Flört şiddetinin kabulünü anlama ve değerlendirme ve toplumsal cinsiyet rolleri ile olan ilişkisinin araştırıldığı çalışmada kadın katılımcılarla flört şiddetinin kabul edilebilir olduğu temalar üzerinde çalışılmıştır. Kadına yönelik flört şiddetinin eşitsizlikten kaynaklanması, diğer şiddet alanlarına göre daha önemsiz görülmesi, şiddetin bazı durumlarda daha kabul edilebilir olduğu, erkeğe yöneltilen şiddetin daha kabul edilemez görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Kepir-Savoly vd. yürüttükleri araştırmada ise akılcı olmayan inançlar ve partnerlerin arasındaki şiddeti kabul düzeyleri arasındaki ilişki incelenmiş ve erkek katılımcıların kadın katılımcılara oranla flört şiddetini kabul düzeylerinin yüksek olduğu tespit edilmiştir (Güvenir, 2019). Buna göre flört şiddetini etkileyen faktörlerden biri olan cinsiyet kavramı ve cinsiyete dair kalıpyargılar önem arz etmektedir.

Bu araştırmada ilişki istikrarı alt boyutlarından ilişki yatırımı ile otoriter anne-baba ve koruyucu-istekçi anne-baba arasında pozitif ilişki tespit edilmiştir. Ebeveyn tutumları ile ilişki yatırımı arasındaki ilişkiye bakıldığında çocukluk döneminde anne babayla kurulmaya çalışılan samimi iletişim çabası, kabul edilme isteği, ebeveynleri memnun etmeye çalışma gibi durumlar çocuğun ebeveyni tarafından görülmesini sağlamaktadır. Çocuk ebeveynlerine karşı ne kadar çok şey verirse o kadar ilgi ve kabul göreceğini düşünür. Benzer durum kuracağı romantik ilişkilerde de karşımıza çıkar. İlişkiye yapılan yatırımın miktarı arttıkça ilişkiyi sonlandırma kararı zorlaşacaktır.

Çelik Zeren ve Demirli (2021) üniversite öğrencilerinin flörtte şiddete yönelik tutumları ve ilişki istikrarı arasındaki ilişkiyi inceledikleri araştırmalarında ilişki yatırımı alt boyutu düzeyinde bir artış olduğunda erkeğin partnerine uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutum düzeyi ve kadının partnerine uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutum düzeyinin de artış gösterdiği sonucuna ulaşmışlardır. Mevcut araştırmadaki bulgular bunun aksini göstermektedir. İlişki yatırımı ile genel şiddet arasında negatif ilişki, fiziksel şiddet arasında negatif ilişki, duygusal şiddet arasında negatif, ekonomik şiddet arasında negatif ilişki tespit edilmiştir. Flört şiddeti arttıkça ilişkiye yapılan yatırımlar azalmaktadır. Buna göre şiddete maruz kalan tarafın aldığı zarar sonucu ilişki için yapmış olduğu yatırımları partnerinin hak etmediğini düşünmesi ilişki için çaba harcamamasına sebep olabilir.

Bu araştırmada ilişki istikrarının alt boyutlarından bağlanım ile demokratik anne-baba arasında pozitif ilişki, otoriter anne-baba ve koruyucu-istekçi anne baba arasında negatif ilişki tespit edilmiştir. Beşikçi (2008), romantik ilişkiye bağlanım ve anne-baba onayı arasındaki ilişkinin algılanan çocuk yetiştirme stilleri ile psikolojik tepkisellik de-

gişkenlerini incelediği çalışmasında romantik ilişkiye sahip üniversite öğrencileri ile çalışmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre anne tarafından kabulün çocuğun algısı ile romantik ilişkiye bağlanımda dolaylı bir etkisi olduğu, ebeveyn onayının bu etkiye aracılık ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Ebeveynlerin çocuk yetiştirme tutumlarının bağlanma stillerine, benliğe ve yakın ilişkilere etkisini inceledikleri çalışmalarında Sümer ve Güngör (1999), ilgi ve kabul düzeylerinin yüksek olduğu ailede yetişen gençlerin ilgi ve kabul düzeylerinin düşük olduğu ailede yetişen gençlere oranla anlamlı bir şekilde güvenli bağlanma gösterdikleri, anne tarafından gösterilen sevgi ve ilginin duygusal hayata, baba tarafından gösterilen sevgi ve ilginin ise benliğe etkisi olduğunu, ailenin sosyoekonomik düzeyinin ebeveyn ilgi ve kabulü ile doğru orantılı olduğunu tespit etmişlerdir (Akt., Yıldız, 2016). Ebeveynlerine karşı güvensiz, sürekli terk edilme korkusuyla yaşayan, duygularını düzenleyemeyen ve sosyal ilişkiler kuramayan birey; yardım isteme ve başkalarına açılmada, büyürken ebeveynleri ile güven ilişkisi kuramadığından insanlara güvenmekte ve streslerini yönetmede zorluk çektiklerinden dolayı düşmanca ya da saldırgan davranışlar sergileyebilmektedirler (Fermani vd., 2019). Buradan yola çıkıldığında ebeveynlerden alınan sıcaklık ve desteğin bireyin romantik ilişkisine yansıdığını ve ilişkiye olan bağlanımını artırdığı söylenebilir. Ailesinden kabul gören bir birey kendisini sevmeye layık görür ve kendi değerinin de farkındadır. Kendi değerinin farkında ve kendisi her yönüyle kabullenmiş bir birey, ne istediğini bilir ve kişilerarası ilişkilerini de buna göre düzenler.

Bağlanım ile genel şiddet arasında pozitif ilişki, fiziksel şiddet arasında pozitif ilişki, cinsel şiddet arasında pozitif ilişki tespit edilmiştir. Literatürdeki araştırmalar incelendiğinde flört şiddeti ve ilişki istikrarı ile ilgili araştırmalara rastlandıysa da ilişki istikrarı alt boyutu olan bağlanım ile ilgili sınırlı çalışmaya ulaşılmıştır. Bundan dolayı ilişkili diğer alt boyutlarla ilgili sonuçlara bakılmış ve bu araştırmanın bulguları bu sonuçlar doğrultusunda tartışılmıştır. Rhatigan ve Street'in (2005) yakın partner şiddetinin flört ilişkisinden ayrılma kararı üzerinde etkisini yatırım modeli ile incelediği araştırmalarında hem daha önce şiddete maruz kalmış kadınlar hem de mağdur olmayan kadınları içeren tüm örneklemde elde ettikleri veriler doğrultusunda kadınların %68,3'ünün en az bir psikolojik taciz olayı yaşadığını ve %28,7'sinin en az bir fiziksel şiddete maruz kaldığını ortaya koymuşlardır. Aynı çalışmada eşi tarafından en az bir fiziksel şiddet olayı bildiren ve bildirmeyen kadınlar iki gruba ayrılmış ve t testi sonuçları doğrultusunda sosyodemografik faktörler veya ilişki faktörlerinde (ilişkinin uzunluğu, flörte başlama yaşı vb.) anlamlı

bir farklılık bulunamamıştır, mağdur kadınların mağdur olmayan kadınlara göre daha düşük memnuniyet ve bağlılık düzeyleriyle birlikte ayrılmaya yönelik daha yüksek eğilim bildirdikleri belirtilmektedir. Bunun aksine başka çalışmalarda şiddete maruz kalan taraf partnerinin davranışlarından zarar gördüğünden dolayı stresli ve gergin hissedebilmekte ve şiddet uygulayan partnerini anlamaya çalışma ve partnerine karşı daha uyumlu ve korumacı bir biçimde yaklaşmaya başlayabilmektedir. Şiddete maruz kalan kurban konumundaki partnerin bu uyumlu davranışları şiddet uygulayan taraf için her istediğini yapabileceği düşüncesini oluşturmaktadır (Walker, 1979; Akt. Yıldız, 2016). Şiddetin var olduğu bir ilişkide ilk olarak şok ve inanamama, ikinci aşamada travmatik psikolojik gerileme ve son olarak depresyon ve kendini suçlama davranışlarının olduğu bir döngü mevcuttur. Kurban yaşadıkları karşısında çaresiz hisseder ve yaşananları kader olarak nitelendirir bu ise ilişkiden kopmasındaki en büyük engeli oluşturmaktadır (Yıldız, 2016). Şiddetin var olduğu bir ilişkide ilişkiye dair bağlanım ile ilgili farklılıkların mevcut olduğu görülmektedir. Bu farklılıklar; kişilik özellikleri, ebeveyn tutumları, içinde bulunulan kültür, şiddete yönelik algı ve tutumlardan etkilenebilir. Bu araştırmanın katılımcıları üniversite okumak için farklı şehirler ve farklı aile dinamiklerinden gelmiş olabilir. Yeni bir düzene uyum sağlamak için bazı şeyleri kabullenmek daha kolaydır. Özellikle bu dönemde kurulan romantik ilişkiler de bir destek olarak görülebileceğinden şiddet var olsa bile o ilişkiden kopmak daha zor hale gelebilir.

5.2.5. Beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin ilişki doyumlarının yordayıcılarına ilişkin analiz sonuçlarının tartışılması

Mevcut çalışmada beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin ilişki doyumlarının, demokratik baba, otoriter baba, koruyucu-istekçi baba demokratik anne, otoriter anne, koruyucu-istekçi anne, genel şiddet, fiziksel şiddet, duygusal şiddet, cinsel şiddet ve ekonomik şiddet değişkenleri tarafından anlamlı düzeyde yordanıp yordanmadığı belirlemek amaçlanmıştır. Beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin ilişki doyumu düzeylerini sadece ekonomik şiddet negatif yönde yordamaktadır. Flört şiddeti ile birlikte algılanan ebeveyn tutumlarının da dahil edildiği model anlamlıdır. Beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin ilişki doyumu düzeylerini demokratik baba pozitif yönde yordadığı tespit edilmiştir. Ekonomik şiddet yine negatif yönde yordamaktadır. Sonuç olarak demokratik baba ve ekonomik şiddet ilişki doyumunun %8'ini açıklamaktadır.

Ebeveynler arasındaki ilişkinin sağlıklı ve tatmin edici olması çocuk için bir model olmaktadır ve yaşam içerisindeki stres faktörlerine karşı bir destek sağlamaktadır

(Bradley vd., 2011). Fine, Voydanoff ve Donnelly (1994) tarafından yürütülen çocuğun genel mutluluk algılarının aile yapısı, ebeveyn depresyonu ve evlilik doyumu ile ilişkisini inceledikleri araştırmada ebeveynlerin evlilik doyumu ve çocuğun mutluluk algısı arasında olumlu bir ilişki olduğunu tespit etmişlerdir. Çocuğun yaşamı ve kurduğu ilişkiler kendi aile yaşantısının bir devamıdır ve çocuk ebeveynlerden gördüğü her şeyi yaşamının herhangi bir yerinde bilinçli veya bilinçsiz sergileyebilir. Bundan dolayı sağlıklı ebeveyn ilişkisine sahip ailelerde büyüyen çocukların ilerleyen süreçte kendi romantik ilişkilerinde de böyle bir ilişki biçimini kurması ve sürdürmesi beklenen bir sonuçtur. Bu araştırmadaki regresyon analiz sonuçlarında özellikle baba tutumunun öne çıkması ise toplumsal normların etkisiyle babaların annelere göre evde daha koruyucu olarak görüldüğü düşüncesini pekiştirmektedir (Gümü, 2021). Buna göre özellikle babadan ilgi ve kabul gören çocuğun yetişkinlik döneminde kurduğu romantik ilişkisinde karşı cinse yönelik daha olumlu bir tutum sergilediği ve bunun ilişki doyumunu artırdığı söylenebilir.

Sosyoekonomik düzeyi düşük bir ailede ebeveynlerin fiziksel ceza kullanma oranının arttığı ve çocuk itaatine daha fazla önem verdiği varsayılmaktadır (Hanson vd., 1997 Akt. Paat & Markham, 2016). Buna ek olarak desteklenmeyen, sınırlı ekonomik kaynaklara sahip sıkıntılı çiftlerin ilişkilerinin bozulması veya devam etse dahi yüksek düzeyde çatışmalı bir ilişkiye sahip olduğu ve bu durumun çiftin çocukları için de risk oluşturduğu görülmektedir (Hahlweg & Richter, 2010). Romantik bir ilişkide de partneri tarafından ekonomik bir kısıtlamaya maruz kalan diğer partner itaat etme eğilimine sahip olabilir ve ilişkiyi olduğu haliyle kabul etme eğilimi artabilir veya çatışmalı ve düşük doyumda bir ilişkiyi devam ettirebilir. Her iki şekilde de pasif kalan partnerin ilişkiye dair beklentisinin azaldığı söylenebilir. Mevcut araştırmanın sonuçlarına da bakıldığında ekonomik şiddete maruz kalan bireylerin ilişki yatırımı yapma eğiliminin azalmasının sonucunda dolaylı olarak ilişki doyumunun da negatif yönde yordanması beklenen bir bulgudur.

5.2.6. Beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin seçeneklerin niteliğini değerlendirme yordayıcılarına ilişkin analiz sonuçlarının tartışılması

Beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin seçeneklerin niteliğini değerlendirme düzeylerini fiziksel şiddet negatif yönde, ekonomik şiddet ise pozitif yönde yordamaktadır. Beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin seçeneklerin niteliğini değerlendirme dü-

zeylerini algılanan ebeveyn tutumlarının yordamadığı tespit edilmiştir. Sonuç olarak fiziksel şiddet ve ekonomik şiddet seçeneklerinin niteliğini değerlendirme %5'ini açıklamaktadır.

Mevcut çalışmada seçeneklerin niteliğini değerlendirme ile algılanan ebeveyn tutumları arasında ilişki tespit edilse de regresyon analizi sonuçlarına göre seçeneklerin niteliğini değerlendirme alt boyutunu açıklamada algılanan ebeveyn tutumlarının tek başına yeterli olmadığı söylenebilir. Çelik Zeren ve Demirli (2021) yaptıkları çalışmada seçeneklerin niteliğini değerlendirme düzeyi arttıkça erkeğin partnerine karşı psikolojik ve fiziksel şiddet uygulama eğiliminin de arttığı sonucuna ulaşmıştır. Birey alternatif seçenekler devreye girdiğinde bunları tehdit olarak algılayıp partnerine baskı kurmak isteyebilir.

Reddedilme duyarlılığı yüksek olan bireylerin ilişkiyi sürdürmek için istenmeyen cinsel aktiviteye ve taciz edici partner davranışlarına tahammül ettikleri belirtilmektedir (Downey vd., 1999). Reddedilme duyarlılığı yüksek bireylerin mevcut partnerleri dışında daha az alternatifleri olduğunu algılaması sonucu şiddet görmelerine rağmen mevcut ilişkiyi sürdürme eğilimi artabilmektedir (Young & Furman, 2013). Alanyazında ekonomik şiddet ile ilgili fazla bulguya rastlanılmamış olup düşük gelirli ailelerde boşanmayla karşılaşma oranının daha yüksek olduğu bulgusu mevcuttur. Bu durumla ilgili ABD Sağlık ve İnsan Hizmetleri Bakanlığı'nın Çocuklar ve Aileler İdaresi tarafından düşük gelirli ve önemli ölçüde çatışma yaşayan çiftler arasındaki ilişkiyi geliştirmek ve çatışmaları azaltmak amacıyla "sağlıklı evlilik girişi" çalışması yürütülmektedir (Bradley vd., 2011). Buna ek olarak ekonomik olarak zor durumda olan annelerin artan ebeveyn sıkıntısı ve aile çatışması yaşadıkları, olumlu ebeveynlik davranışlarını sergileme olasılıklarının daha düşük olduğu saptanmıştır (Barden vd., 2015). Ekonomik ihtiyaçların tam karşılanamaması durumunda birey alternatif seçenekleri ekonomik açıdan daha çekici bulabilmektedir (Fenar, 2023). Şiddete maruz kalan taraf yeni bir ilişkide sosyoekonomik anlamda daha rahat hissedeceğini düşünebilir.

Bulgulara göre sosyoekonomik düzeyin olumlu ebeveynlik, ilişki refahı ve ilişkinin devam etmesi yönündeki etkisi göz ardı edilemez. Flört şiddeti türlerinden biri olan ve bir partnerin diğer partnerin sosyoekonomik düzeyinin etkilenmesine yol açan ekonomik şiddetin de romantik bir ilişki içerisinde çatışmalara sebep olabileceğine dikkat edilmesi gerekmektedir. Özellikle günümüzde kadının da çalışma hayatına girmesinin maddiyatla birlikte özgüvenini ve kendi kararlarını alabilme yetkisini de geliştirdiği söylenebilir. Kabul edilenin aksine kadın edilgenlikten etkenliğe geçiş sağlamıştır. Bu durum ise

özellikle cinsiyet kalıpyargılarına sahip bir erkek için tehdit edici bir unsur yaratabilir ve kadını ekonomik açıdan kısıtlayabilir. Aynı şekilde cinsiyet kalıpyargılarını yıkmak isteyen bir kadın söz konusu ise erkeğe ekonomik anlamda ihtiyacı olmadığını vurgulayabilir ve ilişkinin odağını maddiyat meselesi oluşturmaya başlar.

5.2.7. Beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin ilişki yatırımı yordayıcılarına ilişkin analiz sonuçlarının tartışılması

Beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin ilişki yatırımı düzeylerini duygusal şiddeti negatif yönde, ekonomik şiddeti yine negatif yönde yordamaktadır. Beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin ilişki yatırımı düzeylerini algılayan ebeveyn tutumlarının yordamadığı tespit edilmiştir. Sonuç olarak duygusal şiddet ve ekonomik şiddet ilişki yatırımının %9'unu açıklamaktadır.

Daha önce de bahsedildiği gibi yatırım modeli ilişkinin devamlılığının yani daha fazla ilişki bağlılığı (bireyin bir ilişkiyi sürdürme niyeti, partnerine karşı psikolojik olarak bağlılık hissetmesi ve partnerine karşı uzun vadeli bir yönelim sürdürme derecesi) ile ilişkili olduğunu ve daha fazla ilişki yatırımının (bir ilişkiye bağlı kaynakların sayısı ve büyüklüğü) daha fazla ilişki doyumunun (bireyin ilişkiyi olumlu değerlendirme derecesi) ve alternatif seçenekleri değerlendirme eğiliminin az olmasının (partneri dışındaki alternatif seçeneklerin çekiciliği) ilişki bağlılığını artırıcı etkenler olduğunu ileri sürmektedir. Yatırım modelini destekleyecek nitelikte olarak görülen planlanmış davranış teorisi; bir bireyin bir davranışı kullanma niyetinin (örneğin şiddet içeren bir ilişkiden ayrılma) bireyin belirli bir davranışı gerçekten gerçekleştirmesinin en iyi yordayıcısı olduğunu ileri sürer (Ajzen, 1991 Akt. Edwards vd., 2014). Belirtilen davranışta bulunma niyeti; bireyin davranışa yönelik tutumlarından (bireyin söz konusu davranışa ilişkin olumlu veya olumsuz değerlendirme derecesi), davranışa yönelik öznel normlardan (davranışı gerçekleştirme veya gerçekleştirme konusunda algılanan sosyal baskı) ve bireyin davranış üzerindeki algılanan davranışsal kontrolünden (davranışı gerçekleştirmenin algılanan kolaylığı veya zorluğu) etkilenmektedir.

Byrne ve Arias (2004) yardım arayan, şiddete uğramış orta yaşlı ve evli kadınlarla yaptıkları kesitsel bir çalışmada ayrılma niyetlerini anlamada planlanmış davranış teorisinden yararlanmışlardır. Byrne ve Arias ayrılmaya yönelik olumlu tutumların ve ayrılma üzerindeki davranışsal kontrolün ayrılma niyetleriyle ilişkili olduğunu ancak ayrılmaya yönelik öznel normların ayrılma niyetleriyle ilişkili olmadığını belirtmişlerdir. Flört şiddeti bağlamında düşünüldüğünde bir partnerin diğer partnere karşı uyguladığı şiddeti

planlanmış davranış teorisi kapsamında yorumlaması sonucunda ilişkiyi sürdürme ve ilişkiye yaptığı yatırım oranı etkilenecektir. Edwards ve arkadaşları (2011) lisans öğrencisi kadınların flört şiddeti mağduriyetini deneyimleme sıklığı ve yatırım arasında pozitif ilişki olduğunu ve bu durumun mağdur olan tarafın çatışmayı çözmek için gösterdiği çaba sonucu ilişkiye yatırım duygularını artırabileceğinden kaynaklandığını öne sürmektedir. Özellikle kadınlarda şiddet içeren bir ilişkide kalmak genelde toplum tarafından kusurlu, beceriksiz, zayıf veya sapkın gibi damgalarla nitelendirilmesine sebep olsa dahi şiddet içeren bir ilişkiyi bitirme kararı dış faktörler (örneğin mali durum), ilişkinin ve mağdurun psikolojik özellikleri dahil olmak üzere birçok faktörden etkilenebilmektedir (Katz vd., 2012). Sakallı ve Curun (2001) tarafından üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilere dair kalıp yargılara yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla yapılan araştırmada Türk kadınlarının romantik ilişkilerde erkeğin iddialı olması yönündeki kalıp yargıları onayladığı ve Türk erkeklerinin de hem erkeğin baskınlığı hem de kadınların uyumlu olması gerektiği yönündeki kalıp yargıları onaylama eğiliminin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

İlişki yatırımı ve bağlılığını etkileyen faktörlerden biri de bireylerin bağlanma stilidir. Bağlanma kuramcılarının romantik stilleri, bireyin beklentilerini ve romantik ilişki içindeki davranışlarını etkileyen, kendisi, eşi ve ilişkinin temsilleri olarak tanımlamaktadır. Romantik stiller genellikle kaygılı ve kaçınmacı stiller olmak üzere iki boyutta incelenmektedir (Brennan, Clark & Shaver, 1998). Kaygı boyutunda yüksek olan bireylerin yoğun bir şekilde yakınlık ve samimiyet arzulama eğilimi bulunduğundan dolayı ilişki için daha fazla duygusal yatırım yapabilmekte ve ilişkiyi sonlandırmada zorluk yaşayabilmektedir Bunun aksine kaçınmacı romantik stillere sahip bireylerde ilişkideki duygusal önemi küçümseme, duygusal yakınlığı en aza indirme, kendi güçlerini ve bağımsızlıklarını vurgulama eğilimi bulunmaktadır (Cassidy & Kobak, 1988). Bu sebeple kaçınmacı bağlanma stilinde daha düşük ilişki yatırımı ve daha fazla alternatif seçeneklere yönelme eğilimi görülmeye beklenmektedir (Young & Furman, 2013).

Bu çalışmada çıkan sonuca göre de ilişkiyi etkileyen faktörlerden sosyoekonomik düzeyin azalması, ekonomik anlamda kısıtlanma gibi ekonomik bir şiddete bireyin kişisel bütünlüğünü tehdit edici bir duygusal şiddet de eklendiğinde ilişkiye dair beklentilerin azalması ve ilişki bitirilmese dahi ilişkiye yapılan yatırım düzeyinin düşmesi beklenen bir durum olarak görülebilir. Duygusal şiddet ve ekonomik şiddete maruz kalan tarafın maddi ve manevi kayıplarının daha fazla olmasından dolayı ilişkiye harcadığı çaba ve zaman olumsuz yönde etkilenebileceğinden ilişkiye yaptığı yatırım düzeyi de düşecektir. Bununla birlikte ilişkideki diğer faktörlerin de incelenmesinin gerekliliği görülmüştür.

5.2.8. Beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin bağlanımlarının yordayıcılarına ilişkin analiz sonuçlarının tartışılması

Beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin bağlanım düzeylerini cinsel şiddet pozitif yönde, ekonomik şiddet ise negatif yönde yordamaktadır. Beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin bağlanım düzeylerini otoriter baba negatif yönde yordadığı tespit edilmiştir. Sonuç olarak otoriter baba, cinsel şiddet ve ekonomik şiddet bağlanımının %6'sını açıklamaktadır.

Psikolojik tuzak; çatışma çözümü üzerinde çalışan sosyal psikologlar tarafından tanımlanan belirli bir karar alma sürecidir ve ilişki için zaman, para veya diğer kaynakları yatıran bireylerin yatırımların karşılığını alamadığı zaman bile ilişki için yatırım yapmaya devam edebilmektedir. Katz ve diğerlerinin (2012) kadınların şiddet uygulayan partnere bağlılıklarını psikolojik tuzak ve yatırım modeli bağlamında inceledikleri çalışmada flört şiddeti daha sonraki fedakarlıkları yordadığını ve şiddetin etkisinin ilişki süresi tarafından yumuşatıldığını belirtmişlerdir. İlişkilerine daha fazla yatırım (ilişkinin uzunluğu, ilişkiye verilen emek sonucu ilişkinin sona ermesi durumunda daha fazla kayıp yaşama) yapmış olan kadınların flört şiddetinden sonra ilişkilerini iyileştirmek adına daha fazla fedakârlık yaptığı ancak gelecekteki fedakarlıkların öznel yatırımı ve dolaylı olarak kadınların ilişki bağlılığını artırmadığı görülmüştür. Edwards ve arkadaşları (2011) yaptıkları çalışmada lisans öğrencisi kadınların flört şiddeti mağduriyetini deneyimleme sıklığı ve bağlılık arasında bir ilişki olmadığını bulmuşlardır. Gaertner ve Foshee (1999) de ergen kadın ve erkek çocukları ile yürüttükleri çalışmalarında ilişki bağlılığı ve memnuniyetinin hem erkek hem kadın çocukları için flört şiddeti ile ters orantılı olduğunu, daha yüksek düzeydeki alternatiflerin erkek çocuklar için flört şiddeti ile pozitif ilişkili iken kadın çocukları için ilişkili olmadığını belirtmişlerdir (Dixon vd., 2015). Bunun aksine Hanley ve O'Neill (1997) tarafından yapılan çalışmada ise flört şiddeti bildiren kadınların diğer kadınlara oranla daha uzun süreli ilişkilerde olma eğilimi olduğu belgelenmiştir. Benzer şekilde Rhatigan ve Street (2005) şiddet mağdurlarının mağdur olmayanlardan daha az bağlılık bildirdiğini belirtirken Dardis ve arkadaşları (2013) istismara uğramış ve uğramamış kadınlar arasında bağlılık düzeylerinde bir farklılık bulamamışlardır. Bu bulguların farklılaşma nedeninin flört şiddetini ölçmedeki farklılıktan kaynaklanacağı düşünülmektedir, Dardis ve arkadaşlarının çalışmasında bir kadın herhangi bir flört şiddeti türünü deneyimlemiş olması sonucu mağdur kabul edilirken Rhatigan ve Street'in çalışmasında kadınlar sadece fiziksel şiddeti deneyimlediyse mağdur olarak kabul edilmiştir (Dixon vd., 2015).

Buradan da anlaşılabacağı üzere romantik ilişkilerdeki flört şiddetini ele alırken flört şiddeti kapsamına giren şiddet türlerini bilmek ve kapsamlı ele almak önem arz etmektedir.

Kadınlar ilişkilerini fedakârlık yaparak iyileştirme çabasını bilinçsiz şekilde yapabilir. Daha önce de bahsi geçtiği gibi bazı kalıp yargılar sonucu fedakârlık yapmak kadın olmanın gerektirdiği bir görev olarak görülebilir. Impett ve Gordon (2008) kadınların partnerlerine karşı özellikle ‘iyi’ ve ‘yardımsever’ olma eğilimlerinin olabileceğini ileri sürmüşlerdir. Stark (2009) şiddet uygulayan partnerlere sahip olan kadınların başkalarına hizmet etmesini ve kişisel sınırlarından ödün vermesini bekleyen bir kültürde erkeklere bağlı oldukları için ilişkiyi bitirme kararında zorlandıklarını belirtmiştir. Buna ek olarak flört şiddetinin tek yönlü gerçekleştiği ilişkilerde şiddeti uygulayan taraf partnerin uyumunu kazanarak, istediklerini elde ederek, kontrolü elinde tutarak veya olumsuz duygularını (öfke, hayal kırıklığı gibi) azaltarak şiddet içeren davranışlarını pekiştirebilmekte ve bunun sonucu olarak ilişkilerine daha fazla tatmin olmuş, yatırım yapmış, bağlı hissedebilir ve alternatiflerini mevcut ilişkilerinden daha düşük kalitede algılama eğiliminde olabilmektedir. Şiddetin çift yönlü gerçekleşmesi durumunda kadınların da yatırım düzeyleri artmaktadır (Dixon vd., 2015). Bu durumun açığa çıkmasındaki neden partnerlerin ilişkideki çatışmayı birbirleri üzerindeki kontrolü sağlama ve hakimiyet kurma aracı olarak kullanma isteğinden olabilir. Bu sebeple çatışmalı dahi olsa ilişkiyi devam ettirmekten kaynaklı yatırım (ilişkiye ayrılan zaman) düzeyi de etkilenebilir.

Süneci ve diğerlerinin (2016) üniversite öğrencilerinin flört şiddeti algılarına üzerine yaptıkları araştırmada lerin küfür, tehdit gibi sözel ve psikolojik şiddeti kabul etme düzeylerinin fiziksel ve cinsel şiddete göre daha yüksek olduğunu tespit edilmiştir. Mevcut çalışmada çıkan sonuca göre de cinsel şiddet ve ekonomik şiddetin diğer şiddet türlerine göre ilişkiyi devam ettirme veya sonlandırma kararını daha çok etkilediği söylenebilir. Bir bireyin gelişimsel geçmişinin tutum ve davranışlarıyla olan güçlü bağına bakıldığında partnerlerine karşı cinsel olarak mülkiyetçi bir biçimde davranmalarına yol açan tutuma sahip olan erkekler bu tür davranışların kabul edilebilir olduğu algısına sahiptirler. Cinsel mülkiyetçilik, evlilik içi şiddetle ilişkilendirilmiş olup (Brownridge, 2002) ayrıca bir kadının bir ilişkiden fiziksel veya psikolojik olarak kopması üzerine cinsel olarak mülkiyetçi erkekler sahip olma gücünü yitirdiklerini hissederler ve bu nedenle fiziksel güç de dahil olmak üzere her türlü yolla sahip oldukları şeyleri almakta haklı olduklarını düşünmektedirler (McMurray, 1997 Akt. Brownridge vd., 2008). Cinsel şiddete maruz kalan taraf ilişkiyi bitirmek istese de partneri tarafından ısrarlı bir şekilde takip edilme, mağdu-

run sosyal çevresini rahatsız etme, malına zarar verme korkusundan ilişkiye devam edebilir. ABD’de kadınların %8’i ve erkeklerin %2’si taciz mağduriyeti için yasal kriterlerle karşılaşmıştır (Tjaden & Thoennes, 1998 Akt. Katz & Rich, 2015). Eski partnerine karşı koruma emri olan kadın örneklerinde takip edildiği tespit edilenlerin ayrılmadan önce şiddetli fiziksel ve cinsel flört şiddeti bildirme olasılığının diğer kadınlara göre daha yüksek olduğu görülmektedir (Logan vd., 2007). Ayrılık sonrası şiddet üzerine yapılan araştırmalarda kadınların ilişkilerini bıraktıktan kısa bir süre sonra flört şiddetine uğrama riskinin arttığını göstermiştir (Katz & Rich, 2015). Brownridge ve arkadaşları (2008) da evli, ayrılmış ve boşanmış kadınlara yönelik yaptıkları şiddet araştırmasında genç yaştaki bireylerin ayrılık sonrası şiddete uğradığını yordamıştır.

Bağlanma kuramcılarına göre bireyler kendileri ve başkalarıyla ilgili olumlu düşüncelere sahipse kişilerarası ilişkilerinde daha yapıcı bir tutum sergilemekte ve güvenli bağlanmaya sahip olmanın iyi bir eş ve iyi bir ebeveynlik için bir temel olduğunu vurgulamaktadır (Bartholomew & Horowitz, 1991; Ainsworth, 1989; Akt. Bolattekin, 2014). Algılanan ebeveyn tutumu ile ilgili çıkan sonuca bakıldığında ise ebeveynini otoriter olarak algılayan çocukların reddedilme duyarlılıklarının ve kabul edilme isteklerinin yüksek olması kuracakları romantik ilişkide de partnerinden kabul görmeyeceği algısını pekiştirip zayıf bağlanım kurmalarına yol açabilir.

Bu araştırma kapsamında bahsi geçen çalışmalar (Akat vd., 2023; Bauserman & Arias, 1992; Beşikçi, 2008; Bülbül, 2014; Çelik Zeren ve Demirli, 2021; Fenar, 2023; Fermani vd., 2019; Gençoğlu vd., 2014; Gümüş, 2021; Güvenir, 2019; Kaura & Lohman, 2007; Kim vd., 2021; Rhatigan & Street, 2005; Sümer ve Güngör, 1999; Süneci vd., 2016; Şamatacı, 2013; Tunç, 2015; Yalçınkaya, 2024; Yavuzer, 2011; Yıldız, 2016; Yılmaz, 2009; Yumuşak, 2013; Wekerle & Wolfe, 1999) mevcut araştırmanın bulguları ile paralellik göstermektedir. Bu sonuçlara göre algılanan ebeveyn tutumları flört şiddeti ve ilişki istikrarını etkilemektedir. Ebeveynlerin çocuklarına karşı olan tutumları gelecekte kurulan ilişkilerin yapı taşını oluşturmaktadır. Ebeveynler çocuklarına yönelik sağlıklı tutumlar geliştirmeli, onlara iyi bir rol model olmalı ve sağlıklı bir iletişim kurmalıdır.

5.3. Öneriler

Bu çalışma, beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin algılanan ebeveyn tutumlarının flört şiddeti ve ilişki istikrarına etkisini incelemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın bu bölümünde araştırmacılara ve uygulayıcılara dönük öneriler yer almaktadır.

5.3.1. Araştırmacılara yönelik öneriler

- Bu araştırmanın katılımcıların çoğunluğunu Eskişehir’de öğrenim gören üniversite öğrencileri oluşturmuştur. Farklı illerde yer alan üniversite öğrencileri ile yeni araştırmalar yapılabilir.
- Yapılan araştırma beliren yetişkinlik dönemindeki bireyler ile sınırlıdır. Gelecek çalışmalarda farklı gelişim dönemleri ele alınabilir.
- Araştırma konusu standart ölçekler yerine gözlem ve görüşme teknikleri kullanılarak nitel çalışmalar ile yürütülebilir. Aynı şekilde hem nitel hem nicel çalışma yöntemlerini içeren bir yaklaşım da tercih edilebilir.
- Şu an veya geçmişte romantik ilişki deneyimleyen genç bireyler bu araştırmanın katılımcılarıdır. Yapılacak yeni bir araştırmada evli, nişanlı ya da sözlü olan bireylerle de çalışabilir.
- Bu çalışmada romantik ilişkiler algılanan ebeveyn tutumu, flört şiddeti ve ilişki istikrarı bağlamında incelenmiş olup romantik ilişkileri etkileyen diğer etkenler (örneğin bağlanma stilleri, sosyoekonomik düzey gibi) ele alınabilir.

5.3.2. Uygulayıcılara yönelik öneriler

- Bu araştırmanın bulguları, algılanan ebeveyn tutumlarının flört şiddeti ve ilişki istikrarına etkisi olduğunu göstermektedir. Buna göre yakın ilişkiler ile çalışıldığında bireylerin ebeveyn tutumlarını nasıl yorumlayıp algıladığı üzerinde durulabilir ve ebeveynlerin bireyin ihtiyaçlarını ne ölçüde karşıladığı sorusuna yanıt aranabilir. Ebeveynlerle kurulan iletişimin niteliğinin bilinmesi yakın ilişkilerdeki partner davranışları için bir anahtar görevi görmektedir.
- Bu araştırmanın bulguları ışığında özellikle flört şiddetine yönelik tutumlar bağlamında risk etmenleri spesifik olarak ele alınabilir. Sağlıklı ve sağlıklı flört ilişkilerinin farkındalığını sağlamaya dair eğitim programları yürütülebilir.
- Bu araştırmanın bulguları ışığında özellikle flört şiddeti bağlamında, ekonomik şiddetle ilgili sınırlı araştırma olduğu gözlenmiştir. Bu bağlamda ülkemizde de özellikle ekonomik sıkıntı yaşayan ailelere yönelik destek girişimleri ve olumlu ebeveynlik çalışmaları yürütülebilir.

- Ekonomik şiddetin olduğu ilişkilerde bir partneri diğer partnere karşı ekonomik şiddete yönelten faktörlerin belirlenmesi amacıyla partnerlerin çocukluk yaşantısındaki sosyoekonomik düzeyin ve bunun birey üzerindeki etkilerinin araştırılması önerilmektedir.

Sonuç olarak bu araştırma algılanan ebeveyn tutumlarının flört şiddeti ve ilişki istikrarını önemli ölçüde açıkladığını ortaya koymaktadır. Ebeveynler de zamanında birer çocuğu ve çocuklarına kendi öğrendikleri şeyleri aktardılar. Mustafa Kemal Atatürk'ün de dediği gibi “çocuk sevgisi insan sevgisi için bir ihtiyaçtır”. Gelecekte çocukların iyi bir yetişkin, iyi bir hayatı ve sağlıklı ilişkileri olsun isteniyorsa öncelikle ebeveynler olarak bu inşa edilmelidir. Ebeveynlerin çocukları ile sağlıklı bir ilişki kurmayı ve doğru ebeveyn tutumlarını öğrenmesi gerekmektedir. Ebeveynler, çocuklarının ileride bir yetişkin olacağını ve yakın ilişkiler kuracağını bilerek iyi birer rol model olmalıdırlar. Dolayısıyla okullarda uzmanların ve öğretmenlerin ebeveynlere yönelik ebeveynlik tutumlarını geliştirici ve sağlıklı çocuk-ebeveyn ilişkisini kurabilecek eğitimler ve çalışmalar yürütülebilir.

KAYNAKÇA

- Abowitz, D. A., Knox, D. & Zusman, M. (2010). Emotional abuse among undergraduates in romantic relationships. *International Journal of Sociology of the Family*, 36(2), 117-138. <http://www.jstor.org/stable/23028825>
- Akcan, G. (2020). Flört şiddeti: Psikopatolojik bir değerlendirme. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(2), 72-87.
- Akat, M., Bakioğlu, F. ve Ercan, H. (2023). Üniversite öğrencilerinde flört şiddetine yönelik tutum, duygu düzenleme stratejileri ve ilişki doyumunun incelenmesi. *Yaşadıkça Eğitim*, 37(3), 814-827.
- Aktu, Y. (2016). Levinson'un kuramında ilk yetişkinlik döneminin yaşam yapısı. *Psikiyatri Güncel Yaklaşımlar*, 8(2), 162-177.
- Anlatan, Ö. (2019). *Intentions and attitudes of university students towards infidelity: Investment model perspective* (Tez No. 576739) [Yüksek Lisans Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Arnett, J. J. (2006). Emerging adulthood: Understanding the new way of coming of age. In J.J. Arnett & J. L. Tanner (Eds.), *Emerging adults in America: Coming of age in the 21st century* (pp. 3-19), American Psychological Association.
- Aslan, R., Bulut, M. ve Arslantaş, H. (2020). Kabul edilmemesi gereken toplumsal bir gerçek: Yakın partner şiddeti. *Sakarya Tıp Dergisi*, 10(2), 334-347.
- Atak, H., Erten Tatlı, C., Çokamay, G., Büyükpabuşçu, H. ve Çok, F. (2016). Yetişkinliğe geçiş: Türkiye'de demografik ölçütler bağlamında kuramsal bir gözden geçirme. *Psikiyatri Güncel Yaklaşımlar*, 8(3), 204-227.
- Arslan, E. (2018). *Algılanan ebeveyn tutumu, algılanan sosyal destek ve benlik saygısının ergenlerin akran zorba davranış eğilimi ile ilişkisi* (Tez No. 524811) [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Arel Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Aslan Dölen, Z. (2014). *Üniversite öğrencilerinin yakın ilişkilerinde bağlanma: Romantik ilişkilerle ilgili akılcı olmayan inançlar ve cinsiyet rolleri* [Tez No. 412188] Yüksek Lisans Tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Avşar Baldan, G. ve Akış, N. (2017). Flört şiddeti. *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 43(1), 41-44.

- Aydoğdu, İ. (2010). *Romantik ilişkilerin kişilik özellikleri açısından incelenmesi* (Tez No. 278089) [Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Baker, C. R. (2007). *A study of factory predicting dating violence perpetration among male and female college students*. [Master Theses, Virginia Polytechnic Institute and State University]. <https://doi.org/10.1080/10926770802344836>
- Baldwin, A. L. (1948). Socialization and the parent-child relationship. *Child Development*, 19, 127-136. <https://doi.org/10.2307/1125710>
- Barden, S. M., Carlson, R. G., Daire, A. P., Finnell, L. R., Christopher, K. & Young, E. (2015). Investigating the influence of relationship education on parental attitude. *Marriage & Family Review*, 51, 246-263. <https://doi.org/10.1080/01494929.2015.1031422>
- Baumrind, D. (1971). Current parents od parental authority. *Developmental Psychology*, 4(1), 1-103. <https://doi.org/10.1037/h0030372>
- Baumrind, D. (1991). The influnce of parenting style of adolescent competence and substance use. *The Journal of Early Adolescence*, 11(1), 56-95. <https://doi.org/10.1177/0272431691111004>
- Bradley, R. P., Friend, D. J. & Gottman, J. M. (2011). Supporting healthy relationships in low-income, violent couples: Reducing conflict and strengthening relationship skills and satisfaction. *Journal of Couple & Relationship Therapy: Innovations in Clinical and Educational Interventions*, 10(2), 97-116. <https://doi.org/10.1080/15332691.2011.562808>
- Brownridge, D. A., Chan, K. L., Hiebert-Murphy, D., Ristock, J., Tiwari, A., Cheong Leung, W. & Santos, S. C. (2008). The elevated risk for non-lethal post-separation violence in Canada a comparison of separated, divorced and married women. *Journal of Interpersonal Violence*, 23(1), 117-135. <https://doi.org/10.1177/088626050730791>
- Belli, M. (2018). *Ergenlerde algılanan ebeveyn tutumu, akıllı telefon kullanımı ve sosyal kaygı arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Tez No. 506989) [Yüksek Lisans Tezi, Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Belsky, J. (1984). The determinants of parentig: A process model. *Child Dev.*, 55(1), 83-96. <https://doi.org/10.2307/1129836>

- Beşikçi, E. (2008). *The predictors of relationship commitment: Perceived parenting style, parental approval and psychological reactance* (Tez No. 228433) [Yüksek Lisans Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Bolattekin, A. (2014). *Anne-babanın bağlanma stilleri, anne-baba tutumları ve çocuklarındaki davranış problemleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Tez No. 375374) [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Arel Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Bülbül, A. (2014). *Ergenlerin algılanan anne baba tutumları ile yakın ilişkilerindeki psikolojik eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Tez No. 358813) [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Haliç Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Büyükşahin, A. (2001). *Yakın ilişki kuran ve kurmayan üniversite öğrencilerinin çeşitli psikolojik etkenler yönünden karşılaştırılması* (Tez No. 99981) [Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Büyükşahin, A., Hasta, D. ve Hovardaoğlu, S. (2005). İlişki istikrarı ölçeği geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Türk Psikoloji Yazıları*, 8(16), 25-35.
- Büyükşahin Sunal, A. ve Okutan, N. (2010). Romantik ilişkilerde bağlanım: Dindarlık algısı ve romantik ilişkilerle ilgili kalıp yargılar. *Türk Psikoloji Yazıları*, 13(26), 80-88.
- Büyüköztürk, Ş. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi Yayıncılık: Ankara.
- Caldwell, J. E., Swan, S. C. & Woodbrown, V. D. (2012). Gender differences in intimate partner violence outcomes. *Psychology of Violence*, 2(1), 42-57. <https://doi.org/10.1037/a0026296>
- Clark, D. & Beck, A. (2010). *Cognitive therapy of anxiety disorders: Science and Practice*. Guilford Press.
- Cinal, B. (2018). *Flört şiddeti ve flört şiddetine yönelik tutumun anksiyete ve depresyon düzeyleriyle ilişkisinin incelenmesi* (Tez No. 508670) [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Işık Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Collins, W. A. & Laursen, B. (2000). Close relationships. Hendrick, C. & Hendrick, S. S. (Eds.), *The art of fugue in (pp. 59-69) Adolescent relationships*: Sage Publications.

- Çakır Koçak, Y. ve Öztürk Can, H. (2019). *Flört şiddeti: Tanımı, sınıflaması ve değerlendirilmesi*. Özbaşaran, F. (Ed.) içinde (s.43-53) Toplumsal Cinsiyet ve Kadın. Ankara.
- Çamur Duyan, G. (2003). Aile yaşam döngüsü ve gelişimsel farklılıklar. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 14(2), 33-41.
- Çaykuş, E. T. (2020). *İlişki İstikrarı: İlişkilerde güç algısı, ilişkisel alçakgönüllülük ve romantik ilişkilerde obsesyon ve kompulsiyon ilişkilerinin incelenmesi* (Tez No. 641638) [Doktora Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Çekici, F. ve Güçray, S. (2012). Problem çözme terapisine dayalı beceri geliştirme grubunun üniversite öğrencilerinin sosyal problem çözme becerileri, öfkeyle ilgili davranış ve düşünceler ile sürekli kaygı düzeylerine etkisi. *Ç. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(2), 103-128.
- Çelik Zeren, D. ve Demirli, C. (2021). Üniversite öğrencilerinin ilişki istikrarı ile flörtte şiddete yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Akademik Platform Eğitim ve Değişim Dergisi*, 4(1), 29-41.
- Çelik, E. & Öziş, G. (2016). Ebeveyn ilişki tutumu algısı ölçeğinin geliştirilmesi ve psikometrik özelliklerinin incelenmesi. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 5(2), 50-64.
- Çelik Zeren, D. (2020). *Üniversite öğrencilerinin ilişki istikrarı ile flörtte şiddete yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Tez No. 653174) [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Ticaret Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Dardis, C. M., Kelley, E. L., Edwards, K. M. & Gidycz, C. A. (2013). A mixed methodological examination of investment model variables among abused and nonabused college women. *Journal of American College Health*, 61(1), 36-43. <https://doi.org/10.1177/0886260515580364>
- Demirsu, Ö. (2018). *Üniversite öğrencilerinde algılanan ebeveyn tutumları ile sürekli kaygı düzeyi arasındaki ilişkide anksiyete duyarlılığının ve psikolojik dayanıklılığın aracı rolleri* (Tez No. 509384) [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Işık Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Dixon, K. J., Edwards, K. M. & Gidycz, C. A. (2015). The association of investment model variables and dyadic patterns of physical partner violence: A study of college women. *Journal of Interpersonal Violence*. 1-20. <https://doi.org/10.1177/0886260515580364>

- Doğan, A. (2019). *Otizm spektrum bozukluğu tanılı çocukların ve normal gelişim gösteren çocukların kardeşlerinde aleksitimi, ruminasyon düzeyi ve algılanan ebeveyn tutumunun karşılaştırılması* (Tez No. 587880) [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Maltepe Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Doğan, A. ve Cebioğlu, S. (2011). Beliren yetişkinlik: Ergenlikten yetişkinliğe uzanan bir dönem. *Türk Psikoloji Yazıları*, 14(28), (11-21).
- Doğan, S. (2001). *Farklı sosyo-ekonomik düzeylere mensup ergenlik çağındaki kız ve erkeklerin saldırgan davranışlarıyla ana-baba tutumları arasındaki ilişkiler* (Tez No. 107116) [Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Doğru, D. (2017). *Algılanan anne baba tutumlarının eş seçme stratejileri ve evlilik tutumu ile ilişkisi* (Tez No. 525400) [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Doğruyol, S. ve Yetim, Ü. (2019). Ebeveyne bağlanma, algılanan anne baba tutumu ile akran ilişkileri arasındaki ilişkide benlik saygısının aracılık rolü. *Nesne Psikoloji Dergisi*, 71(4), 34-51.
- Downey, G. & Feldman, S. (1996). Implications of rejection sensitivity for intimate relationships. *Journal of Personality and Social Psychology*, 70(6), 1327-1343. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.70.6.1327>
- Dönmezer, İ. (2001). *Ailede iletişim ve etkileşim*. (3.Baskı). Sistem Yayıncılık.
- Draucker, C. B., Martsolf, D. S., Stephenson, P., Heckman, T., Ferguson, C. P., Perkins, S. & Cook, C. B. (2012). Types of aggressive relationships in adolescent dating violence. *Journal of Aggression, Maltreatment and Trauma*, 21(5), 516-539. <https://doi.org/10.1080/10926771.2012.678467>
- Duran, Ş. ve Hamamcı, Z. (2010). Evlilik öncesi ilişki geliştirme programının romantik ilişkiler yaşayan üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri ve çatışma iletişim tarzları üzerine etkisinin incelenmesi. *Aile ve Toplum*, 6(23), 87-99.
- Edwards, K. M., Gidycz, C. A. & Murphy, M. J. (2011). College women's stay/leave decisions in abusive dating relationships: A prospective analysis of an expanded investment model. *Journal of Interpersonal Violence*, 26 (7), 1446-1462. <https://doi.org/10.1177/0886260510369131>
- Edwards, K. M., Gidycz, C. A. & Murphy, M. J. (2014). Leaving an abusive dating relationship: A prospective analysis of the investment model and theory of planned

- behavior. *Journal of Interpersonal Violence*, 1-20.
<https://doi.org/10.1177/0886260514554285>
- Ercan, H. (2013). Genç yetişkinlerde benlik kurgusu üzerine bir çalışma. *Zeischrift für die welt der Türken Journal of World of Turks*, 5(2), 157-178.
- Erkan, S., Özbay, Y., Cihangir Çankaya, Z. ve Terzi, Ş. (2012). Üniversite öğrencilerinin yaşadıkları problemler ve psikolojik yardım arama gönüllülükleri. *Eğitim ve Bilim*, 37(164), 95-107.
- Ertürk, Y. (2022). *Romantik ilişkilerde ilişki istikrarı: Sınır kişilik örgütlenmesinde erken dönem uyumsuz şemalar, ilişkilerde manipülasyon ve flört şiddeti bağlamında incelenmesi* (Tez No. 784178) [Doktora Tezi, İstanbul Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Eryılmaz, A. ve Ercan, L. (2010). Beliren yetişkinlikte romantik yakınlığı başlatma: Yakınlığa karşı yalıtılmışlık mı?. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(34), 119-127.
- Fang, X. & Corso, P. S. (2007). Child maltreatment, youth violence and intimate partner violence: Developmental relationships. *American Journal of Preventive Medicine*, 33(4), 281-290. <https://doi.org/10.1177/15248380209391>
- Fenar, S. (2023). *Genç yetişkinlerin romantik ilişkilerinde ilişki doyumu ve ilişki istikrarı düzeylerinin temel ihtiyaçlarının karşılanma düzeyleri açısından incelenmesi* (Tez No. 821962) [Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Fine, M. A., Voydanoff, P. & Donnelly, B. W. (1994). Parental perceptions of child well-being: Relations to family structure, parental depression and marital satisfaction. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 15, 165-186.
[https://doi.org/10.1016/0193-3973\(94\)90011-6](https://doi.org/10.1016/0193-3973(94)90011-6)
- Fermani, A., Bongelli, R., Carrieri, A., Arroyo del Moral, G., Muzi, M. & Portelli, C. (2019). “What is more important than love?” Parental attachment and romantic relationship in Italian emerging adulthood. *Cogent Psychology*, 6(1).
<https://doi.org/10.1080/23311908.2019.1693728>
- Rubio-Garay, F., López-González, A., Ángel Carrasco, M. & Javier Amor, P. (2017). The prevalence of dating violence: A systematic review. *Papeles del Psicólogo*, 38(2), 135-147. <https://doi.org/10.23923/pap.psicol2017.2831>
- Fidan, F. ve Yeşil, Y. (2018). Nedenleri ve sonuçları ile itibariyle flört şiddeti. *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(1), 16-24.

- Fletcher, G., Simpson, J. & Thomas, G. (2000). The measurement of perceived relationship quality components: A confirmatory factor analytic approach. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 26(3), 340-354. <https://doi.org/10.1177/0146167200265007>
- Furman, W. (2002). The emerging field of adolescent romantic relationships. *Current Directions in Psychological Science*, 11(5), 177-180. <https://doi.org/10.1111/1467-8721.00195>
- Gaertner, L. & Foshee, V. (1999). Commitment and the perpetration of relationship violence. *Personal Relationships*, 6, 227-239. <https://doi.org/10.1111/j.1475-6811.1999.tb00189.x>
- Garrido, E. F. & Taussig, H. N. (2013). Do parenting practices and prosocial peers moderate the association between intimate partner violence exposure and teen dating violence?. *Psychology of Violence* 3(4), 354-366. <https://doi.org/10.1037/a0034036>
- Gençoğlu, C., Kumcağız, H. ve Ersanlı, K. (2014). Ergenlerin şiddet eğilimine etki eden ailevi faktörler. *Electronic Turkish Studies*, 9(2). 639-652.
- Giordano, P. C., Copp, J. E., Manning, W. D. & Longmore, M. A. (2021). Relationship Dynamics associated with dating violence among adolescents and young adults: A feminist post-structural analysis. *Feminist Criminology*, 1-17. <https://doi.org/10.1177/1557085120987613>
- Gökdağ, D. (2002). *Aile psikolojisi ve eğitimi*. AÖF.
- Gültekin, N. ve Sıgı, Ü. (2007). Bir kültür boyutu olarak bireycilik-ortaklaşa davranışçılık ve örgütsel kültüre yansımaları. *Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 23(2), 273-286.
- Gümüş, R. (2021). *Üniversite öğrencilerinde flört şiddetinin öz anlayış ve algılanan ebeveyn ilişkisinin çeşitli demografik değişkenler açısından incelenmesi* (Tez No. 693872) [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Güvenir, B. (2019). *Üniversite öğrencilerinin yakın ilişkilerde şiddete yönelik tutumlarını yordayan değişkenlerin incelenmesi* (Tez No. 607880) [Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Hayran, Ş. (2020). *Beliren yetişkinlik döneminde büyüme korkusu ile erken dönem uyumsuz şemalar ilişkisinin incelenmesi* (Tez No. 620118) [Yüksek Lisans Tezi, Kırıkale Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

- Hovardaoğlu, S. (1996). Sonuç, karşılaştırma düzeyi ve seçenekler için karşılaştırma düzeyi arasındaki bağlantıların evlilikle ilgili değerlendirmelere etkisi. *Türk Psikoloji Dergisi*, 11(36), 12-24.
- Hoeve, M., Dubas, J. S., Eichelsheim, V. I., Van der Laan, P. H., Smeenk, W. & Gerris, J. R. (2009). The relationship between parenting and delinquency: A meta analysis. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 37(6), 749-775. <https://doi.org/10.1007/s10802-009-9310-8>
- Hullmann, S. E., Wolfe Christensen, C., Ryan, J. L., Fedele, D. A., Rambo, P. L., Chaney, J. M. & Mullins, L. L. (2010). Parental overprotection, perceived child vulnerability and parenting stress: a cross illness comparison. *Journal of Clinical Psychology in Medical Settings*, 17(4), 357-365. <https://doi.org/10.1177/21582440241260052>
- Holmes, J. G. (2000). Social relationships: The nature and function of relational schemas. *European Journal of Social Psychology*, 30, 447-495. [https://doi.org/10.1002/1099-0992\(200007/08\)30:4<447::AID-EJSP10>3.0.CO;2-Q](https://doi.org/10.1002/1099-0992(200007/08)30:4<447::AID-EJSP10>3.0.CO;2-Q)
- İşınsu Halat, M. (2009). *Yatırım kuramı bağlamında evli çiftlerden uyum, nedensel ve sorumluluk yüklemeleri ile yalnızlık arasındaki bağlantılar* (Tez No. 250298) [Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- İftar, M. (2016). *Üniversite öğrencilerinin flört şiddetine yönelik tutum ve davranışları* (Tez No. 460101) [Yüksek Lisans Tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- İlgen, S. (2023). *Üniversite öğrencilerinde siber flört şiddetinin yatırım modeli bağlamında incelenmesi* (Tez No. 792635) [Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Johnson, W. L., Giordano, P. C., Longmore, M. A. & Manning, W. D. (2014). The influence of intimate partner violence on trajectories on depressive symptoms from adolescence to young adulthood. *Journal of Health and Social Behaviour*, 55(1), 39-55. <https://doi.org/10.1177/0022146513520430>
- Kahraman, S. (2011). *Çocukların algıladıkları ebeveyn tutumlarının sigara algıları üzerine etkisinin incelenmesi* (Tez No. 281956) [Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Karabulut Demir, E. & Şendil, G. (2008). Ebeveyn tutum ölçeği. *Türk Psikoloji Yazıları*, 11(21), 15-25.

- Karabulut, Ş. (2020). *Erken erişkin bireylerde sosyal anksiyete düzeyleri, algılanan ebeveyn tutumu ve sıkıntıya katlanma becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Tez No. 648565) [Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Karademir, A. (2016). *Algılanan anne tutumları ile zorbalık mağduriyet ilişkisinde ontolojik iyi oluşun aracılık rolü* (Tez No. 443249) [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Arel Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Karasar, N. (2011). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Nobel Yayıncılık.
- Karatay, M., Karatay, G., Gürarslan Baş, N. ve Baş, K. (2018). Üniversite öğrencilerinin flört şiddetine ilişkin tutum ve davranışları. *Sürekli Eğitim ve Tıp Dergisi*, 27(1), 7-62.
- Katz, J., Tirone, V. & Schukrafft, M. (2012). Breaking up is hard to do: Psychological entrapment and women's commitment to violent dating relationships. *Violence and Victims*, 27 (4), 455-469. <http://dx.doi.org/10.1891/0886-6708.27.4.455>
- Katz, J. & Rich, H. (2015). Partner covictimization and post-breakup stalking, pursuit and violence: A retrospective study of college women. *J Fam Viol*, 30, 189-199. <https://doi.org/10.1007/s10896-014-9665-7> .
- Kaura, S. A. & Lohman, B. J. (2007). Dating violence victimization, relationship satisfaction, mental health problems and acceptability of violence: A comparison of men and women. *Journal of Family Violence* 22, 367-381. <https://doi.org/10.1007/s10896-007-9092-0>
- Kaya, A., Bozaslan, H. ve Genç, G. (2012). Üniversite öğrencilerinin anne baba tutumlarının problem çözme becerilerine, sosyal kaygı düzeylerine ve akademik başarılarına etkisi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 208-225.
- Kaya Akarsu, Ş. (2018). *Üniversite öğrencilerinin ilişki istikrarı ile sosyal ilgi, ilişkisel benlik saygısı ve maneviyatları arasındaki ilişki* (Tez No. 527725) [Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Kaya Sakarya, A. (2013). *Üniversitede öğrenim gören gençlerde flörtte şiddet* (Tez No. 328684) [Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Kaynak, B. D. (2014). *İlişki çatışmalarında duygu ifade biçimleri: Yatırım modeli açısından bir inceleme*. Ankara Üniversitesi, Ankara.

- Kaynak Malatyalı, M. (2014). *Evli çiftlerde algılanan gücün bağlanma boyutları ve yatırım modeli değişkenleri açısından incelenmesi* (Tez No. 366496) [Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Kır, İ. (2011). Toplumsal bir kurum olarak ailenin işlevleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(36), 381-404.
- Kim, J., Macy, R.J. & Wretman, C.J. (2021). The effect of early exposure to violence on acceptance of violence and dating violence perpetration in university students: The moderating role of pro-violence messages. *Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma*. <https://doi.org/10.1080/10926771.2021.1894289>
- Kulaksızoğlu, A. (2005). *Ergenlik psikolojisi*. Remzi Kitabevi.
- Kuzgun, Y. ve Eldeleklioğlu, J. (1999). Anne baba tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(1). 69-77.
- Lanz, M. & Tangliabue, S. (2007). Do i really need someone in order to become an adult? Romantic relationships during emerging adulthood in Italy. *Journal Of Adolescent Research*, 5(22), <https://doi.org/10.1177/07435584073067>.
- Lewis, S. F. & Fremouw, W. (2001). Dating violence: A critical review of the literature. *Clinical Psychology Review*, 21 (1), 105-127. [https://doi.org/10.1016/S0272-7358\(99\)00042-2](https://doi.org/10.1016/S0272-7358(99)00042-2)
- Logan, T. K., Shannon, L. & Cole, J. (2007). Stalking victimization in the context of intimate partner violence. *Violence and Victims*, 22 (6), 669-683. <https://dx.doi.org/10.1891/088667007782793147>
- Sorgente, A., Lanz, M. & Tangliabue, S. (2015). Subjective well-being in emerging adulthood and proactive and preventive coping: Moderator role of finishing education, leaving parental home and job security. *Conference: 7th Biennial Conference on Emerging Adulthood*.
- Le, B. & Agnew, C. (2003). Commitment and its theorized determinants: A meta-analysis of the investment model. *Personal Relationships*, 10(1), 37-57. <https://doi.org/10.1111/1475-6811.00035>
- Lewis, J. (2001). *The end of marriage*. Edward Elgar Publications.
- Martínez-Gómez, J. A., Rey-Anacona, C. A., Bolívar-Suárez, Y., Javier Rodríguez-Díaz, F. & Álvarez-Arregui, E. (2023). Effects of negative communication on family dynamic and dating violence. *Latin American Journal of Psychology and Health*, 14 (2), 83-91. <http://dx.doi.org/10.23923/j.rips.2023.02.069>

- Mayes, T. A. (2008). Students with no contact orders against abusive classmates: Recommendations for Educators. *Preventing School Failure: Alternative Education for Children and Youth*, 52(4), 37-44. <https://doi.org/10.3200/PSFL.52.4.37-44>
- Mermertaş, A. (2020). *Üniversite öğrencilerinde flört şiddeti, depresyon ve benlik saygısı arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Tez No. 649466) [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Haliç Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Muñiz-Rivas, M., Vera, M. & Povedano-Díaz, A. (2019). Parental style, dating violence and gender. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 16(15), 2-16. <https://doi.org/10.3390/ijerph16152722>
- Murray, C. E. & Kardatzke, K. N. (2007). Dating violence among college students: Key issues for college counselors. *Journal of College Counseling*, 10(1), 79-89. <https://doi.org/10.1002/j.2161-1882.2007.tb00008.x>
- Morris, A. (2007). The role of the family context in the development of emotion regulation. *Social Development*, 16(2), 361-388. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9507.2007.00389.x>
- Nebioğulları, B. (2019). *Çalışan/çalışmayan annelerin ebeveynlik özyeterlilik algıları ile 11-13 yaş çocuklarının algıladığı anne tutumu ve benlik saygısı arasındaki ilişki* (Tez No. 546592) [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Maltepe Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Okutan, N. ve Büyüksahin Sunal, A. (2010). Romantik ilişkilerde bağlanım: Dindarlık algısı ve romantik ilişkilerle ilgili kalıpyargılar. *Türk Psikoloji Yazıları*, 13 (26), 80-88.
- Özabacı, N. (2006). Çocukların sosyal becerileri ile ebeveynlerin sosyal becerileri arasındaki ilişki üzerine bir araştırma. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(1), 163-179.
- Özcan, Ö. (2009). *Partneri tarafından duygusal ve fiziksel şiddete uğramış ve uğramamış kadınların umutsuzluk düzeylerinin incelenmesi* (Tez No. 253997) [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Maltepe Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Özgüven, İ. E. (2000). *Evlilik ve aile terapisi*. PDREM.
- Ölmez, Ö. (2019). *Ergenlerde algılanan ebeveyn tutumu ve erken dönem uyumsuz şemaları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Tez No. 547126) [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üsküdar Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Paat, Y. & Markham, C. (2016). The roles of family factors and relationship dynamics on dating violence victimization and perpetration among college men and women in

- emerging adulthood. *Journal of Interpersonal Violence*, 34(1), 81-114.
<https://doi.org/10.1177/0886260516640544>
- Perry, B. D. & Szalavitz, M. (2006). *Köpek gibi büyütölmüş çocuk*. İstanbul: Koridor Yayıncılık.
- Reidy, D. E., Ball, B., Houry, D., Holland, K. M., Valle, L. A., Kearns, M. C., Marshall, K. J. & Rosenbluth, B. (2015). In search of teen dating violence typologies. *Journal of Adolescent Health* 58, 202-207. <http://dx.doi.org/10.1016/j.jadohe-alth.2015.09.028>
- Rhatigan, D. L. & Street, A. E. (2005). The impact of intimate partner violence on decisions to leave dating relationships: A test of the investment model. *Journal of Interpersonal Violence*, 20(12), 1580-1597.
<https://doi.org/10.1177/0886260505280344>
- Rickwood, D. J., Deane, F. P. & Wilson, C. J. (2007). When and how do young people seek Professional help for mental health problems? *The Medical Journal of Australia*, 187(7). https://www.mja.com.au/system/files/issues/187_07_011007/ric10279_fm.pdf
- Rohner, R. P., Khaleque A. & Cournoyer, D. E. (2005). Parental acceptance-rejection: Theory, methods, cross-cultural evidence and implications. *Journal of The Society for Psychological Anthropology*, 33(3), 299-334.
<https://doi.org/10.1525/eth.2005.33.3.299>
- Sakallı, N. ve Curun, F. (2001). Romantik ilişkilerle ilgili kalıpyargılara karşı tutumlar. *Psikoloji Çalışmaları*, 22, 31-45.
- Sakallı Uğurlu, N. (2003). How do romantic relationship satisfaction, gender stereotypes and gender relate to future time orientation in romantic relationships? *The Journal of Psychology*, 137 (3), 294-303. <http://dx.doi.org/10.1080/00223980309600615>
- Sarı, T. (2008). *Üniversite öğrencilerinde romantik ilişkilerle ilgili akılcı olmayan inançlar, bağlanma boyutları ve ilişki doyumu arasındaki ilişkiler* (Tez No. 257552) [Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Scharf, M. & Mayseless, O. (2009). The socio-emotional characteristics of elementary school children identified by teachers as exhibiting leadership qualities. *Journal of Genetic Psychology*, 170, 73-94. <http://dx.doi.org/10.3200/GNTP.170.1.73-96>

- Smith, D. M. & Donnelly, J. (2000). Adolescent dating violence. *Journal of Prevention & Intervention In The Community*, 21 (1), 53-64.
https://doi.org/10.1300/J005v21n01_04
- Spera, C. (2005). A review of the relationships among parenting practices, parenting styles and adolescent school achievement. *Educational Psychology Review*, 17(2), 125-146. <https://doi.org/10.1007/s10648-005-3950-1>
- Stader, D. L. (2011). Dating violence. *The Clearing House: A Journal of Educational Strategies, Issues and Ideas*, 84(4), 139-143.
<https://doi.org/10.1080/00098655.2011.564980>
- Stephanou, G. (2011). Children friendship: The role of hope in attributions, emotions and expectations. *Scientific Research*, 2(8), 875-888.
<https://doi.org/10.4236/psych.2011.28133>
- Set, Z. (2020). Dating violence: A review. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 12 (4), 444-454.
- Sevim, Seher A. (2014). “Adaptation of parent and adolescent versions of Leuven Adolescent Perceived Parenting Scale”. *Düşünen Adam: The Journal of Psychiatry and Neurological Sciences*, 291-300.
- Sezer, Ö. (2010). Ergenlerin kendilik algılarının anne baba tutumları ve bazı faktörlerle ilişkisi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 1-19.
- Sümer, N., Gündoğdu Aktürk, E. ve Helvacı, E. (2010). Anne-baba tutum ve davranışlarının psikolojik etkileri: Türkiye’de yapılan çalışmalara toplu bakış. *Türkiye Psikoloji Yazıları*, 13(25), 42-59.
- Sünetci, B., Say, A., Gümüştepe, B., Enginkaya, B., Yıldızdoğan, Ç. ve Yalçın, M. (2016). Üniversite öğrencilerinin flört şiddeti algıları üzerine bir araştırma. *Ufku Ötesi Bilim Dergisi*, 16(1), 56-83.
- Şahin, C. (2015). *20-40 yaş arası bireylerde erken dönem uyumsuz şemalar ve ilişki istikrarı arasındaki ilişkilerin incelenmesi* (Tez No. 385755) [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Haliç Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Şamatacı, G. (2013). *Romantik ilişkilerde affetme: Transaksiyonel analiz ego durumları açısından bir inceleme* (Tez No. 349992) [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Marmara Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Tabachnick, B.G. & Fidell, L. S. (2013). *Using Multivariate Statistics (6th Ed.)*. Allyn & Bacon.

- Taluy, N. (2013). *İkili ilişkilerde mükemmeliyetçilik ve çatışma çözme tepkileri: Yatırım modeli çerçevesinde yapılan bir çalışma* (Tez No. 339204) [Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Thibaut, J. W. & Kelley, H. H. (2009). *The social psychology of groups*. (5.Baskı). Transaction Publishers. <https://doi.org/10.4324/9781315135007>
- Terzioğlu, F., Gönenç, İ. M., Özdemir, F., Güvenç, G., Kök, G., Yılmaz Sezer, N. ve Demirtaş Hiçyılmaz, B. (2016). Flört şiddeti tutum ölçeği geçerlilik ve güvenirlik çalışması. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 19(4), 225-232.
- Terzi İlhan, S. ve Işık, Ş. (2017). Evli bireylerin ilişki bağlanımları: Yatırım modeli temelli nitel bir çalışma. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 15(2), 184-199.
- Tunç, E. (2015). *Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerinde yaşadıkları istismar ile ilişki doyumu, affetme ve kıskançlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Tez No. 394735) [Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Topkapı, N. ve Meydan, B. (2013). Üniversite öğrencilerinin problem yaşadıkları alanlar, yardım kaynakları ve psikolojik yardım alma niyetleri. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1), 25-37.
- Türk, B., Hamzaoglu, N. ve Yayak, A. (2020). Flört şiddeti üzerine bir inceleme. *Türkiye Klinikleri Adli Tıp ve Adli Bilimler Dergisi*, 17(1), 73-81.
- Umay, U. (2019). *Ebeveyne bağlanma ile romantik ilişkilerde bağlanma örüntüsünün üç kuşak kuşaklararası aktarımı ve üçüncü kuşaktaki evlilik beklentisine etkisi*. [Yüksek Lisans Tezi, Yakın Doğu Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Ük, M. E. (2019). *Flört şiddeti ve kabulünün cinsel doyumla ilişkisi* (Tez No. 586959) [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üsküdar Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Vagi, K. J., Olsen, E., Basile, K. C. & Vivolo-Kantor, A. M. (2015). Teen dating violence (physical and sexual) among US high school students: Findings from the 2013 national youth risk behavior survey. *JAMA Pediatrics*, 169(5), 474-482. jama-pediatrics.com
- Yalçın, İ. ve Ersever, O. (2015). İlişki geliştirme programının üniversite öğrencilerinin ilişki doyum düzeylerine etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30(2), 185-201.

- Yalçinkaya, Z. (2024). *Beliren ve yerleşik yetişkinlik dönemlerindeki kadınlarda ebeveyn tutumları ve ilişki doyumu arasındaki ilişkide öz yeterliğin aracı rolü* (Tez No. 854036) [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Bahçeşehir Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Yatkın, S. (2014). *Lise öğrencilerinde akademik erteleme algılanan anne baba tutumlarına göre incelenmesi* (Tez No. 372149) [Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Yavuzer, H. (1990). 54) Yavuzer, H. (1990). *Yaygın anne baba tutumları anne baba okulu*. Remzi Kitabevi.
- Yavuzer, H. (1999). *Çocuk psikolojisi*. Remzi Kitabevi.
- Yavuzer, H. (2011). *Ana baba okulu*. Remzi Kitabevi.
- Yıldırım, S. (2016). *Üniversite öğrencilerinin benlik saygısı ve toplumsal cinsiyet tutumlarının flört şiddetine yönelik tutumlarına etkisi* (Tez No. 420135) [Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Yıldırım, S. ve Terzioğlu, F. (2018). Şiddetin farklı bir yüzü: Flört şiddeti etkileri ve etkileyen faktörler. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 21(4), 285-292.
- Yıldırım, S. (2021). *Nevrotik kişilik tipleri ve evli bireylerin ilişki istikrarı arasındaki ilişki* (Tez No. 694161) [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Yıldız, M. (2016). *Romantik ilişkilerde şiddetin ana baba tutumları ve benlik saygısı ile ilişkisi* (Tez No. 445162) [Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Yıldız, N. ve Atak, H. (2020). Yetişkinliğe geçişte ilişki istikrarı ve doyumu: Eylemlilik ve sosyal ilgiye etkisine ilişkin kuramsal bir değerlendirme. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 13(71).
- Yılmaz, A. (2000). Anne baba tutum ölçeğinin güvenirlik ve geçerlik çalışması. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 7(3), 160-173.
- Yiğit Demir, K. (2018). *Ergenlik ve yetişkinlik dönemlerinde bilişsel duygu düzenleme, algılanan ebeveyn tutumu ve algılanan sosyal destek ile psikolojik belirti düzeyi ilişkisinin incelenmesi* (Tez No. 508282) [Yüksek Lisans Tezi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Yolcu, D. (2019). *Üniversite öğrencilerinde flört şiddeti: Benlik saygısı, algılanan ilişki özyeterliliği ve bağlanma biçimlerinin rolü* (Tez No. 585617) [Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

- Young, B. J. & Furman, W. (2003). Predicting commitment in young adults physically aggressive and sexually coercive dating relationships. *Journal of Interpersonal Violence*, 28 (17), 3245-3264. <https://doi.org/10.1177/088626051349689>
- Yumuşak, A. (2013). *Üniversite öğrencilerinin flört şiddetine yönelik tutumları, toplumsal cinsiyetçilik ve narsisistik kişilik özellikleri arasındaki ilişki* (Tez No. 350200) [Yüksek Lisans Tezi, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Whitaker, D. J., Haileyesus, T., Swahn, M. & Saltzman, L. S. (2007). Differences in frequency of violence and reported injury between relationships with reciprocal and nonreciprocal intimate partner violence. *Research and Practice*, 97 (5), 941-947. <http://dx.doi.org/10.2105/AJPH.2005.079020>
- Wolfe, D. A., Crooks, C., Chiodo, D. & Jaffe, P. (2001). Child maltreatment: Risk of adjustment problems and dating violence in adolescence. *Journal American Academy of Child and Adolescent Psychiatry*, 40(3), 282-289. <https://doi.org/10.1111/j.1471-6402.2008.01469.x>

EKLER

Ek Numarası	Başlık	Sayfa Numarası
EK 1	Kişisel Bilgi Formu	90
EK 2	Anne Baba Tutum Ölçeği Örnek Maddeler	92
EK 3	Flört Şiddeti Tutum Ölçeği Örnek Maddeler	94
EK 4	İlişki İstikrarı Ölçeği Örnek Maddeler	95
EK 5	Etik Kurul Onay Bildirimi	97
EK 6	Anne Baba Tutum Ölçeği Kullanım İzni	98
EK 7	Flört Şiddeti Tutum Ölçeği Kullanım İzni	99
EK 8	İlişki İstikrarı Ölçeği Kullanım İzni	100

EK-1
Kişisel Bilgi Formu

Kişisel bilgi formu kapsamında katılımcılara araştırma hakkında bilgiler verilmiş ve aşağıda belirtilen bilgiler istenmiştir:

Cinsiyetiniz

- ☐ Kadın
- ☐ Erkek

Yaşınız

.....

Ailenizin Sosyo-Ekonomik Düzeyi

- ☐ Düşük
- ☐ Orta
- ☐ Yüksek

Annenizin Eğitim Düzeyi

- ☐ İlkokul
- ☐ Ortaokul
- ☐ Lise
- ☐ Üniversite
- ☐ Lisansüstü

Babanızın Eğitim Düzeyi

- ☐ İlkokul
- ☐ Ortaokul
- ☐ Lise
- ☐ Üniversite
- ☐ Lisansüstü

Daha önce hiç şiddete maruz kaldınız mı? Cevabınız evet ise bu şiddetin türü nedir?

- ☐ Hayır
- ☐ Fiziksel (vurma, tekmeleme, itme vb.),
- ☐ Psikolojik (aşırı kıskançlık, kısıtlama vb.)
- ☐ Sözel (küfür, hakaret, aşağılama vb.)
- ☐ Cinsel (taciz, tecavüz, istismar)

Daha önce şiddet uygulama ya da uygulama girişiminiz oldu mu? Cevabınız evet ise bu şiddetin türü nedir?

- Hayır
- Fiziksel (vurma, tekmeleme, itme vb.),
- Psikolojik (aşırı kıskançlık, kısıtlama vb.)
- Sözel (küfür, hakaret, aşağılama vb.)
- Cinsel (taciz, tecavüz, istismar)

EK- 2**Anne Baba Tutum Ölçeği Örnek Maddeler**

Size, anne babaların çocuklarını hangi yöntemlerle eğittiğini, çocuklarına toplumsal davranışlar kazandırırken nasıl davrandığını ifade eden cümlelerden oluşan bir liste verilmiştir. Sizden istenen bu cümleleri okuyup bunların annenizin ya da babanızın sizi eğitirken genellikle benimsediği davranışlara ne derecede benzediğini, onların tutumuna ne kadar uyduğunu düşünerek cevap kağıdınızdaki seçeneklerden uygun bulduğunuzu işaretlemenizdir.

Maddeler	Annem					Babam				
	Hiç uygun değil	Pek uygun değil	Biraz uygun	Uygun	Çok uygun	Hiç uygun değil	Pek uygun değil	Biraz uygun	Uygun	Çok uygun
1) Bana her zaman güven duygusu vermiş ve beni sevdiğini hissettirmiştir.	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E
2) Çok yönlü gelişme için beni olanakları ölçüsünde desteklemiştir.	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E
3) Her yaptığım işin olumlu yanlarını değil kusurlarını görmüş ve beni eleştirmiştir.	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E
4) Her zaman başıma kötü bir şey gelecekmiş gibi beni koruyup kollamaya çalışır.	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E
5) Aramızdaki ilişki ona içimi açmaya cesaret edemeyeceğim kadar resmidir.	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E
10) Bugün bile alışverişe çıkacağım zaman kandırılacağımı düşünerek benimle gelmek ister.	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E
11) Benden her zaman gücümün üstünde başarı beklemiştir.	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E

15) Birlikte olduğumuz zamanlar ilişkimiz çok arkadaşçadır.	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E
17) Sevmediğim yemekleri bana yarayacağı düşüncesi ile zorla yedirirdi.	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E
25) Beni kendi emellerine ulaştırmak için bir araç olarak kullanırdı.	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E
26) Beni daima yapabileceğimden fazlasını yapmaya zorlar.	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E
30) Bana önemli ve değerli bir birey olduğum inancını aşılarmıştır.	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E
35) Cinsel konularda çok tutucu olduğu için onun yanında bu konulara ilgi gösteremem.	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E
39) Günlük olaylar hakkında anlattıklarımı ilgi ile dinler ve bana açıklayıcı cevaplar verir.	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E
40) Benimle genellikle sert bir tonda ve emrederek konuşur.	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E

EK-3**Flört Şiddeti Tutum Ölçeği Örnek Maddeler**

Flört Şiddeti Tutum Ölçeği Maddeleri	Kesin Katılmıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesin Katılıyorum
1. Kadın erkek arkadaşlığında ilişkinin sürdürülebilmesi için tehdit bir araç olarak kullanılabilir.					
2. Kadın erkek arkadaşlığında şiddet karşılıklı saygının olmadığının bir göstergesidir.					
3. Kadın erkek arkadaşlığında şiddet bazen uygulanabilir.					
4. Kadın erkek arkadaşlığında şiddetin olması ilişkiyi düzene sokar.					
5. Kadın erkek arkadaşlığında şiddetin olması normal karşılanmalıdır.					
6. Gerektiğinde erkekler, kadın arkadaşına vurabilir.					
7. Gerektiğinde kadınlar, erkek arkadaşına vurabilir.					
8. Fiziksel şiddet (tokat, tekme, vurma vb.) uygulayan erkek daha çekicidir.					
9. Kadın erkek arkadaşlığında namus ve ahlak kurallarına uyulmaması fiziksel şiddetin nedeni olabilir.					
10. Kadın erkek arkadaşların birbirlerine küçük çaplı vurmaları kabul edilebilir.					

EK-4

İlişki İstikrarı Ölçeği Örnek Maddeler

I. İD.

Şu anki yakın ilişkinizi göz önüne alarak, aşağıdaki ifadelerden her birine ne derece katıldığınızı belirtiniz.

	Tamamen Yanlış	Oldukça yanlış	Oldukça doğru	Tamamıyla doğru
a) Birlikte olduğum birey, kişisel düşünceleri, sırları paylaşma gibi yakınlık gereksinimlerimi karşılıyor.				
b) Birlikte olduğum birey beraberce bir şeyler yapma, beraber olmanın keyif alma gibi arkadaşlık gereksinimlerimi karşılıyor.				
c) Birlikte olduğum birey el ele tutuşma, öpüşme gibi cinsel gereksinimlerimi karşılıyor.				
d) Birlikte olduğum birey istikrarlı bir ilişki içinde güvende ve rahat hissetme gereksinimlerimi karşılıyor.				
e) Birlikte olduğum birey duygusal olarak bağlı hissetme, o iyi hissettiğinde kendimi iyi hissetmem gibi gereksinimlerimi karşılıyor.				

II. SND

Lütfen **bir başkasıyla beraber olduğunuzu varsayın** ve sizce bu birey gereksinimleriniz ne oranda karşılandı, tahminlerinizi göz önüne alarak aşağıdaki ifadelerin her birine ne derece katıldığınızı belirtiniz.

	Tamamen Yanlış	Oldukça yanlış	Oldukça doğru	Tamamıyla doğru
a) Kişisel düşünceleri, sırları paylaşma gibi yakınlık gereksinimlerim bir başkasıyla beraber olsam da karşılanabilir.				
b) Birlikte bir şeyler yapma, birbirinin varlığından keyif alma gibi arkadaşlık gereksinimlerim bir başkasıyla beraber olsam da karşılanabilir.				
c) El ele tutuşma, öpüşme gibi cinsel gereksinimlerim bir başkasıyla beraber olsam da karşılanabilir.				
d) İstikrarlı bir ilişkide güvende ve rahat hissetme gereksinimlerim bir başkasıyla beraber olsam da karşılanabilir.				
e) Duygusal olarak bağlanmış hissetme, bir başkası iyi hissettiğinde iyi hissetme gibi duygusal bağlılık gereksinimlerim bir başkasıyla beraber olsam da karşılanabilir.				

III. İY

Şu andaki ilişkinizi göz önüne alarak, aşağıdaki ifadelerin her birine ne derecede katıldığınızı belirtiniz.

	Tamamen Yanlış	Oldukça yanlış	Oldukça doğru	Tamamıyla doğru
a) İlişkimiz için çok fazla yatırım yaptım.				
b) Birlikte olduğum bireye, sırlarım gibi pek çok özel şey anlatmaya başladım.				
c) Birlikte olduğum birey ve ben birlikte, yeri doldurulması güç bir entelektüel yaşama sahibiz.				
d) Kişisel kimlik duygum yani kim olduğum birlikte olduğum birey ve ilişkimizle bağlantılı.				
e) Birlikte olduğum birey ve ben pek çok anıyı paylaşıyoruz.				

EK-5

Etik Kurul Onay Bildirimi

T.C.
ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER
İNSAN ARAŞTIRMALARI ETİK KURULU
ESKİŞEHİR

Toplantı Tarihi : 14.12.2021

Toplantı No : 2021-20

GÜNDEM :

6. Başvuru Sahibi : Prof. Dr.Ayşe AYPAY (Esmahan KORKMAZ ile birlikte).

Konu : “Algılanan Ebeveyn Tutumlarının Flört Şiddeti Ve İlişki İstikrarına Etkisinin İncelenmesi (Investigation Of The Effect Of Perceived Parental Attitudes On Dating Violence And Relationship Stability)” isimli araştırmasının görüşülmesi.

KARAR :

6. Prof. Dr.Ayşe AYPAY'ın (Esmahan KORKMAZ ile birlikte) “Algılanan Ebeveyn Tutumlarının Flört Şiddeti Ve İlişki İstikrarına Etkisinin İncelenmesi (Investigation Of The Effect Of Perceived Parental Attitudes On Dating Violence And Relationship Stability)” isimli araştırmalarının ve başvuru evrağının ekinde örneği bulunan araştırmalarında kullanacakları ölçme aracının/araçlarının; fikri, hukuki ve telif hakları bakımından metot ve ölçeğine ilişkin sorumluluk başvuru sahibine/sahiplerine ait olmak üzere veri toplama araçlarını uygulamak için gerekli yerlerden yasal izinleri almak şartıyla **Üniversitemiz insan araştırmaları etik kurulu yönergesine uygunluğuna oybirliği ile karar verildi.**

(İmza)
Prof. Dr. Yaşar SARI
Başkan

(İmza)
Prof. Dr. Esra DERELİ
Başkan Yardımcısı

(İmza)
Prof. Dr. Zafer BALBAĞ
Üye

(İmza)
Prof.Dr. Birol YILDIZ
Üye

(İmza)
Prof. Dr. Ferit USLU
Üye

(Katılmadı)
Prof. Dr.Ayşe AYPAY
Üye

(İmza)
Prof.Dr. Mustafa Kemal BEŞER
Üye (Raportör)

EK-6

Anne Baba Tutum Ölçeği Kullanım İzni

Merhabalar,

Ölçeğin üniversite öğrencileri ve yetişkinler üzerinde kullanılması uygun olduğu için bu gruplar üzerinde kullanabilirsiniz. Ölçeğe ilişkin en doğru bilgilere 2005 yılında NOBEL Yayınlarından çıkan "PDR de kullanılan Ölçme araçları" kitabından veya 1996 yılında PDR dergisinde yayınlanan "karar stratejileri ve ana baba tutumları arasındaki ilişkiler " isimli makaleden de ulaşabilirsiniz. İyi çalışmalar.

EK-7

Flört Şiddeti Tutum Ölçeği Kullanım İzni

flört şiddeti ölçek.doc
100,58 KB

Yürüteceğiniz çalışma kapsamında yayınladığı makaleyi kaynak göstererek “Flört Şiddeti Tutum Ölçeği” ni kullanabilirsiniz. İlgili dokümanlar ekte bulunmaktadır. Ölçeğin makalesine Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri dergisinden ulaşabilirsiniz. İyi çalışmalar dilerim.

Doç. Dr. İlknur M. Gönenç

EK-8
İlişki İstikrarı Ölçeği Kullanım İzni

Kime: Esmahan Korkmaz

iliski istikrarı ölçeği güncel...
121,1 KB

MERHABA, ÖLÇEK EKTE. ÇALIŞMALARINDA KULLANABİLİRSİN.
AYDA

